14 זייטען

(שטעמפעל פון דער מלוכה־לאטעריע זעה זייט)

פרייז 20 גראשען

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

נייער פאלקסבלאט

14-טער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג פ' חקת א' תמוז תרצ"ו | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 — Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. pocz. 1.06 | Łódź, Niedziela, 21 czerwca 1936 | № 142

רעדע פון פראקוראר

און פון א גאנצע רייה ענדעקישע אדוואקאטען אין פשיטיקער פראצעס

קאוואלסקי'ס גיפטיגע רעדע געגען יודען

איינדרוקען

אלץ איז שוין געענדיגט. קיין שום בע־ווייזען קען מען מעהר נישט צושטעלען. קיין שום פראטאקאלען וועלען שוין נישט געשריבען ווערען, קיין שום דאקומענטע וועלען שוין נישט געלייענט ווערען. ס'האנדעלט זיך איצט וועגען דער שפעהן־רעדנערישקייט פון די צדדים, וועגען דעם, צי די בעשולדיגער און פערטיידיגער וועלען קענען איבערצייגען דאס געריכט אויף דער אדער אנדערער קאנצעפציע אין דער קוואליפיקאציע פון דער שולד.

ס'האט גערעדט דער פראקוראר. אט האט זיך געדוכט, אז ער האט געפונען דעם ריכטיגען וועג, באלד אבער האט ער אנאליזירט דעם דאזיגען וועג פון דער צווייטער זייט. דער דער פראקוראר האט זיך בעמיהט צו דערווייטערען די קאנצעפציע פון א פראצעס צווישען פאליאקען און יודען, און געזוכט די שולד פון יעדען אנגעקלאגטען. אויף דער בעשולדיגונגס־באנק אלס פערזאן, דאך האט ער נישט געקענט דאס דערפיהרען ביז'ן סוף און געלערט וועגען יודען און פאליאקען.

די ענדעקישע אדוואקאטען האבען אלע גע־שפילט אין איין ארקעסטער, יודען און יודען. זיי איז קיין שום אנדערע פראגע נישט געלעגען אין זין. מ'קען נישט זאגן, אז זייערע ארגומענטען זענען געווען איבערצייגענד פאר'ן געריכט, איבער צייגענד זענען זיי געווען נאר פאר דער גאס, פאר זייער גאס...

8,40 עפענט דער פארזיצער די זיצונג. דער ענדעקישער אדוו. סטיפולקאווסקי נעמט דאס ווארט פאר א ווענדונג צום פארזיצער:

— מיר האבען געהערט, אז עס דארף קומען אן אויסלענדישע דעלעגאציע פון דער ליגע פאר מענשען - רעכט.

איהר בייזיין וואלט בעליידיגט די גע־פיהלען פון יעדען פאלאק

מיר דארפען נישט קיין השגחה פון אויסלאנד, איך בעט דעם פארזיצער, ער זאל אזא דעלעגאציע נישט אריינלאזען אין געריכט־זאל.

דער פארזיצער דערקלערט:

— אויב אזא דעלעגאציע וועט קומען און וועט האבען א דערלויבעניש פון יוסטיץ־מיניסטעריום בייצוזיין, וועט זי אריינגעלאזט ווערען אין זאל.

דער פראקוראר הויבט אן זיין בעשולדיגונגס=רעדע

ער הויבט אן מיט דעם, אז די פשיטיקער גע־שעהענישען האבען ארויסגערופען א גרויסען אינ־טערעס, א ברייטען אפקלאנג, עס זענען געשעהעני־שען, וועלכע אין סך־הכל קאנען בעדראהען די רוה פון דער מלוכה.

— מיר האבען דא די גאנצע צייט געקעמפט פאר'ן אמת, — זאגט דער פראקוראר — עס זענען געווען אויך סתירות, עס איז געווען שוים, איצט דארפען מיר אפווארפען דעם שוים און זיך דער־גרונטעווען צום סאמע אמת פון די פשיטיקער גע־שעהענישען.

עס איז גוט, וואס עס איז דערגאנגען צו איין פשיטיקער פראצעס, וואס ער איז נישט צובראקעלט געווארען. מיר האבען פאר זיך די זאך אלס גאנ־צע. מיר קאנען זיך דעריבער גרינטליך און אל־זייטיג פונאנדערקלייבען אין ענין. איך קאן זא־גען, אז מיר האבען זיך

אין משך פון פראצעס דערשלאגען צום אמת

מיר האבען געהאט פראגמענטען פון עדות־זאגען, מיר דארפען איצט די פראגמענטען צונויפ־נעהמען אין איינס.

אויסער איינגע אויסנאהמען האבען די עדות בכלל בעקרעפטיגט דאס בילד פון די געשעהענישען ווי דער בעשולדיגונגס־אקט האט ער געשילדערט.

די באזע פאר די געשעהענישען זענען געווען די אנגעשטרענגטע בעציהונגען צווישען דער יו־דישער און פוילישער בעפעלקערונג, וועלכע האבען זיך בעזונדערס פערשארפט נאך די ארדשיוואר־לער געשעהענישען.

וואס האבען בעוויזען די דאזיגע געשעהענ־שען? אין דער ערשטער רייה א דעצידירטען ווילען פון דער מאכט איינצוהאלטען די רוה און ארדנונג. דאס האט פון איין זייט געווירקט אויף דער פוי־לישער בעפעלקערונג און זי אויפגערעגט. זי האט געזעהן, אז די מאכט פערטיידיגט יודען. די פוילישע בעפעלקערונג איז ארויסגעטרעטען דעמאלס נישט אזוי געגען דער מאכט, ווי געגען די יודען. פון דער צווייטער זייט האבען די יודען זיך דערפיהלט זיכערער, געשיצט פון דער מאכט. דאך זענען די יודען געווען אומרוהיג, זיי האבען מורא געהאט פאר אן'אויסברוך, פאר אן'אנגריף מצד דער פוי־לישער, דארפישער בעפעלקערונג. זיי, די יודען, זענען אויך געווען

בעאיינפלוסט פון זייערע אייגענע אגרעסיווע כוחות

די יודען האבען דעריבער, האפענדיג די שוץ פון דער מאכט, געוואגט פאר זעלבסטשוץ נישט אין גרויסע מאסען, אבער דאך מיט דעם זיך פער־נומען. אט האט לעסקא, למשל, געהאט צוליב דעם צוועק א רעוואלווער, אזוי אויך אנדערע.

א באיקאט געגען יודען אין פשיטיק האט עקזיסטירט, א באיקאט, ווי עס ווערט געפיהרט אין גאנץ פוילען — א לעגאלע באיקאט.

דער באיקאט אין פשיטיק האט געטראגען אן'ארימע יודישע בעפעלקערונג. ארי־מע יודען אייגענטימער פון קרעמלעך וואס האבען א קאפיטאל פון 50 גילדען.

דאס האט אויפגערעגט די יודען, זיי נע ווען געמאכט. דאס האט אבער ארויסגערופען א געפיהל פון טריומף ביי די פיהרער פון באיקאט.

אויסער דעם דאזיגען לעגאלען באיקאט איז געווען נאך א צווייטער באיקאט — אן'אומלעגא־לער, עס איז אנגעווענדעט געווארען טעראר.

נישט קיין פראנצויזישער טעראר, נאר א פשיטיקער טעראר

מען האט געשלאגען איינצעלנע מענשען, מען האט

(ווייטער זעה 3־טע זייט)

באלפור-דעקלאראציע בלייבט אונבערירט

ערקלערט קאלאניען-מיניסטער ארמסבי גאר אין פארלאמענט

ענגלאנד האט אפעלירט צו דער הילף פון די יודן און די יודען האבען זיך אפגערו־פען אויפ'ן אפעל. דאס איז די באלפור-דעקלאראציע" — ערקלערט לאיד דזשארדזש

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.) היינט איז אין פארלאמענט פארגעקומען די לאנג־ערווארטעטע דיסקוסיע וועגען דער לאגע אין ארץ־ישראל און דער ווייטערדיגער פאליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג בנוגע דער יודישער נא־ציאנאלער היים. די דיסקוסיע האט מיט א גרע־סערער רעדע געעפענט דער קאלאניען־מיניסטער ארמסבי־גאר, וועלכער האט נאך דער דיסקוסיע ווידער גענומען א ווארט און געענטפערט די אפא־נענטען.

א חוץ דעם מיניסטער איז מיט א גרעסערער רעדע ארויסגעטרעטען לאיד" דזשארדזש.

עפענענדיג די דיסקוסיע, האט ארמסבי־גאר ערקלערט: איך וויל אין אנהויב ערקלערען, אז די רעגירונג וועט זיך נישט אונטערגעבען דעם איינפלוס פון קיין שום געוואלד־אקטען.

ווי נאר עס וועט צוריקגעשטעלט ווערען די ארדנונג אין פאלעסטינא — אבער נישט פריהער — וועט דער קעניג בעשטימען א קאמיסיע, וואס וועט אויסזוכען אין פאלעסטינא בכדי אויסצופארשען די סיבות פון די אונרוהען און די פרעטענסיעס און טענות פון די יודען און אראבער.

די קעניגליכע קאמיסיע וועט זיין אנ'אונפאר־טייאישע און איהרע עמפעהלונגען און בעשלוסען וועלען זיין אויטאריטאטיווע.

איך פערזיכער — האט דער מיניסטער צוגע־געבען, אז די טענות פון אלע זייטען וועלען דורך דער קעניגליכער קאמיסיע אויסגעפארשט ווערען. דער איינציגער ציל פון דער רעגירונג איז צו בעקומען אנ'אביעקטיוו און פול בילד פון דער לאגע און איהרע סיבות. דער רעגירונג געהט עס אין אנ'אונפארטייאישען בעריכט, וואס וועט מעג־ליך מאכען דער בריטישער רעגירונג אנצוווענ־דען גערעכטיגקייט און גערעכטע בעהאנדלונג פון אלע טיילען פון דער פאלעסטינער בעפעלקערונג.

— איך בין איבערצייגט — האט ארמסבי־גאר צוגעגעבען — אז אין הסכם מיט די עמפעהלונגען פון דער קעניגליכער קאמיסיע, וועלען מיר האב־בען די מעגליכקייט צו געפינען מיטלען צו ער־פיהלען אלע פערפליכטונגען, וואס פליסען ארויס פון פאלעסטינא־מאנדאט, די פערפליכטונגען האבען א צוויי־זייטיגען כאראקטער און בעציהען זיך פון איין זייט צו די יודען, פון דער אנדערער זייט אבער צו די נישט־יודען, וואס וואוינען אין פא־לעסטינא.

אין איצטיגען מאמענט האב איך נאך נישט די מעגליכקייט אנצוגעבען דעם פארלאמענט די נעמען פון די מיטגלידער פון דער קעניגליכער קא־מיסיע. איך קען נאר פערזיכערען, אז קיין איינער פון זיי האט נישט קיין שום פערבינדונג מיט פא־לעסטינא, קיינער פון זיי איז נישט געבונדען נישט מיט די יודען און נישט מיט די אראבער. די קע־ניגליכע קאמיסיע וועט בעשטעהן אויסשליסליך פון קריסטען פון ענגלאנד.

איך בעדויער זעהר, וואס די בעציהונגען צווי־שען די אראבער און ענגלאנד זענען געשפאנטע.

מיט א בעזונדערן נאכדרוק האט ארמסבי־גאר ערקלערט: איך פערזיכער דעם פארלאמענט, אז

בעשלוסען און פערפליכטונגען וואס בילדען דעם אינהאלט פון דער באלפור דעקלאראציע וועלען ערפילט ווערען.

לויט מיין מיינונג — האט ערקלערט ארמסבי־גאר — זענען די איצטיגע געשעהענישען אין א"י ענטשטאנען אין 50 פראצענט צוליב סיבות פון פסיכאלאגישער נאטור. די אראבער האבען מורא, אז זיי וועלען בעהערשט ווערען דורך די יודען, און די יודען האבען מורא, אז די אראבער וועלען זיי ארויסטרייבען פון לאנד, און דעגראדירען צום צושטאנד פון אויסלענדער אין זייער נאציאנאלער היים.

כ'בין איבערצייגט, אז קיין איינער פון די דאזיגע מוראס זענען נישט בעגרינדעט. די רעגירונג איז דעצידירט צוצוטרעטען צו לעזען דאס דאזיגע פראגראם, דערביי וועלען אמגעגוויסטען אפגעהיטען ווערן אלע צוויי־זייטיגע פערפליכטונגען פון פאלעסטינער מאנדאט. די דאזיגע פערפליכטונגען — האט ארמסבי־גאר צוגעגעבען מיט נאכדרוק —

זענען פאר דער רעגירונג עהרען - פער־פליכטונגען פון וועלכע זי קאן נישט אפטרעטען.

איך גלויב אונערשיטערליך, אז ווען מיר וועלען בעקומען די עמפעהלונגען פון דער קעניג־ליכער קאמיסיע, אין דער ריכטונג פון לעזען דאס פאלעסטינא־פראבלעם, וועלען מיר צו דער דאזיגער לעזונג צוטרעטען מיט דער גאנצער ענטשידענקייט און דעצידירטקייט.

מיר ווילען, אז די יודען און אראבער זאלען זיך אפגעבען א חשבון, דאס זיי האבען א געמיינזאמע צוקונפט אין פאלעסטינא. די בריטישע רעגירונג שטרעבט דערצו, דאס ביידע פעלקער זאלען לעבען צוזאמען און אין פריינדשאפט. מיר זענען דעצידירט אויפצוהאלטען

אונזער אויטאריטעט, אלס מאנדאטאר־מאכט, וואס פערוואלטעט מיט פאלעס־טינא, מיט דער גאנצער גערעכטיגקייט.

(ווייטער זעה 13־טע זייט)

נאך לאנגע שווערע ליידען איז אין עלטער פון 73 יאהר געשטארבען פרייטאג, דעם 19/6 1936 (ערב ר"ח תמוז) און דעמזעלבען טאג צו קבורה געקומען, אונזער אונפערגעסליכער פאטער, שוויגער פאטער, גרויספאטער און אורגרויספאטער

ב"ע דוד ב"ר אברהם יצחק ז"ל אפפאריאן (מחסידי גראדזשיסק)

(הויזבעזיצער פון פראנצישקאנער 9)

די אין טיפען טרויער פערבליבענע פאמיליע.

חענען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

נאכט-פאגאטאוויע
„לינת הצדק"
לאדז, צעגעלניאנא 17
טעל. 115-11

הייבט, זונטאג, דעם 21-טען יוני 1936, 4 נאכמיטאג קומט פאר איז פארק „העלענאוו"
א גרויסע גארטען-פערוויילונג לטובת דער נאכט-פאגאטאוויע „לינת הצדק"
דער בעריהמטער קאנטאר
משה קוסעוויצקי
מיט זיין נייעסטען רייכען רעפערטואר
א גרויסע פאנטאן-לאטעריע / 2 ארקעסטערס / אילומינירטער גארטען / רייכער בופעט / פערשידענע איבערראשונגען

מיט'ן ארקעסטער–דיריגירט: פראפ. ג. אמולקא

אין פראגראם: 1) ברכנו בברכה – מ. בירנבוים; 2) לעולם יהא אדם – י. קוסעוויצקי; 3) תיקו – ל. לאב; 4) זכור – רומשינסקי; 5) טורענדאט–פיטשיני; 6) זשידובקא – הלוי; 7) הללויה – מאצארט; 8) רבונו של עולם – אלטער–קוסעוויצקי; 9) עקיבא בן מהלל – אלטער- קוסעוויצקי.

פרייזען פון די בילעטען: 1 זל. און פאר יוגענד 54 גר. בילעטען צו בעקומען היינט ביי דער קאסע פון „העלענאוו"

די לעצטע מאדערנע זומער-שיך ווי אויך א גרויסער אויסוואהל פון פלעטשאנקעס בעקומט מען נאר ביי
A. Ogórek Łódź, Zawadzka 11 — tel. 202-86 —
בעמ.: א ספעציעלער אויסוואהל פון מענער-פלעטשאנקעס!

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבער מאן, מיין טייערער פאטער, ברודער, שוואגער און איידעם
ב"ע משה ב"ר יצחק ז"ל
שווארצבערג
(געוואלינט 11, ליסטאפאדא 29)
אין עלטער פון 39 יאהר
די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 21. יוני 1936, 2 א זייגער בייטאג פון טהרה-הויז, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אכטונג, קאנקורענץ-פרייזן!
הערען-שניידער-מייסטער
א. ח. קוטשינסקי,
13 נארוטאוויטשא 13
קווער אפיצינע. 1-טער שטאק. טעל. 247-90
מאכט בעקאנט, אז צום פריהלינג און זומער-סעזאן ווערען אנגענומען אָרדערס בעשטעלונגען פון אייגענע און אנפערטרויטע סחורות מיט די נייעסטע מאדעלען.
ערשטקלאסיגע ארבייט! מעסיגע פרייזען!
בעמ.: געלעגענהייטליך צו פערקויפען אלפאגענע רעשטלאך אויף יוביצעס און מארינארקעס.
קומט און איבערצייגט אייך!

צו די ה"ה קצבים און גענזלער!
די פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה איז מודיע, אז פון מארגען מאנטאג, פ' חקת (22/6 36) ווערען איינגעפיהרט פאלגענדע תקנות ביי עופות-שחיטה:
1) קיין שוחט איז נישט ערלויבט צו שחט'ן אויסער די שחט-הייזער.
2) עס ווערען איינגעפיהרט נייע פלאמבעס מיט אנ'אויפשריפט „כשר".
ביי וועמען עס וועט פעסטגעשטעלט ווערען אנ'אויף אהן א פלאמבע, אדער מיט אנ'אלטער פלאמבע, וועט זיין געוועלב גע'אסר'ט ווערען. גלייכצייטיג וועט ביי איהם צוגענומען ווערען דער הכשר און דאס רעכט צו לאזען שחט'ן.
3) דאס שחיטה-געלט מוז ווערען איינגעצאהלט פארן שחט'ן.
די אדרעסען פון די שחט-הייזער: 1) וואלבארסקא 8; 2) צעגלאנא 11 (באלוט); 3) זאכאדניא 58; 4) יוליוש 36; 5) זשגאווסקא 4 (גייערס ראיאן).
פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאדז.
לאדז, ו' פ' קרח דעם 19/6. 36

אזהרה
צו די רעסטאראטארען און פערקויפער פון כשר'ע מיטאגען!
ביים קויפען עופות מוז מען אומבעדינגט אכטונג געבען, אז יעדער עוף זאל זיין פערזעהען מיט א פלאמבע „כשר".
אלע פערזאנען, וואס וועלען זיך נישט צופאסען צו דער דאזיגער אזהרה, וועט דער ועד-הר בנים מפרסם-זיין אלס מאכילי נבילות וטריפות.
ועד הרבנים לעדת לודז.
לאדז ו' פ' קרח דעם 19/6—36.

ווארנונג!
די מקוה זשעראמסקיעגא (פאנסקא) 53 איז לגמרי פסול.
דאס בענוצען זיך מיט דער דאזיגער מקוה איז פערבונדען מיט א חשש כרת.
ועד הרבנים לעדת לאדז
ג' קרח תרצ"ו.

כשר! איבעראשענדע היגיעניש ביליגע!
דער גוט-בעקאנטער
פענסיאנאט „RAJ"
JURKIEWICZA
Stacja Justynów (Willa Jeskiego)
אין הולאנקי
איז טעטיג און נעמט אן געסט.
מיר עמפפעהלען די געסט: טרוקענע, זוניגע צימערען די קיך געפינט זיך אונטער ליטונג פון רוטיגירטע קרעפטען.
קאנקורענץ-פרייזען! / סאלידע בעדינונג!
אינפארמאציעס ווערען ערטיילט אויפן ארט.

אכטונג אכטונג
100-טער מענשען
האבען זיך שוין איבערצייגט, אז די בעסטע
היגיענישע טאפטשאנעז,
מאזעטקעס און מאטראצען
ווי אויך פערשידענע טאפעציר-ארבייט
זענען נאר צו בעקומען אין דער 1-טער לאדזער ווערקשטאט פון אויסגעבעסערטע היגיענישע טאפטשאנעס און מאטראצען
„ZURMA" א. פ.
אינה. ל. מרוז
Łódź, Cegielniana 58
סאלידע און פינקטליכע אויספיהרונג.

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דעם ה'
מ. ראש און פרוי
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער געליבט זיהנדל
סאלעק נ"ע
זיים געטרייסט!
דאס פערסאנאל פון פירמע
מ. ראש.

CUKIERNIA
„ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209·87 i 133·72
עמפפעהלט
אויסגעצייכענטע לאדעס
צוזאמען מיט סאדא-וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.
יארסקע אוועגדברויטען
פון 4 נענג צו 1 זל.

Nowy-Otwock
דאס בעסטע אפרוה-ווינקעל און די בעסטע ערהאלונג איז נור אין גוט-בעקאנטען כשר'ן
פענסיאנאט באמבערג
פאר פאמיליעס גרויסע הנחה-פרייזען. ערשטקלאסיגע בעדינונג!
— דער באנאזש ווערט פון לאדז אויס איבערגענומען. —
אינפארמאציעס אין דער עקספעדיציע „ISKRA", אגראדאווא 2.

בעקאנטמאכונג.
פון 2. קליינהענדלער-פעראיין זגערזשער 38.
זונטאג, ד. 28/6 ד. י. 5 נאכמיטאג קומט פאר די יעהרליכע
גענעראל-פערזאמלונג
מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואהלען פון א פארזיצענדער מיט בייזיצער; 3) טעטיגקייט און קאסע-בעריכט; 4) וואהלען פון א פערוואלטונג; 5) פערשידענעס.
מאלס בעי א קלליינער צאהל מיטגלידער, קומט פאר די פערזאמלונג 6 א זייגער און איז גילטיג ביי יעדע צאהל מיטגלידער.
די וואהל-קאמיסיע.

דערמיט האב איך דעם כבוד מיטצוטיילען דער ג' קונדשאפט, אז די שוין גוט-בעקאנטע
„MLECZARNIA WOLFA"
איז געווארען איבערטראגען אויף
זאוואדזקא 4 טעל. 209-49
און איך גיב ווייטער ארויס פריהשטיקען, יארסקע מיטאגן אייך קאלאציעס און איך פערהאף, אז מיינע קונדען וועלען מיך ווייטער בעזוכען.
מיט אכטונג
ראובן וואלף.

מזל-טוב
אונזער געעהרטען שעף
ה' וו. ב. זיסמאן און פרוי
צו דער בר-מצוה-פייערונג פון זייער ליבען
זוהן
ווינשען מיר פיל גליק און נחת
דאס פערסאנאל
פון דער פירמא „וו. ב. זיסמאן" לאדז.

שוין דערשינען:
משה שולשטיין
דאס פייפל אין די בערג
(קארפאטען-לידער)
פרייז 1.25 זל.
צו בעקומען אין לאדז ביי נ. בערלינסקי אלטער מארק 12.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער-לעמאנ'אד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

אכטונג, פארבען-הענדלער!
עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז דאס בעוואוסטע פארבען-געשעפט א. פ.
„ל. ה. בערגער"
לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווירער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזער און פראווינצער קונדשאפט.

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר לונגען. הארץ און ספלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 פריה. 3-5. 8-9 אוו.

גינעקאלאגישער אמבולאטאריום
ביים
„לינת הצדק"
צעגעלניאנא 17,
טעל. 115-11
איז טעטיג יעדען טאג פון 9–10 פריה און פון 3–4 נאכמ.
אונטער דער ליטונג פון די בעסטע ערצטליכע ספעציאליסטען.

איבערציהונגען און עקספעדיציעס נאך
ארץ-ישראל
אין געזאמעלטע וואגאנען ערלעדיגט שנעל און פינקטליך צו מעסיגע פרייזען
„POLSKI LLOYD" Sp. Akc.
oddział w Łodzi Narutowicza 13
tel. centrala: 250-15.
פערטרעטונג:
Palestine Shipping Co. Ltd.
Palestine and Egypt Lloyd Ltd.

1-טע פריוואטע
פאגאטאוויע
טעל. 12-333
זשעלאזנא 6 (לעגיאנוב)
שנעלע ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.
דאס איבערפיהרען קראנקע אין גאנץ פוילען.

דער יודישער „שוואליער“ ליבלינג פון פוילען

פסח'קע בורשטיין

אינגיכען אין לאדז

די צוויי טראגישע לויה'ס

פון מיעטשיסלאוו מאצאנדער און דיר. מיכאל וואנסאוויטש

(—) נעכטען, 4 נאָכמ. איז פאָרגעקומען די לויה פון דעם טראגיש - אומגעקומענעם ג. אינ־קאַסענט פון דער „אובעזפּיעטשאַלניע“ מיעטשיסלאַוו מאַצאַנדער.

אין דער לויה־פּראָצעסיע, וועלכע איז דער־לויבט געוואָרען פון דער מאַכט, האָבען אנטיילגענו־מען דעלעגאַציעס פון פּ.פּ.ס., בונד, קלאַסען־פאר־איינען, פאַרבאַנד פון געוו. פּאָליטישע אַרעסטירטע א. אַ. מיט אָרקעסטערס, פאַהנער און קרענץ.

די לויה איז פאָרגעקומען פון הויז אויף וואָלטשאַנסקאַ 252 און איז געגאַנגען איבער די גאַסען אויפ'ן צמענטאַזש אין „זאַגזשעוו“.

ס'איז אויך געטראָגען געוואָרען די פּ.פּ.ס.־ישע פאָהן פון 1905 מיט דער אויפשריפט: „נידער מיט'ן צאַראַט!“.

אין טרויער־צוג האָבען אַנטיילגענומען איבער 15,000 טויזענד מאַן. אויפ'ן קבר זענען גע־האַלטען געוואָרען טרויער־רעדעס פון די היגע סאָ־ציאַליסטישע פיהרער, וועלכע האָבען געשילדערט די רעוואָלוציאָנערע געשטאַלט פון טראַגיש־פאַר־שטאָרבענעם מאַצאַנדער.

די גאַנצע צייט פון דער לויה האָבען מאַצאַג־דערס קערפּער געטראָגען אויף די הענד זיינע געוועזענע פּ.פּ.ס.־ישע פאַרטיי־חברים.

* * *

גלייכצייטיג איז פון דער קאַטעדרע פאַרגעקו־מען די לויה פון דערשאָסענעם דירעקטאָר פון דער לאָדזער „אובערפּיעטשאַלניע“ מיכאַל וואַנ־סאַוויטש. צו דער לויה זענען געקומען פאַרשטעהער פון מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ, פון דער דירעקציע פון דער „אובעזפּיעטשאַלניע“ און אַ סך בעקאַנטע.

די לויה איז אַוועק צו דער פאַבריקס־באַהן, וואו די טרומנע, צוזאַמען מיט דער משפּחה פון פאַרשטאָרבענעם, זענען אין אַ ספּעציעלען וואַגאָן איבערגעשיקט געוואָרען קיין קראָקאַ, וואו ס'וועט פאַרקומען די לויה.

* * *

ווי מ'גיט איבער, איז מאַצאַנדער געווען אַנ'־אויסגעצייכנעטער „באָיאָוועץ“ און אַ פאַרדינסט־פולער פאַרטיי־טוער. אַלס 19־יאָהריגער יונגעל איז ער שוין אריינגעטראָטען אין פּ.פּ.ס. וואו ער האָט תיכף געווענדט אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט דורך זיין ענערגיע און דעם מקרב זיין זיך פאַר דער פרייהייטס־אידעי. שוין אין דעם ערשטען יאָהר פון זיין פּאָליטישער טעטיגקייט אין 1905 האָט ער שוין געמוזט ענטלויפען פאַר דער צאַרישער פּאָליציי, און אויסבעהאַלטען זיך אין אויבער־שלעזיען.

שפּעטער אַרבייט ער אַ צייט אין ווילנע, און מוז פון דאָרט ענטלויפען צוריק קיין לאָדז, פער־פאָלגט דורך דעם שפּיצעל „שליוואַ“.

אין 1913 בעקומט ער אַ פּאָסטען אין די טראַמוואַיען, ווערט אַרעסטירט און זיצט אַ צייט אין טורמע.

אין 1914 ווידמעט ער זיך דער ווערבירונגס־אַקציע אין די לעגיאָנען.

אין 1917 און 1918, אַלס קאָמענדאַנט פון די פּ.פּ.ס.־ישע באָיובקעס אין ראַדאָם און טשענסטאָ־כאָוו, ענטוואָפּענט ער די עסטרייכער און רעקווי־רירט דעם ערשטען עסטרייכישען לאָקאָמאָטיוו.

שפּעטער אַרבייט ער ווייטער אין די לאָדזער טראַמוואַיען, אָרגאַניזירט אַ שטרייק, און ווערט געזוכט דורך דער דייטשער פּאָליציי, וועלכע בע־שטימט אַ פּריז פון 2,000 מאַרק פאַר'ן כאַפּן איהם.

אין 1922 הויבט ער אָן צו אַרביי‌טען אין דער לאָדזער קראַנקען־קאַסע.

* * *

לויט ווי עס גיבען איבער זיינע חברים, איז ער זינט דער צייט, וואָס דירעקטאָר פון דער קראַנ־קען־קאַסע איז געווען דוואָרסקי, אריינגעטראָגען געוואָרען אין דער „שוואַרצער ליסטע“, ווייל ער האָט זיך בעשעז, בראש פון אַ דעלעגאַציע צום דיר. דוואָרסקי, שאַרף געגענגעשטעלט דער געפּלאַנטער לוין־רעדוקציע פון די אובעזפּיעטשאַלניע־קאָנטראָ־לערען. ווען מ'האָט געהאַלטען ביי פּערזאָנאַל־רע־דוקציעס, איז ער פון די ערשטע בעזייטיגט גע־וואָרען פון דער אובעזפּיעטשאַלניע

(Kategorja A) מיט פולע רעכט פון רעגירונגס־גימנאזיום

מעדכען-גימנאזיום
און פריוואטע פאוושעכנע שולע
Marji HOCHSTEINOWEJ

טעל. 214-27 • 23 וואולטשאנסקא 23 • טעל. 214-27.

די איינטריטס־עקזאַמענס הויבען זיך אן מאנטאג דעם 22־טען טשערוויעץ 10 א זייגער פריה.

דער שול־בנין איז געוואָרען איבערגע־בויט און פערברייטערט. איבערן שול־בנין געפינט זיך פאַר שילערינס אַ ספּע־ציעל אויסגעבויטער טאַראַס: ספּאָרט־פּלאַץ. ווינטער — אַ גליטש - פּלאַץ

איינשרייבונגען אין די גימנאזיאל קלאסען, ווי אויך אין די פאווש־עכנע שולע נעמט אן דער סעק־רעטאריאט טעגליך (חוץ שבת און יום־טוב) פון 9—2 און פון 4—6.

עקספארט פון לאדזער טעקסטיל-סחורות קיין ארץ-ישראל שטייגט

(אג) עס איז פערעפענטליכט געוואָרען די פערגלייכונגס־סטאַטיסטיק פון אימפאָרט־עקספּאָרט פון טעקסטיל־סחורות אין ארץ־ישראל פאַר'ן יאָהר 1934-35. די דאָזיגע סטאַטיסטיק בעווייזט, אז עס איז נישט ריכטיג געווען די אנשויאונג, דאָס מיט דער ווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג פון ארץ ישראל וועט זיך ענדיגען דער עקספּאָרט פון לאָדזער טעק־סטיל סחורות קיין ארץ־ישראל.

עס ווייזט זיך אַרויס, אַז אין דעם איצטי־גען עטאַפּ פון אויפבוי פון דער ארץ־ישראל'דיגער אינדוסטריע, בעזונדערס פון דער טעקסטיל־אינדוס־טריע, ווערט דער עקספּאָרט פון לאָדזער טעקסטיל סחורות קיין ארץ־ישראל נישט נאָר נישט קלענער נאָר להיפוך ער שטייגט גלייכצייטיג מיט דעם וואוקס פון דער ארץ־ישראל'דיגער טעקסטיל־אינדוסטריע. דער דאָזיגער, אין אַ געוויסער מאָס פון עקאָנאָמי־שען שטאַנדפּונקט, סענסאַציאָנעלער פאַקט, איז פערשטענדליך אין דער ארץ־ישראל'דיגער עקאָנאָ־מיק, וועלכע געפינט זיך אין אַ אויסערגעוועהנליכען דינאַמישען צושטאַנד, אַ דאַנק דעם כסדר'דיגען צופלוס פון קאַפּיטאַלען און מענשען.

אין יאָהר 1934 האָט דער ווערט פון אימ־פּאָרטירטע באַנוועל־סחורות צעטראָפען 520,574 פונט שטערלינג. אין 1935 האָט ער שוין בעטראָ־פען 529,242 פונט. דער אימפּאָרט פון וואָל־סחו־רות איז געשטיגען פון 245-277 פונט אין 1924 אויף 289,757 אין 1935. דער קאָנפעקציע אימ־פּאָרט איז געשטיגען פון 583,870 אין 1934 אויף 749,581 פונט אין 1935. דער דאָזיגער אימפּאָרט שטאַמט הויפּטזעכליך פון פוילען.

די דאָזיגע ציפערן זענען נאָך מעהר כאַראַקטעריסטי־שער דערמיט, וואָס אין דערזעלבער צייט איז נאָ־טירט געוואָרען אַ וואוקס פון ארץ־ישראל'דיגען טעקסטיל־עקספּאָרט און דאָס דוקא פון אַרטיקלען, וואָס ווערען אריינגעפיהרט קיין ארץ־ישראל. אַזוי האָט דער עקספּאָרט פון ארץ־ישראל'דיגע זאַקען בעטראָפען אין 1934 8,920 פונט און אין 1935 שוין 11,095 פונט קאָנפעקציע איז עקספּאָרטירט געוואָרען אין 1934 פאַר 38,124 פונט און אין 1935 שוין פאַר 63,459 פונט. זיידען־אויסאַרביי־טונגען זענען אין 1934 עקספּאָרטירט געוואָרען פון ארץ־ישראל פאַר 229 פונט און אין 1935 — פאַר 5,064 פונט. !!

MAOK
PŁYN TĘPI ROBACTWO

רעגולערע פאסט אויף זומער-וואוינונגען

(—) ווי מיר דערוויסען זיך, האָט די לאָדזער פּאָסט איינגעפיהרט נייע פערלייכטערונגען און אי־נאָוואַציעס.

אין דעם פאַל האַנדעלט זיך אין דעם, אַז אויף די זומער־וואוינונגען, וואו ס'וואוינען מעהרע־רע פאַמיליעס, וועלען אום זונטאַג און חגאות צו־געשטעלט ווערען יעטוועדע קאָרעספּאָנדענץ און ז'ל דונגען.

אַזעלכע פערלייכטערונגען וועלען איינגעפיהרט ווערען אויף די זומער־וואוינונגען, היננער אַלעק־סאַנדער, אַנדרעספּאָל, אַנדזשעיוב, ווישניאָווע־גורע, קאָכאַנעווו, הולאַנקי, יוסטינוב און רשעוו־גאַבליטשקי הינטער קאָנסטאַנטין.

די דאָזיגע אינאָוואַציעס וועלען דויערען ביז'ן 15־טען סעפּטעמבער ה. י.

די קאָרעספּאָנדענץ ווערט דורך די בריף־טרעגער צוגעשטעלט ווערען איינמאָל טעגליך.

אַ חוץ דעם ווערען געפיהרט פערטראַקטאַציעס אַז אויף די אויטאָבוסען, וועלכע קורסירען אויף די זומער־וואוינונגען, זאָלען איינמאָנטירט ווערען פּאָסט־קעסטלעך.

ארעסטירט אין זגערזש לאדזער קאסע-ברעכער

(אא) אין זגערזש זענען אַרעסטירט געוואָרען די בעקאַנטע קאַסע־ברעכער: הערמאַן גרונערט פון וואַרשא. און די 2 לאָדזער: יצחק בוראַקאָווסקי (פון שאַרע־גאַס 6) און אַלטער קאַסאָווער (פון לאַגעווניצקאַ 14).

מ'האָט זיי אַרעסטירט בעת זיי זענען פולקום גרייט געווען מיט זייערע מכשירים אויפצורייסען אַ קאַסע אין איינער פון די זגערזשער פירמעס.

פערוואהרלאזטע קינדער

(א) אויף גדאַנסקאַ 72 האָט מען איבער־געלאָזט אַ יונגעלע — פון אומגעפעהר 5 חדשים אַלט. ס'קינד איז איבערגעשיקט געוואָרען אינם שטאָטישען דערציהונגס־הויז.

אין דעם לאָקאַל פון דער אַפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ (זאַוואַדזקאַ 11) האָט אַ געוויסע יאַנינאַ קודרא אונטערגעוואָרפען איהרס אַ קליין קינד, און ענטלאָפען. פּאָליציי האָט זי אָבער נאָכגעיאָגט און געכאַפּט.

Dr. J. Ajzner
CHIRURG
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ZAWADZKA 30
און נעהמט אָן פון 6 ביז 7.30 נאָכמיטאָג.

ר. אייזראעל

אויסגעלייטערטע נשמות

סענסאציאנעל שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

55

באַרטקאָווסקי איז אַזוי צומישט געוואָרען פון רב'ס רייד, דער דאָזיגער מענש מיט אַ האַרץ האָט דערפיהלט די גאַנצע גוטסקייט פון איין זייט און פון דער אַנדערער זייט דעם אונענדליכען צער מיט וועלכען ס'איז אָנגעפיהלט דעם אַלטען בלינ־דען רב'ס האַרץ.

— איהר זענט גערעכט, געטליכער מאַן, מיין צער איז זעהר גרויס, מ'האָט פון מיר אַרויסגע־ריסען אַלץ וואָס איך האָב געהאַט אין מיין לע־בען, איך בין איצט געבליבען ווי אַ קליין יתומל, וועלכער בלאָנקעט זיך ארום, הילפלאָז און אָהן אַנ'אָפּרוה אָרט, ווען איך וואָלט נאָר געוואוסט, פאַרוואָס מענשען האָבען בעגאַנגען אַזאַ עקעל האַפטען פערברעכען, וואָס האָט זיי געטון, מיין טאָכטער די גוטע מאַרילאַ? וואָס האָט זיי געקענט טון מיין אונשולדיג קליין עופה'לע, דער נחת פון מיין טאָכטער און וואָס האָב איך זיי פאַראַ שלעכטס געטון, יאָ, ראַבינע, דאָס אַלץ וואָס איהר האָט געזאָגט, איז אמת, אָבער איך פערשטעה אויך ווי גרויס אייער אומגליק איז, איך בע־גרייף דאָס און האָב אויך וועגען דעם נישט קיין רוה. דאָס אַלטע שלאַכטשיצקי בלוט וואָס פליסט אין מיינע אָדערען קען נישט דערלאָזען צו קיין בלינדער שנאה און סתם אונגערעכטיגקייט, דאָס קען קיינמאָל און טאָר קיינמאָל נישט זיין.

— און דאָך איז מיר געשעהען אַ גרויס אונגערעכטיגקייט האָט זיך אַריינגעמישט מרדכי זאַמערפעלד, אַ גרויס אונגערעכטיגקייט, הויכוואוילגעבוירענער פּריץ.

— מאָרדקאַ, איך ווייס דאָס, איך ווייס. וואָס כ'זאָל נישט טראַכטען וועגען דעם גאַנצען מאָרד, ווי אַזוי איך זאָל מיר דאָס פערטייטשען, בין איך אָבער אויף הונדערט פּראָצענט איבערצייגט, אז דעם רב'ס זוהן איז פולשטענדיג אומשולדיג.

— געוויס, געוויס האָט מרדכי געענטפערט, מיר האָבען שטענדיג געוואוסט וועגען אייער איידעל־קייט, אונזערע יודען האָבען זיך געוואונדערט ווי אַזוי איז דאָס מעגליך, אז איהר, הער באַרטקאָוו־סקי, זאָלט האָבען דערלאָזט, אז אַנ'אונשול־דיגער מענש זאָל ליידען.

— דאָס האָט מיך נישט געלאָזט רוהען און איך בין אַהערגעקומען טרייסטען דעם רב, הגם איך ווייס נישט וואָס איך קען דאָ אויפטון, דאָס ליגט נישט מעהר אין מיין האַנד.

— איהר קענט אָבער אַ גוט וואָרט זאָגען ווע־גען דעם.

— דאָס וועל איך טון, האָט באַרטקאָווסקי גע־זאָגט, דאַן האָט ער זיך געווענדעט צום רב.

— הייליגער מאַן, איך בין געקומען אייגענט־ליך צו אייך, איך וויל, אַז איהר זאָלט מיר זאָגען עפּיס אַזעלכעס, וואָס זאָל פולשטענדיג בערוהיגען מיין געוויסען, אַז איך זאָל זיך אויפהערען צו פּיי־ניגען, איך וויל נישט האָבען קיין רוה אַזוי לאַנג ביז איך וועל נישט דערגעהן, ווער ס'איז דער מערדער פון מיין טאָכטער און פון מיין אייניקל.

— און דאָס ווילט איהר וויסען פון מיר, האָט דער רב געזאָגט שאָקלענדיג טרויעריג מיט'ן קאָפּ.

— ניין, נישט דאָס מיין איך, איך ווייס, אַז דער ראַבין ווייס נישט ווער ס'איז געווען דער מערדער. אָבער איך קען נישט פערשטעהן צוליב וואָס דער מאָרד איז אויסגעפיהרט.

דער רב איז אויפגעשפּרונגען פון זיין אָרט און איז געבליבען שטעהן ווי פערשטיינערט אָנ־געשפּאַרט ביידע הענד אויפ'ן טיש.

— איך ווייס צוליב וואָס דער מאָרד איז בעגאַנגען געוואָרען? הויכוואוילגעבוירענער פּריץ, איהר זענט אַ גרויסער מאַן, אַ מעכטיגער מאַן, אָבער אָבער איהר דאַרפט אויך נישט פּייניגען אַנ־אַלטען בלינדען מאַן.

— ראַבין, רעדט נישט אַזוי, רעדט נישט... האָט באַרטקאָווסקי זיך צוגעהאַלטען די אויגען, איך קען דאָס נישט הערען, איך פּייניג נישט אייך און וויל קיינעם נישט פּייניגען, מ'פּייניגט מיך, מ'רייסט מיינע נערווען מיט צוואַנגען, אַלע זיי, איהר אַלץ וואָס אַרום מיר האָט זיך אָנגעעצט אויף מיין לעבען און מיר אַוועקגעגנב'ט נישט נאָר מיין פערמעגען, מיין איינציג קינד נאָר אויך מיין רוה און ווילען נאָך צונעהמען מיין לעבען.

מרדכי זאָמערפעלד האָט זיך צוגערוקט נעהנ־טער צום רב און האָט איהם איינגערוימט.

— נישט אַנדערש ווי דער פּריץ איז משוגע געוואָרען, וואָס ווייל ער האָבען.

דער פּריץ האָט זיך באַלד בערוהיגט פון דעם אַטאַק וואָס ער האָט בעקומען און האָט אָנ־געהויבען צוריק מיט דעמזעלבען טאָן וואָס ער האָט אָנגעהויבען.

— זייט מיר מוחל, יודען, וואָס איך האָב זיך אַזוי אויפגערעגט, איך ווייס שוין אַליין נישט וואָס איך האָב צו זאָגען, און ווי אַזוי איך האָב צו האַנדלען, אָבער איך קען זיך דאָס נישט בע־פרייען פון דעם געדאַנק, אַז מיין טאָכטער איז דערהרגעט געוואָרען פון עפּיס אַ סעקטע וואָס האָט געדאַרפט איהר בלוט.

דער רב האָט געוואָלט עפּיס זאָגען, אָבער באַרטקאָווסקי האָט איהם איבערגעריסען.

— ניין, זאָגט מיר גאָרנישט, איך וויל נישט, אַז איהר זאָלט מיך אויפקלערען אָדער איבער־צייגען, איך האָב שוין נישט קיין כח פון פאָרשען, זוכען און שטודירען, איך האָב שוין נישט קיין כח צו הערען די דיסקוסיעס פאַר און געגען, אויב איך בין אַהערגעקומען דאָ אַהער איז עס צוליב דעם ווייל איך האָב געוואָלט הערען פונ'ם מויל פון דעם ראַבין, אויף זיין עהרען־וואָרט, אַז ס'איז נישט פאַרהאַן ביי יודען אַזעלכע סעקטעס, וועלכע זאָל בענוצען קריסטליך בלוט, אָדער ער זאָל מיר זאָגען, אז אפשר זענען פאַרהאַן אַזעלכע נאָר די היגע יודען געהערען נישט צו זיי, נאָר דאָס איינע וויל איך און דאַן וועל איך וויסען יאָ אָדער ניין.

רוהיג און קאַלטבלוטיג האָט דער רב געזאָגט צעהלענדיג יעדעס וואָרט.

— און אויב איך וועל אייך זאָגען וועט איהר מיר גלויבען, פּריץ באַרטקאָווסקי?

— יאָ, צוליב דעם בין איך אַהערגעקומען, איך וועל אייך גלויבען, איך האָב צום ראַבין דעם פולסטען צוטרוי, איך וויל נאָר, אַז ער זאָל מיך בערוהיגען, מ'רעדט מיר איין אַז דער נשמה און אין דעם האַרצען, אַז יודען האָבען דערהרגעט מיין טאָכטער, צוליב וואָס ווייס איך נישט. אָבער זיי פערזיכערען מיר, אַז צוליב ריטועלע וועקען, ניין, איך גלויב נישט, ביז איצט גלויב איך נישט און אויב דער רב וועט מיר אויך בעשטעטיגען, אַז דאָס איז נישט אמת, דעמאָלט וועל איך זיי אַליין פערייאָגען פון מיר, נישט לאָזען איבער דער שוועל און מיינע נערווען וועלען נישט זיין אַזוי געשפּאַנט, נאָר צום פּלאַצען (המשך קומט)

די זומער-קאלאניעס פון „הנוער הציוני"

ווי יעדעס יאהר, ווערט אויך היינטיגען זומער ארגאניזירט דורכ'ן „הנוער הציוני" א קאלאניע פאר די מיטגלידער. די קאלאניע געפינט זיך אין דער געגענד פון לאסק, היגער קאלומנע. די ערעפנונג פון דער קאלאניע קומט פאר דעם 30-טען ה. ח.

דער ארבייטס-פלאן איז צונויפגעשטעלט דורך דער וועלט-לייטונג פון „הנוער הציוני" אין ארץ ישראל און וועט רעאליזירט ווערען אויף דער קאלאניע אין פארם פון בעזונדערע סעמינארען אונטער דער פיהרונג פון'ם קרייז-אינסטרוקטארען-ראט.

אין דער מושבות-ארבייט וועט זיך טיילווייז אויך בעטייליגען די היי-יעהריגע דעלעגאציע פון די קיבוצים אין א"י. דער הויפט פרינציפ פונ'ם ארבייטס פלאן אויף דער קאלאניע איז דאס גריגד ליכע בעקענען די אנטיילנעמער מיט די גייסטיגע אוצרות פון יודענטום געבען א גלייכצייטיגער סקויטיש ספארטליכער אויסשולונג און צוגרייטונג צום ערפילען די חלוצישע אויפגאבען אין ארץ ישראל.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע, וועגערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9. טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענט
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

גרעסטע גארטען-פערוויילונג איז סעזאן
קומט פאר היינט לטובת דער נאכט-פאגאטאוויע פון לינת הצדק
אויבערקאנטאר משה קוסעוויצקי טרעט ארויס מיט א גרויסען קאנצערט

די גרעסטע גארטען-פערוויילונג פון היינטיגען סעזאן קומט פאר היינט זונטאג, דעם 21 יוני אין העלענאוו. בלויז דאס, וואס די פערוויילונג ווערט איינגעארדענט דורך „לינת הצדק" גיט שוין די זיכערקייט פון מוסטערהאפטער ארגאניזאציע און רייכקייט פון פראגראם, ווייל די פערוויילונגען פון דערמאנטען פעראיין האבען שוין א פעסטגעשטעלטע מארקע, ס'וועט נישט פעהלען קיין איבערראשונגען און אטראקציעס די גרעסטע סענסאציע איז אבער די, וואס דער בעריהמטער וועלט-זינגער און אויבער-קאנטאר משה קוסעוויצקי האט מסכים געווען ארויסצוטרעטען אויפ'ן דאזיגען קאנצערט, נעהמענדיג אין אכט. אז די גאנצע הכנסה איז בעשטימט אויף אזא נוצליכע אינסטיטוציע ווי ס'איז די נאכט-פאגאטאוויע פון לינת-הצדק.

פולשטענדיג שטילשטאנד אויפ'ן מארק פון באוועלנע סחורות
ביז 50 פראצ. פון קומענדיגען געברויך האט געדעקט ווערען פון די חזורות

ס אג) אויפן מארק פון פערטיגע באוועלנע דחורות הערשט אין די לעצטע טעג א פולשטענדיגער שטילשטאנד. עס ווערען געמאכט אזעלכע ליינע טראנזאקציעס דאס זיי קומען בכלל נישט אין בעטראכט. צו די זעהר אונגינסטיגע ערשיינונגען דארף נאך צוגעגעבען ווערען, אז עס האט זיך זעהר פערשטארקט די פלאג פון חזורות. בעזונדער פון די זומער-ארטיקלען. די סוחרים וואס האבען זיך בשעתו פערזעהען מיט גרויסע זאפאסען שיקען איצט צוריק די סחורות, אז זיי האבען נישט קיין אויסזיכט זיי צו פערקויפען. לויט דער מיינונג פון די פראדוצענטען וועט מען צום קומענדיגען סעזאן קענען דעקען מיט די איצטיגע חזורות א העלפט פון געברויך און דאס וועט זיך אפרופען אויף דער פראדוקציע, וואס וועט מוזען בעדייטענד פערקלענערט ווערען.

א צווייטע כאראקטעריסטישע ערשיינונג, איז דער פאקט, וואס די גרעסערע פראדוצענטען ווילען בכלל נישט פראדוצירען קיין סחורות, זיי ווילען בעסער פראדוצירען אויסשליסליך גארן. וואס ווערט בעטראכט אלס א זיכערע לאקאטע פון געלד. די צאהל-פעהיגקייט פון די סוחרים האט זיך לעצטענס געענדערט. בכלל איז זי נישט קיין שלעכטע. עס ווערען דאס רוב געדעקט די אלטע פערפליכטונגען צוליב דער מורא פון פערלירען דעם ווייטערדיגען קרעדיט.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28. טעל. 120-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
טעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענט.
זונטאג אין הנאות פ'ן 9—1

די הייל-מעגליכקייט איז דרוסקעניק

דרוסקיעניק איז א קור-ארט, וועלכע איז אויסנאמסווייז רייך איינגעארדענט געווארען דורך דער נאטור נישט נאר זיי בעזיצען ערשטקלאסיגע בראוויגע און סאלאנקעס צו בעדער, וועלכע געהערען צוליב זייער געדיכטקייט צו די שטארקסטע אין פוילען, און סאלאנקיס צום טרינקען און א זעהר ווערטפולען בעמישען צוזאמענשטעל — נאר אויך אנדערע הייל-מיטלען, וועלכע זיינען די ווירקונג פון דער קוראציע

דרוסקיעניק, וועלכע איז א קור-ארט, וועלכע האט א בעזונדערע גרויסע בעדייטונג פאר הארץ-קראנקע, דרוסקיעניק איז גלייכצייטיג נישט ווי אנדערע קור-ערטער א קלימאטישער וואלד-סטאציע, מיט א געזונדען, מילדערן און אפפרישענדען קלימאט. די היגע וועלדער, זאמדען און וואסערן, וועלכע ציהען זיך איבער ווייטע שטחים, ערמעגליכען צו געניסען אין רוהע פון דער נאטור און שעהנער געגענד. די באדען-בעריכטונגען ערמעגליכען איינצווארדנען קאסקאדען - בעדער אדער אזעלכע אנשטאלטען ווי דער בעריהמטער הייל-אנשטאלט אנצעווענדען, זון, לופט און בעוועגונג.

ווען ס'ווערט דערביי גענומען אין אכט, אז אין דעם באד-אנשטאלט געפינען זיך אלע אפאראטען און איינריכטונגען, וועלכע עס פאדערט די נייעסטע מעדיצינישע טעכניק, איז קלאר פארוואס די צאהל אנווייזונגען איז אזוי גרויס, אז זי נעמט ארום קראנקהייטען פון שלעכטער מאטעריע, צירקולאציע, פרויען-קראנקהייטען, אטרעטיזם, רעאומאטיזם און פיל אנדערע.

פון עמיגראציע-געזעלש. „יעאס"
שענקיעוויטשא 26

ס'ווערען געזוכט פאלגענדע פערזאנען:

1) חנה שערעק וועגען איהר בעשטימטער רעגעט

2) משנסק נחמיה וועגען זיינע ירושה ענינים אין אמעריקא.

די אויבענדערמאנטע דארפען זיך מעלדען אין ביורא פון „יעאס" שענקעוויטשא 26.

דאס ביורא איז טעטיג יעדען טאג א חוץ שבת פון 10 ביז 2

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע
1-טע קלאס

5,000 zł. — 110082, 187933.
2,000 zł. — 144376.
1000 zł. — 114683, 189049.
500 zł. — 34228, 50727, 70506, 117132.
400 zł. — 9980.
200 zł. — 33751, 49357, 86606, 89319, 93394, 116589, 118804, 120719, 147687, 185244, 192813.
150 zł. — 3399, 21042, 30490, 37910, 41353, 41955, 65414, 73610, 88018, 97191, 110886, 118659, 128222, 132400, 134637, 138310, 155814, 164361, 172136, 174979, 181253, 185430, 188805, 190042.

Po zł. 50, z literą s zł. 100.

14s 103 264 576 613 805 926s 1165s 290 8 302 36 439s 527s 38 667 830 43 93 978s 83 2011s 236s 97 348 579 728 86 886s 930 3206 16s 344 438s 865 4189 243s 322s 408 544 639 53 72 727 802 42 998s 5009 86s 44 100 314 450 515s 602 724 61 885 6034 355 413s 15s 551 53s 72s 622 874 923 7015 96 252s 332 9 457 502 649s 737s 806 981s 8018s 67 274s 656 807s 930 96 9109 49s 59s 229 65s 316 56 601

10147s 253s 348 85 565 665 823 907 11 11087s 95 276s 481 565s 615 31 706 800 61s 92 12034 209 307s 486 680 804s 76 13053s 70 158 231 424s 595 836 14114 242 95 330 98 462 595 626 708s 73 992 15033 180s 288 435s 38s 563 613 710 25 908s 16475 15 628 783 894s 17045 145 70 92 482 557s 691 998s 18116s 260 326 455s 575 999 19108 72 225 586s 92s 805 15s 36s 62s 994s 95s.

20073 130 78 371 453s 21075s 285s 621 58 856 22087s 100 381 92 23080 297 352 4 528s 66 744 24056 88 222s 368 83 657 25166 437 607s 1s 51s 881 26000s 49s 189 289s 27093s 196 541 858 28000s 75 377 534 665 812 29072 151 78 625 58 715 914.

30352 559 894 913s 75 98s 31154 69 446s 544 633s 711 116 65 928s 32081 123 274 371s 631s 702s 999s 33190 230 9 99s 585 706 840 958 34200 62 66 67s 70s 325s 93 510s 700 855 35195s 337 436 58 647 83 755 818 68s 36026s 161s 71s 251s 491 588 640s 5s 821 57 997 37047 79 80s 98 679 97 902s 12s 38292s 621s 833 9s 39245 400 18 26 27 41 61 70 500s 618 86s 954

40056 104s 600 56s 67 814 71s 41001 81s 316 42s 418s 22s 72 526 42146s 540 622 811 72s 944 78s 43007s 186 258 324 416 766s 877 95s 932 44265s 82 366 725 868 4579 189s 514 19s 701 18 46054 81 208 354s 908s 47094 173 232s 579 838 48253 533 628 88s 895s 962s 49040s 84 227s 67 82s 463 892 903.

50339s 62s 429s 41 60 626 780 848 973 51006s 329s 623 706 922s 52441 692 947s 53010 206 21s 350s 27 430 547s 80 635 948s 54579s 685 94s 802 55001s 69 140 96s 524 613s 60s 833s 56091s 174s 88s 507 784s 831 57185 206s 354s 473s 623s 765 58025s 46s 55s 118 74 421 623 739 62s 878s 909 81 59184 266s 332 70s 477 95 617 702 10 88 817 86s 903.

60060s 194 336s 461 596 700s 876 81s 933s 61184 551s 62 72 703 854s 966 62072 224 370s 78s 701s 7 33s 930 63008s 71s 157s 713s 21 804 93s 64150s 308s 69 420s 569s 84s 90s 618s 908s 22s 65063 420 66017 324 435 95 533 622 53 800s 23s 59s 67095 195s 248s 99s 301s 8 452 568 601s 96s 706 929 81 68496s 538s 732 865 69015 86 291s 483s 509 48 81s 780 845 990.

70020 130 363s 406 767 71047 566 622 81s 99 918 72 72268s 98s 364s 74 631s 730 59s 73028 74 97s 329s 614s 872 74130 62 95 447 619 731 953 54 75179s 278 488 570 76101s 25 460s 543 52s 614s 40s 809s 63 77016 105 497 547 612s 37s 77 78241 62s 333s 91 624s 29 770 806s 85 79022s 59s 72 591s 635 742s.

80058s 215s 319 34 46 84s 527s 640 860 947 81014 200s 429 607 51s 745 53s 818s 77s 935 94 82286s 368s 538s 93 606s 798 912s 76s 83079 88 256s 362s80 574 706 926 36s 84218s 310 789 801 85190 391s 96s 435 728 86029s 279 422s 73 502 695 917 81s 87058 200 35 78 84 355 414s 593 692 760 881 88078 366 70s 463 651 717 888s 909 89049s 289 341s 61s 473 526s 780 869 94

90047 207 381 401 984 91285 350 436s 37 662 747 810 909 28 92016s 122s 419 21s 80s 505s 65s 642 798s 967 93123 239s 558s 984 94115s 555s 723 850s 936 79s 95046 58 268s 352 633 765 96301 510 40s 97058 377 402 36s 507s 13s 49s 838s 938s 98259s 494 515s 629s 49s 93 99024 57 209 74s 324 80s 99 686 771

100009 39 82s 230s 344 62 650 770 857s 72s 101008 25 94 116 792s 806s 17s 102057s 225s 637 709 97s 103104s 23s 254s 496s 712 969s 104067 101s 257 436 792 105257 694 748s 805 96s 971 106010s 41 53 66 281s 307s 492 513s 92 773 852 107060s 95s 123s 31s 47s 554 60 614 773 994 108015 55 141s 90 529s 606 73 767 109026 92 108s 209s 20 356 604s 17 726s 28s 55 805s 23.

110031 175 402s 629 89 818s 95 111067 90 122s 74 336 408 99 751s 112249s 61 758 813 113178 216s 329 60 401 18 674s 818s 995s 114092 240s 84s 90s 428 92 619s 40 960 79 115102 306 862 936 92 116587s 918s 117013 31s 111s 74s 246 330 48 72 407s 63s 833 36 118347 416 699s 839 119127s 350 430s 508s 61s 657 746s 78s 860s

120049 482s 675s 121016 193 409 588s 703 877 122108s 48 215s 319 81 408 64 522 633 78 705s 6s 73 880s 123069 77s 96 130 52 99 282 97 459 64s 644 80s 90s 994 124180 359s 559 857 125083 184s 214s 382 412s 32 536 673 777s 984 126019 44 286 327s 561s 647 97s 937 127004s 218 57s 93 337 423s 65 544 603 702 44 57s 875 915 128102 33s 80s 275 459 92 506s 94 615 924s 43 129045s 207 389 93 515 29 637 46 705 55 877

130097 121 766s 69s 131209 19 493 594s 936s 132001s 345 400s 37s 594s 648 731 47 902 133124 227 43 303 414s 67s 94s 566s 982s 990s 134290 639 713 135050 170s 332s 666s 832s 976 136000 192 295s 414 80 555 57 89 665 94s 726s 876s 137184 473 508 668 721 814 957 138042 118s 33s 230 94 447 505 754s 839s 943 139076s 151 288 342 70 527 615 92s 774

140093 182 211 367s 461 544 727s 995 141196 264 96s 409s 591 783 836 142025 64 92s 8 115 81s 351 64 473 520 32s 613 733 50 834 99s 143020 163 226s 305 449s 73 606 737 67 144065 149s 453 526 34 70 775s 854 65 977 145087s 152s 80s 97 200 78s 84s 425 74s 589 619 712 14 87s 146012 39 135 598 803s 147197 458 564 72s 94 631 703 148350 55 500s 645s 706 37s 809s 915 24 149025s 238 502s 626 777 822

150097s 296 327s 73s 78 586s 602 854s 151011 48 75s 199s 320 564 802 51 61s 944 152131 255 69 386s 625 704s 860 72s 81 93s 153174 93 242 425s 79s 93 763 74s 809 62 154027 396s 501 857 925 85 98s 155143s 104 83 598 769 831 156036 302 50 606s 702s 821 41 74 969s 157133s 274 322 513 89 960s 158112 45 426 591s 774 86s 839s 159521 50 706 14 866

160027 110s 384s 43s 504 53 609s 45 854 161112s 226 387s 440s 48s 547 76 96 851 995 162025 434s 528 33 610 20 52 775s 163052s 103s 58s 264 387 511 663 83 907s 164403 9 80 819 45s 906 17 165081s 217s 62 317s 44 666s 74s 843 59 83 900 166046s 580s 879 908s 167011 135s 274s 405 631 46 703s 40 878 936 168051 60s 456 77 83 91 526 9s 671 753s 75 6s 885 89 93 926 169087 107 379 405s 49 61 919

170139s 218s 336 674s 939s 86s 171146 305s 516s 44 711s 172069 169 576 607 173007s 53s 119s 46 56 68 264 364s 94 409 79 89s 939 53s 174077 433 764s 854s 955s 175001s 42 8s 199 415 32 84 634 61 865 176158 249 60 66 432s 801 49 67 177037 179 224 558 684 774 806 942 178042 375 934 179256s 94s 425 517 841s 99 180034 154 236 346 559 600s 94 722 70 836 181015 105s 219 599 666 766 28 885 946 59s 182025 173 183000 52 452 72 581 673s 844 929 184018s 264 350 442 595 703s 61s 843 185008 330 55s 468 78 86 564s 186067 89 213 48 512 682 738 96 872 187039s 67s 415 646 741 842 188039 203 449s 502s 56 70 814 915 58s 189317 38 714 55 908

190089s 197 209s 54 310 556 191123 300 501s 717 21 63 919 192266 402 501 920 193180 94 250s 439s 516 194220s 679 95s 984s.

CIĄGNIENIE DRUGIE.

25.000 zł. — 99909
10.000 zł. — 88752
2.000 zł. — 124030.
1.000 zł. — 152203 173725
500 zł. — 151029 30759 38362 83867 16505 167332 169505 170838
400 zł. — 17505 34260 31288 43132 48837 83704 92817 116005 186005 192636
200 zł. — 8788 2965 30779 44281 45536 49175 76058 79754 82060 99044 107096 123923 142231 144317 167332 181419
150 zł. — 305 5191 6974 11573 15764 19022 41327 43658 45936 46710 52400 57015 55407 61822 65988 71265 75716 82466 84084 85179 105503 106015 119258 129475 155712 168946 180380 182587 193460.

Po zł. 50.—, z literą s 100.— zł.

297s 414 1127 226 312s 968 2414s 3159 512 624 843 4280 90 499s 5328s 69s 559s 877 6000 231s 708s 805s 42s 906 7119 309 91 531 602 86 748 8956 9821s

10032s 591 770s 869s 11106 569 88s 94s 795 965 12453 519s 13580s 14181 315 15664 83 700 948s 16171 234 36 845 937 84s 17179 18129 68 342 667s 852 19102 284 90 589

20027s 21051 139 316 409 557s 775 905 22122 321 958 23007 24268s 89 375s 694 715s 63 935 76 25522s 950 26576s 859 28230s 360 419s 29082s

30443 75 82 843 985 31277 718 52s 53s 972s 32017s 21 115s 477s 554 703s 49 71s 875s 938 33095 220 80 418 504 825s 34226 583 85 788s 983 35243 479 526s 645s 36126 41 37168 204 50 309 406 81 562 636 874 949 38081s 362 475 84 89s 612 701 979 39107 50s 56s 236 49 410s 507

40130 99 232 589 628s 41051s 635 42125s 232 326s 43118 78s 365 746 946s 44661 924 74s 45053 9 277s 724 46113 537s 763 47267s 88s 301 48504 49 49098s 317 952

50021 55s 426s 93 840 51347 62 412 917s 87 52110s 42 90 413s 642 49 907 42 53218s 91 889 54016 319s 708s 55057 438 533 56770 57332 687s 58058 328s 456 719 918 59601 990

60050 171 321 615 762 61704 872s 62903 35 38s 63017s 145 437 559 66s 858 64377 433s 522s 821 65742s 66191 223 870 89 67045 513 68038 392 550 626 69726s 76

70474 572s 766 71374 734s 954 63 72406 50 599 651s 73538s 91s 652 74112 825s 82 75249s 650 76146s 77376 488 611 93 78040s 129 61 522 28s 63 982 79066s 126 33s 420 728 30s

80179 226 324 81114 585 913s 82240 473 980s 83173s 239 434 73s 682 873s 97 84858 928s 85331s 591 794 86355 69s 492 771s 857 973 87148 385 701 832s 77 88047 164 694 739s 96 89445s 505 51 774 81

90038 366 411 41 637s 721 25 34 91147 88 93s 318 417s 507 45 74s 832s 49 92120 223 78 820s 21 93094 735s 925 86 94266 441s 622 24 891s 95335 41s 411s 77 617 29 96591s 697 857s 97062s 135s 242s 76s 349s 408 512 871 78s 907 56 77 98616 99343s 515s 606s 743s 893 990s

100258s 349 694 801 101997 102283 431 644 710 913 103247 345 438 514s 713 998s 104235s 384s 583 105594s 106775 808 107162 795s 876 977s 108048 537 666s 109027 579 882s

110176 256s 338s 111478 112355 880s 113056s 59 432 114486s 94 562 84s 745s 912 115538s 92 628 116462 582 685 95s 117012 229s 62 495 614s 780s 832 989 98 118362s 78s 636s 836 119338 724 917

120109s 247 479 786 121045s 423 512 69s 122091s 286s 329 578s 123016s 94s 259s 308s 593 611s 83 124304s 125186s 685s 126218s 897s 127664 128089 808s 913 95 129025s 27s 563s 650s 754 846

130796 131054 212 686s 132139 342 518s 619 69s 92 133009s 175s 665 822 134194 281s 319s 445s 135340s 894 912s 136093 130 462s 620 998 137246s 138238 798 867s 953 139088s 483s 727.

140095 470 757s 885s 141060s 128 214 334 503 727s 844s 945 142246s 492 833s 143269s 508 624 775 144126s 261 302 486 633s 705 145669 146549 64 682 147333s 499 602 823 148490s 785 994 149676s.

150047 339 759 816 151605s 88 857 152179 237s 445 61 719s 874s 153184s 298s 454 590 664 896s 154405 25s 984 155206 156013 217s 59s 70s 489s 903 157230 94 304s 487 506 66 811s 158090s 535 61 159063 121 323s 538s 925

160126 457s 520s 647 717 161383 162407 536 605 76s 163512s 164010 165062s 290s 487 166710 22 92s 857s 962s 167191 200s 22s 383 601 30 714 168076 707 31s 977 83s 169788

170231 867 171159 566s 602s 930s 172142 200 52s 368s 427s 63s 70s 631 54 57s 808s 173145 63s 208 347 636s 756 951 174718s 23 175479 176491 781 177034 231 339 588 735s 854s 178291 476 179291

180227 71s 700 926 181046 198s 481 182246 309 581 769 183076 200 468 184405s 14 914s 185019 82s 86s 679s 717s 87 835 186468s 582 187021 337 82 459 626s 826s 924 188074s 541 613 742 997 189029s 412 863

190572 877 191049 155s 93 742 192126 193979 194043 70s 139 290s.

CIĄGNIENIE III-cie.

Po zł. 50, z litera s zł. 100.

210 1064 587 635 842s 2302s 429s 942 43 3052 546s 634 836 4070 238 42 97 427 746 52s 888 943 5106s 77 460 98 640 44s 725s 6030s 53 387s 457 687 830 97 7296 721s 97s 963s 8361s 638 724s 9041 105 741 67s 954.

10160s 521 686 735 84s 11434 12038s 84s 150s 227 463s 88s 816 13426 726 909s 14830 952 15010 141s 81 721 55 16023 42s 58 448 585 777s 18348s 680 19381 522 962

20609 918 77 21023s 96 467 822s 45 929s 34s 94 22469s 23168 346 946 25074s 459s 728 26050s 112s 694 27299 465 521s 776 28265s 515 629 29645.

30068 439 529s 31080s 198 904 32025 426 809s 33383s 846 34345 684s 716s 999s 35576s 852 36008 59 221 569s 642 884s 37388 489 613s 38120s 215 812 998s 39294s 459 905s 50s.

40004s 184 673 851s 41061 499s 522 649s 820s 985 42083 265s 361 70 606s 924s 43029s 293 486s 601s 44207 463 520s 45014 120 220s 400 544 930 46145 80 644 835 47085s 651s 48582 602 958 49057s 89s 293s 320s 82s 805 925s.

50495 686 849s 51164 526s 614 52004 105 53697 972 54423 719s 884 55502s 56735s 943 52s 57154s 61 248 710 87 58057 132s 589s 722 911s 59407 563 82s 861.

60129 81 313s 755 61833 62031s 79s 256 528s 764s 63093s 783s 65099 409s 42 540 91 621 780 825 66084 67136 462s 534 52s 972s 69482 702s 90

70140s 55 70 255 367 434 70 511 813 33 71383 471s 846 79s 72026 35s 77 178 231 32 602s 91s 861s 64s 931 73286 406 74026 470 622 75060 447s 76019 56 272 540 96 996s 77414 82 743 851s 60 78406 79117 77 402 527 679.

80102 733 875s 95s 81094 866 82136s 318 28 39 46 614 738s 83090 486 669 729s 57 932s 84024s 600 20 819 27 85130 792 851 86258 74s 87523s 88030s 260 850 89350s.

90840 91135s 221 361s 657 92s 92003s 11 158 74 386 846s 922s 93551s 698 861s 94186 774 95142 257 96300s 439 623 49s 97211s 608 822 900s 98171 99413s 61 65 79 871 989.

100273s 478 522s 64s 75 101009 59 179 332s 102341 419 103355 484 785 915 104070 208 66s 312s 18 29 105449s 634s 722s 803 16 106418 107222s 522 678s 845s 108199 465 731 109119 48 306s 35s 730 31 53 80 899s 951s.

110019 56 126s 212 51s 54 565 68 782 805 80 111098 508 18s 112465 539 97 634s 822s 113356s 87s 871 998 114091 395s 410 36s 115124 291 858 116201 719 117049 177 343 434 626 778s 118331s 614 739 957s 119053 305 586 821 96 998s

120105 70 358 404 650 121571s 699 122054s 333s 68 529 43s 839s 123143 547 669 124246s 469 709s 125195s 823 126350 495 777s 127420 552 648 862 937 43s 50 128266 490 508s 601 709 49s 129155 401 555 652s 867 97.

130101s 222s 72 928s 131235 586s 657 132061 159 335s 685 721s 966s 133130s 263 322 461 699 705s 20 930s 134543s 787 839 944s 135163s 248 455 92 136031s 162s 420s 31 562s 656 137149 401s 64s 585 624s 926s 138422 37 765s 139423s 522

140271 379s 851 141026 838 985s 142094 134 97s 220s 340 785s 143275 81 463 654 976s 144229 82 694 145009 10s 166 558s 961 146262 656 77 147330 598s 697s 148434s 634 149016 247.

150541 626 895 151949 152050s 85s 448 553 627s 795 830s 153957s 61 154174s 349s 675 740s 67 864s 155088 286 764s 841s 156672 823 157038 48s 701 667 707 78 158467 769 848s 159640.

160079s 285 507 31 99 698 161040 533 755 978 162019s 129s 221s 333 519 618 724s 163085s 478 88 94 758s 164406 37s 595s 165099 420s 560 796 861s 166255s 467s 78s 167232 511s 770s 987 168036s 190 499s 547 866s 915s 46s 169711s 857s 79.

170012 205 171519s 24s 64 936 172173 224 418s 898 953 63 173380 464s 550 679s 174602 891s 175213 508s 664s 75s 731 32 176030 139 95s 215s 361s 468 706s 177022 539 178144 345s 76 610s 722 883 179366 836 946 67.

180196 312s 49 413 34 550 892s 97 181322 182482 910 183072 563s 707 184051s 388s 769s 185049s 272 555 875 186032 84s 484s 532 750 187405 665 188132 38 694 844 903 29 189715 17s 905.

191230 704 964 192074 148 234s 589s 765s 193119 232 540 765s 194218 387s 805s 997s.

דער פּראָקוראָר ווייזט אָז
אויף די מערדער פון יוסף און ח״ה מינקאָווסקי

(המשך פון דער ערשטער זייט)

געשלאָגען יודען, מען האָט אַפילו געשלאָגען פּאָ־ליאַקן, וואָס קויפען ביי יודען. מען האָט אָבער געקויפט ביי יודען אַפילו אין טאָג פון 9 מערץ.

די אָרטיגע אָנפיהרער פון באָיקאָט האָבען עס בעטראַכט פאַר אַ דורכפאַל. זיי האָבען בעשלאָסען איהם בעסער אָרגאַניזירען, צווינגען די פּוי־לישע בעפעלקערונג זי זאָל נישט קויפען ביי יודען.

מען האָט דעריבער אַטאַקירט פּאָליאַקן, וועלכע האָבען זיך אַרויסגעבראָכען פון דער באָיקאָט־דיסציפּלין.

דאָס אַלץ צוזאַמענגענומען האָט געווירקט צו פערשאַרפען די בעדינגונגען, ווען ביידע צדדים זענען טיף דורכגענומען געוואָרען מיט די דאָזיגע געפיהלען, מיט דער אויפרעגונג זענען צייטיג גע־וואָרען די געשעהענישן.

ווי אַזוי האָבען זיך אָנגעהויבען די געשעהענישן?

דער פּראָקוראָר זאָגט ווייטער: אָנגעהויבען האָבען זיך די געשעהענישן פון אַן אָנגריף אויף דער פּאָליציי, וואָס איז געווען אַ רעפלעקס פון אַנטיפּאַטיע צו יודען. מען האָט געשריגען, אַז פּאָליציאַנטען זענען יודישע פּאַכאָלקעס, אַז זיי שיצען יודען.

דער פּאָליציי־פונקציאָנאַר מוז אָבער האָבען אויטאָריטעט, ער מוז אַרויספיהלען דעם איינדרוק פון זיין איבערוועגונג. ער דאַרף נישט אונטערנעמען שריט, וועלכע וועלען נישט האָבען קיין דערפאָלג.

דער אָנהויב איז געווען מיט סטוזשאַלקאָווסקי׳ן וועלכער האָט אַרויסגעוויזען חוצפה. ער איז געווען אַ פּאָבאָראָוויעץ, אַ טאָג פאַר׳ן אויעקגיין. מען דאַרף זיך פאָרשטעלען דעם צושטאַנד פון אַ יודישן סוחר, ווען מען שטעלט אַרום איהם אַ יואַך, מען לאָזט צו איהם נישט צו קיין קונים, מען אָרגאַני־זירט אַן אומערליכע קאָנקורענץ, מען פיהרט איהם אַרויס פון גלייכגעוויכט. דאָס איז זעלבסטפער־שטענדליך.

עס איז געוואָרען אַ טומל. סטוזשאַלקאָווסקי שטעלט זיך ענטקעגען. די ליידענשאַפטען זענען געווען פונאַנדערגעשרויפטע, און עס איז געקומען דער אָנגריף אויפ׳ן פּאָסטערונעק.

כדי זיך צו שאַפען אַ בילד פון די ווייטערדיגע געשעהענישן, מוזען מיר זיך ווענדען צו די עדות.

די עדות זענען אָבער געווען מערסטענ־טייל יודען, וועלכע זענען געווען אַריינ־געטריבען אין שרעק.

מערסטענטייל אַליין געליטענע. פיל פון זיי האָבען די בעהאַלטען, נישט געוואוסט גענוי, וואָס עס קומט פאַר אַרום זיי. מען מוז דעריבער אין דעם עדות־זאָגען גוט און גענוי זיך פונאַנדערקלייבען.

דער פּראָקוראָר הזרט איבער דאָס עדות־זאָגען פון אַ רייהע עדות און זאָגט ווייטער:

— די געשעהענישן אויף זאַכענטאַ און פּאָד־מיעק זענען פאָרגעקומען נאָך די געשעהענישן אויפ׳ן מאַרק, אויף דער וואַרשעווער גאַס, נאָך די שאָסען, נאָך דעם, ווי קוביאַק איז פערוואונדעט גע־וואָרען.

די צוויי וויכטיגסטע מאָמענטען, פון וועלכע די געשעהענישן זענען אַוועק זייער לויף, זענען די צוויי שאָסען, דער שאָס פון קירשענצווייג און פון לעסקאַ.

דער ערשטער מאָמענט פון די געשעהענישן איז געווען דער אָנפאַל אויף די יודישע געוועלבער דער לעצטער און העכסטער איז די דערמאָרדונג פון מינקאָווסקי׳ן.

די פיהרער פון אָנגריף

דער פּראָקוראָר קערט זיך צוריק אום צום אָנ־פאַל אויף דער פּאָליציי.

— די פּאָליציי האָט זיך געפונען אין אַ גע־פעהרליכער לאַגע. אין שפּיץ פון אָנגריף האָט זיך געפונען קאַספּערסקי. אויב סטוזשאַלקאָווסקי איז געווען די ערשטע סיבה, אויב ער האָט גע־שטעלט אַן אינדיווידועלען ווידערשטאַנד, איז קאַס־פּערסקי געווען דער פיהרער פון מאַסען־אָנגריף. סטוזשאַלקאָווסקי האָט געוואָרפען אַ לאָזונג יועגען אָפּשלאָגען איהם. ער איז געווען אַן אָנצינדער. די איניציאַטיוו האָט אָבער איבערגענומען קאַס־פּערסקי. ער איז געוואָרען ווי הייזען אין טייג. עס איז געווען אויפ׳ן מאַרק אַ סך יוגענד. עס איז געווען דער פּריזירער, וועלכער האָט פּלוצלונג קיין אַרבייט נישט געהאַט, עס זענען אַרומגעגאַנגען טויבען־כאַפּער, עס זענען אַרויסגעקומען יונגע מע־נער און פרויען, וועלכע האָבען אונטערגעכאַפּט די לאָזונגען פון אָנגריף. צווישען די אַקטיווסטע זענען געווען קוביאַק, וולאַזלאָ.

נאָך דעם ווי די מאַסע האָט אָפּגעשאָסען די 11—12 פּאָליציאַנטען, האָט זי זיך דערפילט פאַר דעם באַלעבאָס פון דער לאַגע. און אָנגע־הויבען אַטאַקירען יודען און דעמאָלירען סטראַ־גאַנעס

דער פּראָקוראָר גלויבט נישט אַז מ׳האָט געריבט

רעדענדיג ווייטער וועגען די געשעהענישן, זאָגט דער פּראָקוראָר, אַז ער גלויבט נישט, אַז בעת דער דעמאָלירונג האָט מען אויך גערויבט.

דאָס איז געווען דער ערשטער פונק אין פּאַס־מיוער.

דער צווייטער איז געווען —

די האַנדלונג פון האַבערבערג און פעלדבערג.

זיי זענען אָנגעפאַלען אויף דעם ערשטען פּאָליאַק; יענער האָט אָנגעהויבען אַנטלויפען: דעם אַנטלויפענדיגען זענען געקומען צוהילף אַנדערע, עס איז אויסגעבראָכען אַ געשלעג. דאָרט זענען געווען קוביאַק, נעסקאַ און אַנדערע. קוביאַק האָט אויסגענוצט די שטימונג, ער האָט געזעהן די מורא פון די יודען, און ער צוזאַמען מיט בוגאַטשיקן זענען אָנגעפאַלען אויף די יודישע סטראַגאַנעס.

פעלדבערג איז אַן אימפּולסיווער מענש נער־ווזער מענש. ער רעדט אַ סך און קען גאָרנישט זאָגען. ער איז אַ פּאַטריאַרך, וועלכער שטייט אין שפּיץ אין שפּיץ פון 4 דורות, פון דריי ג קינ־דער און אייניקלעך. ער האָט זיך נישט בעהערשט. זיין אינטערווענץ איז אָבער נישט געווען קיין פער־טיידיגונג פון די בעפאַלענע, עס איז געווען אַן אויסדרוק פון נקמה, פון אויפרעגונג, אַן אויס־דרוק פון אַ שטאַרקער נאַטור, ר׳האָט אויסגעשריגען:

דו באַנדיט

און ער האָט געשלאָגען דעם פערבייגייענדיגען קוביאַק, אָדער אַן אַנדערן. שוין נישט אין דעם מאָמענט, ווען יענער איז בעפאַלען יודען. דאָס איז געווען אַן ענטשיידענער מאָמענט.

עס איז דאָך שוין געווען אַזוי, אַז אַלץ האָט אויסגעזעהן צו זיין אין אָרדנונג. די יודען האָבען אַליין געהאַלטען, אַז די צעהן צוגעקומענע פּאָלי־ציאַנטען וועלען איינהאַלטען די רוה. אויך דער קליינער מינקאָווסקי האָט געזאָגט, אַז אויפ׳ן מאַרק איז געווען רוהיג, ווייל מען האָט געוואוסט, אַז עס זענען געקומען פּאָליציאַנטען פון ראַדאָם.

עס איז אויסגעבראָכען דער צוזאַמענשטויס צווישען צוויי המונים. יען צוויי המונים בעגעג־נען זיך איינער מיט׳ן צווייטען פּנים אל פּנים, קאָנען זיי זיך אויך פונאַנדערגעהן, און — עס זאָל גאָרנישט געשעהן. אַנדערש איז, ווען איין המון בעוויזט די פּליצע, ווייבט אָן אַנטלויפען — דאָס וועקט די אַמביציע, די ליידענשאַפט פון צווייטען המון.

אַזוי איז בעשעהן אין פּשיטיק. יודען זענען געווען פערשטעקט צווישען די ווענד, צווישען די געבענג. אַ טייל פון זיי איז אַרויסגעקומען און אָנגעהויבען אָנגרייפען. די פּויערים האָבען גע־הויבען אָפּטרעטען, אַנטלויפען אויף פּוהרען אין אַ בהלה. די יודען האָבען זיי נאָכגעיאָגט. עס זענען אָבער געווים געווען אויך יוגעלייט, וועלכע האָבען, אָפּטרעטענדיג, געהאַקט שויבען מיט שטע־קענס א. ד. גל.

דער פּראָקוראָר רופט אָן אַ רייהע נעמען פון יודישע בעשולדיגטע, וואָס האָבען געשפּילט אַ הויפּט־ראָל אין דעם דאָזיגען אָנגריף — באַנדאַ, צוקער, קירשענצווייג, זיידע א. אַ.

פון אַלע בעשולדיגונגס־עדות שטעלט זיך אָפּ דער פּראָקוראָר אויפ׳ן עדות־זאָגען פון איניגע פּאָליציאַנטען, וועלכע האָבען געזעהן, ווי

אַ המון פון 400 יודען האָט אויף וואַרשאַ־ווער גאַס אַטאַקירט די פּאָליאַקען

די יודען האָבען געהאַט אַ פיזישע איבערגעוויכט, איבער די אַנטלויפענדיגע. אין יענעם מאָמענט, ווען דער פּוילישער המון איז אַנטלאָפען, האָט

לאָזער קירשענצווייג געשאָסען אין די אַנטלויפענדיגע

ער האָט עס געטון אַלס אויסדרוק פון נקמה אין די, וועלכע ער האָט געהאַלטען פאַר זיינע שונאים.

— דער עדות־פיהרער — זאָגט דער פּראָקוראָר — האָט מיך געבראַכט דערצו, אַז איך זאָל זיך

אָפּזאָגען פון דער בעשולדיגונג לגבי דעם בעשולדיגטען יאַנקעל קירשענ־צווייג, אַז ער זאָל האָבען געשאָסען אין קוביאַקן.

יאַנקעל קירשענצווייג דערקלערט, אַז דאָס איז ער אַרומגעגאַנגען יענעם טאָג אין אַ לעדערנער קורטקע, בעת מ׳האָט געזעהן אַ מענש מיט אַ רע־וואָלווער אָנגעטון אין אַ קורטקע. דאָס איז אָבער נישט ריכטיג — זאָגט דער פּראָקוראָר — אין אַ לעדערנער קורטקע איז געגאַנגען לאָזער קיר־שענצווייג, ער האָט עס געשאָסען, אויך איטשע פרידמאַן האָט געשאָסען. דער פּראָקוראָר פער־רופט זיך אויף אַ רייהע עדות, וועלכע בעשטעטיגען דאָס.

די שיסעריי פון די צוויי, לאָזער קירשענ־צווייג און איטשע פרידמאַן האָט געהאַט אַ פאַטאַלען רעזולטאַט ווען קוביאַק׳ס בעקאַנטע האָבען געזעהן זיין בלוט ווען אַנדערע האָבען געזעהן בלוט אין די קעפּ פון אַנדערע, אַפילו פון 60־יאָהריגען שי־מאַנסקי׳ן, זענען זיי געוואָרען צעגליהט, אויפגע־קאָכט. עס טראָגט זיך די ידיעה, אַז דאָס בלוט האָבען פערגאָסען יודען, אַז יודען האָבען געהאַט די העזה צו פערגיסען בלוט פון פּאָליאַקן. די ידיעה איז געקומען אויף זאַכענטאַ, וואו עס זענען שוין

פערהאַנ׳ מ״י פּאָליאַקן; פּאָליאַקן, וועלכע זע־נען דורכגענומען מיט געוויסע לאָזונגען, מיט לאָ־זונגען וועגען נקמה אין די יודען. וואָס האָבען פערגאָסען דאָס בלוט.

דעמאָלס האָט בעגעשפּילט אַ גרויסע ראָל וולאַזלאָ וועלכער האָט אויפגענומען דעם לאָזונג, געקלאַפּט אין פענסטעל. מיט אַ דראָנג אין האַנד האָט ער פעשהאַלטען די מאַסע, געגרופען דעם המון צוריק אין שטאָט אריין. און ער האָט געווירקט. זיין רוף איז געקומען אין אַ מאָמענט, ווען די מאַסע איז געווען דורכגענומען מיט די געשעהענישן, די מאַסע האָט זיך געלאָזט נאָך איהם, מען האָט זיך געלאָזט אויף וואַרשעווער גאַס.

אויף דער דאָזיגער גאַס איז קיין שלאַכט נישט געווען. יודען זענען געווען בעהאַלטען. דאָ און דאָרט האָט מען נאָר געקלאַפּט שויבען.

אין דעם מאָמענט זענען געפאַלען ביידע שאָסען. דאָס זענען געווען שאָסען, וועלכע האָבען געבילדעט דעם קולמינאַציע־פונקט פון די געשעהענישן, דאָס זענען געווען

די שאָסען פון לעסקאַ

פון די שאָסען איז געפאַלען וו עשניאַק.

דער פּראָקוראָר אַנאַליזירט דאָס עדות־זאָגען פון אַ רייהע עדות וועגען דער שיסעריי און קומט צום אויספיהר, אַז די שאָסען האָבען געקאָנט פאַלען נאָר פון לעסקאַ׳ס הויז. ער פּאָלעמיזירט מיט דער פערטיידיגונג, פאַראויסזעהענדיג איהרע אַרגומענ־טען. די פערטיידיגער וועלען רעדען וועגען די שלעכט־געמאַכטע פּלענער פון לעסקאַ׳ס הויז און אומגעגענד, דערקלערט דער פּראָקוראָר, אַז ער פעררופט זיך נישט אויף די פּלענער, ער פער־רופט זיך אויף די עדות, וואָס האָבען לעסקאַ׳ן גע־זעהן אַ שיסענדיגען פון פענסטער. דאָס שיסען פון לעסקאַ׳ן איז נישט געווען קיין פערטיידיגונג־שיסעריי, דאָס הויז איז נישט געווען אין געפאַהר. לעסקאַ האָט אויך נישט געשאָסען, ווי ער האָט געזאָגט, אין דער לופטען, כדי אָפּצושרעקען די אָנגרייפער. ער האָט געשאָסען אין המון, ווייל ער איז אַ רירעוודיגער, אַן אַקטיווער, ער האָט זיך געפיהלט געק־יודעט. ער האָט געזעהן מענשען אַנטלויפען, ער האָט דאַן געהאַט אַ געפיהל פון נקמה און דאָס דאָזיגע געפיהל האָט געקירעוועט זיין האַנד אַרונטער, צו די מענשען; איהם איז נישט געגאַנגען אָן וויעשניאַק׳ן, ער האָט איהם גאָרנישט געקענט,

ער האָט געוואָלט טויטען און עס איז געפאַלען וויעשניאַק, וועלכער איז געגאַנגען אַהיים

מיט איהם האָט געקירעוועט דאָס זעלביגע גע־פיהל, וואָס האָט געקירעוועט מיט די יודען, וואָס זענען אָנגעפאַלען אויף די פּאָליאַקן. דאָס האָט אויפגערעגט, אויפגעבראַכט.

לעסקאַ האָט געזאָגט, אַז ער האָט רוהיג גע־וואַרט נאָכדעם, ווי ער האָט געשאָסען. עס איז נישט ריכטיג. ער איז נישט געכאַפּט געוואָרען אויפ׳ן אָרט נאָר דערפאַר, ווייל די פּאָליציי האָט זי דנישט געקאָנט אַזוי שנעל אַריינבעקומען אין פערשלאָסענעם הויז. ער איז אַנטלאָפען. ער איז געלאָפען בעהאַלטען זיין רעוואָלווער. יוען מען האָט איהם פערהאַלטען, האָט ער זיך לכתחילה נישט מודה געווען אין שיסען, ערשט שפּעטער האָט ער זיך מודה געווען און זיך פערענטפערט מיט דעם, אַז ער האָט בלויז געוואָלט אָפּשרעקען דעם עולם. עס איז קיין ספק נישט — דערקלערט הויך דער פּראָקוראָר — אַז

שלום יחיאל לעסקאַ, בעהערשט פון נקמה און פון פחדנות׳דיגע געפיהלען שיסט אין אַנטלויפענדיגע, ער דערמאָר־דעט וויעשניאַק׳ן, ער מוז שטרענג בע־שטראָפט ווערען לויטן אַרט. 225 פּאַר. 1

נאָכדעם האָט זיך אָנגעהויבען דאָס דעמאָלירען יודישע וואוינונגען און שלאָגען יודען, די אויפ־געבראַכטקייט פון די געפיהלען פון פּוילישען המון איז געוואָרען נאָך גרעסער — זאָגט דער פּראָקוראָר — צוליב דעם שאָס פון לאָזער קירשענצווייג, דעם שאָס פון בּאָרנשטיין, צוליב אַ שיסעריי, וואָס קומט אין אַ מאָמענט, ווען עס דראָהט נישט קיין שום געפאַהר. דאָס האָט אַרויסגעפיהרט די מאַסע פון גלייכגעוויכט.

די מאַסע איז אַ קאָמפּליצירטער אָרגאַניזם. עס איז געקומען אַ מאָמענט, ווען שטימונגען פון דער מאַסע ווערען פערוואַנדעלט אין מעשים. עס זענען געקומען די אויסרופען: „הוראַ נאַ זשידוב! לאָמיר העלפען דער פּאָליציי, וואָס קעמפט מיט די יודען!“ און דער שטאַרקסטער און ווירקונגסטער רוף: „לאָמיר נקמה נעהמען פאַר אונזער בלוט“. עס איז געקומען די נקמה אַפילו אין די, וואָס זענען דירעקט נישט שולדיג אין פערגאָסענעם בלוט.

די שיסער, קירשענצווייג, לעסקאַ, פרידמאַן, האָבען געשאָסען, נישט זאָרגענדיג פאַר זייערע רעליגיע־ברידער אויף זאַכענטאַ, וועלכע זענען נישט געווען אַזוי געשיצט, אַזוי זיכער ווי זיי.

און דאַן זענען געקומען מענשען, וואָס האָ־בען זיך גענומען דאָס רעכט

אַליין צו משפּטען די, וואָס האָבען בלוט פערגאָסען

אין שפּיץ פון די דאָזיגע גרופּען האָבען זיך געשטעלט פּיטלעווסקי, אָלשעווסקי. שפּעטער האָ־בען זיי זיך צעשיידט און געווירקט אין בעזונדערע פונקטען. אין שפּיץ האָט זיך אויך געפונען וולאַזלאָ. אַן אָנפיהרענדיגע ראָל האָט אויך געשפּילט קוביאַק, קוביאַק, וועלכער האָט זיך געפונען, אמת, אונטערן איינדרוק פון זיין פאָטערס טויט. ער האָט אָבער נאָך דער לוויה געגעסען, געטרונקען. ער איז אַ מענש מיט פאַנטאַזיע. ער האָט געשריגען: „איך האָב פערגאָסען בלוט פאַר׳ן פאָטערלאַנד און וויל נישט, אַז פּאָליציאַנטען זאָלען הערשען“.

פּיטלעווסקי, אָלשעווסקי, וולאַזלאָ, קו־ביאַק זענען געווען די אָנפיהרער

דער פּראָקוראָר רעדט דאַן וועגען אַן אַנדער גרופּע קריסטליכע בעשולדיגטע, וואָס איז געווען טעטיג ביים דעמאָלירען געוועלבער, סטראַגאַנעס וכדומה. אין דער גרופּע געפינען זיך זאַריכטאַ, ראַיעק, קאַספּערסקי, בודזשיק, וויעזשביצקי.

דער פּראָקוראָר שטעלט זיך אָפּ אויף די עדות, וועלכע האָבען געזאָגט, אַז וולאַזלאָ האָט זיך די גאַנצע צייט געפונען צווי קילאָמעטער הינ־טער פּשיטיק און געאַרבייט אין פעלד. ער האַלט, אַז דאָס דאָזיגע עדות־זאָגען וועקט געוויסע ספקות, אין דער שולדיגקייט פון וולאַזלאָ. דער פּראָקוראָר געפינט אויך אַזעלכע ספקות בנוגע דעם בעשול־דיגטען גרודניק.

אין ווייטערדיגען לויף פון זיין רעדע שטעלט זיך דער פּראָקוראָר אָפּ אויף דעם אָנפאַל אויף דער יודישער פרוי פלאַן. מען האָט זיך נישט אָפּגעהאַל־טען — זאָגט דער פּראָקוראָר — פון שלאָגען אַ עלטערע ,קראַנקע פרוי, מען האָט זי אָפּגעלאָזט נאָר דאַן, ווען זי האָט שוין געהאַט צובראָכענע ביינער.

דער פּראָקוראָר זאָגט ווייטער:

— עס איז געווען פאַר די עדות שווער צו דערקענען די שולדיגע. עס זענען געמאַכט געוואָ־רען מצד די בעשולדיגטע שוועריגקייטען פאַר׳ן דערקענען זיי.

זיי אַלע האָבען זיך איבערגעטון

דאָך זענען געווען ווייניג פאַלען, די עדות זאָלען זיי נישט דערקענען.

די אַלטע פרוי שוך איז געשלאָגען געוואָרען דורך סטוזשאַלקאָווסקי׳ן, דורך זשעבריאַקן און יאַנ־קעוויטש, מען האָט איהר צובראָכען די ביינער, זי האָט זיי גוט דערקענט

דער פּראָקוראָר טרעט פון מאָל צו מאָל אָפּ אין אַ זייט, פערריכט אַ פריהעריגען טעות, קערט זיך צוריק אום צו ענינים, וועלכע ער האָט שוין שוין בעריהרט. ער גייט איצט אַריבער צו געשע־הענישען אויפ׳ן פערד־מאַרק. ער דערמאָנט איניגע נעמען פון שולדיגע אין דאָרטיגע אָנפאַלען, ער צווייפעלט אָבער איצט אין דער שולדיגקייט פון טקאַטשעק אין די אָנפאַלען אויפ׳ן פערד־מאַרק.

— איך ציה די אויפמערקזאַמקייט — זאָגט דער פּראָקוראָר — אַז קיינער פון די קריסטליכע עדות ווייזט נישט אויף דער שולדיגקייט אַפילו פון די בעשולדיגטע, עס איז דערגאַנגען צו דעם, אַז אַ קריסטליכער עדות דערקענט אַפילו נישט צווישען די בעשולדיגטע אַזאַ, וואָס האָט ביי איהר געדינט לאַנגע חדשים.

דער פּראָקוראָר רייסט איבער זיין רעדע. ער וועט זי פאָרטזעצען נאָך דער מיטאָג־הפסקה.

נאָכ׳ן איבעררייס האָט דער פּראָקוראָר פאָרט־געזעצט זיין בעשולדיגונגס־רעדע.

ער שילדערט

די געשעהענישן אויף זאַכענטאַ

מען האָט געהאַקט שויבען, רואינירט, געשלאָגען אָהן רחמנות, געשלאָגען פרויען און קינדער.

ער שילדערט ווייטער די גרויזאַמע געשעהענישן אין שטוב ביים שוסטער מינקאָווסקי.

ווער האָט דערהרגעט מינקאָווסקי׳ן און זיין פרוי

דער פּראָקוראָר שילדערט די בעסטיאַלישע אַרבייט אין דער וואוינונג פון מינקאָווסקי, אַ שרעקליכע אַרבייט, וואָס האָט זיך געענדיגט מיטן

(ווייטער זעה 4־טע זייט)

ד״ר עטקער׳ס
פערשטאַרקטער
וואַניליען־
צוקער

Zastępca: „PRODUKT", Łódź, Narutowicza 32.

מיר בעטען צו פערלאַנגען שטענדיג און אומזיסט דאָס אונ־זערגלייכליכע ביכעל מיט ד״ר עטקער׳ס פּראַקטישען א. ג.

„Dobra gospodyni piecze sama"

צו בעקומען ביים פּערטרעטער און אין אַלע קאָלאָניאַל־געשעפטען. פּרייז 50 גראָשען.

אדוו. פאַסכאַלסקי וועט נישט קומען אַלס פערטיידיגער צום ראַדאָמער פּראָצעס

(ענדע פון דער 3־טער זייט)

טויט פון יוסף און חוה מינקאָווסקי און מיטן שווער פערוואונדן זייערע קינדער

איבערגעהענדיג צו דער אַנאַליז פון די ברידער פראַנטשקעוויטש, איוואַנסקי און קויעטניעווסקי, ריזיגנירט דער פּראָקוראָר פון די ערקלערונגען פון דעם אומגליקלעכן, צוהרגעטען גבריאל מינקאָווסקי, וועלכע האָבן — אין הסכם מיט דער מיינונג פון עקספּערט — געקענט זיין נישט גענוג גענוי, און שטעלט זיך אָפּ אויף די קאַטעגאָרישע, אינטעליגענטע ערקלערונגען פון דעם 14־יעהריגען הערשעל מינקאָווסקי, וועלכער האָט אָנגעוויזען אויף די דערמאָהנטע 4 בעשולדיגטע אַלס די, וועלכע האָבן אויסגעפיהרט דעם בעסטיאַלישען מאָרד. דער פּראָקוראָר ענדיגט:

די דאָזיגע 4: אַנטאָני און סטאַניסלאַוו פראַנטשקעוויטש, איוואַנסקי און קויעטניעווסקי האָבן אַנטיילגענומען אין ערמאָרדען די מינקאָווסקי'ס און מוזען איצט בעקומען די שטראָף.

אינ'ם לעצטען טייל פון זיין רעדע האָט דער פּראָקוראָר אנטוויקעלט זיין שטאַנדפּונקט אויף דער

ווירקונג פון דער נאַציאָנאַליטעט ביים עדות זאָגען

פון די בעזונדערע עדות, פון עטליכע הונדערט עדות האָט קיין איין קריסט נישט געזעהען, אַז מ'זאָל האָבן געשלאָגען יודען אָדער דעמאָלירט יודישע וואוינונגען...

ס'האָבן זיך אַפילו געפינען אַזעלכע עדות, וועלכע האָבן מיט'ן גאַנצען ציניזם ערקלערט אַז די יודען אַליין האָבן פערניכטעט זייער פערמעגען, האָבן זיך אַליין פערוואונדעט. פון דער אַנדערער זייט האָבן די יודישע עדות נישט געהערט קיין שאָסען אויף דער וואַרשעווער גאַס און אויב זיי האָבן גערעדט וועגען שאָסען, איז נאָר פון די, וועלכע האָבן כלומרשט געזאָלט האָבן געפאַלען פון אויטאָס.

דער פּראָקוראָר וויל נישט זאָגען, אַז די דאָזיגע עדות האָבן ליגען געזאָגט, ער בעטאָנט נאָר די ספּעציפישע איינשטעלונג פון זייערע געפיהלען און מענטאַליטעט. די ערקלערונגען פון דעם עדות בזשאָזאָווסקאַ, וועלכע האָט דערצעהלט, אַז הערש מינקאָווסקי איז נישט געווען אינדערהיים, נאָר איז געווען אין גאַס, רופט דער פּראָקוראָר אָן אַלס חוצפה'דיגע.

וואָס פאַראַ מאָראַלישע לעהרע דרינגט אַרויס פון די פשיטיקער געשעהענישען? — פרעגט דער פּראָקוראָר — עטליכע פון די עדות האָבן אַפילו

אינדענטיפיצירט „באָיקאָט" מיט „בויקאָ"

מיט אַזאַ „באָיקאָט" וועט די פּוילישע מלוכה שטענדיג קעמפען, הגם דער עקאָנאָמישער באָיקאָט ליגט נישט אין אינטערעס פון דער מלוכה, וועלכע זאָרגט וועגען דעם וואויל פון אַלע בירגער, געהט דאָך דאָס געזעץ גלייכגילטיג אריבער איבער די דאָזיגע שריט, וועלכע האָבן נישט די סמנים פון פערברעכען.

ווען אָבער דער עקאָנאָמישער קאַמף פערוואַנדעלט זיך אין אַ שווערער פיזישער עולה פון די מיטבירגער און געהט פון דעם אינטעלעגענטיש־פערשטאַנענעם באָיקאָט אריבער אויף אַ באָיקאָט לויט'ן פשיטיקער שטייגער.

דעמאָלס ווערט עס אַ פערברעכען

וועגען דער געגענזייטיגער איינשטעלונג פון דער עפענטליכקייט האָט דעצידירט

די פרעמדקייט פון פשיטיקער יודען

בנוגע דער קריסטליכער געזעלשאַפט. אַ פרעמדקייט, וואָס קומט פון מאַנגעל אין געפיהלס־געמיינשאַפט מיט דער פּוילישער קולטור.

אַ גרויסער אונטערשיד איז — זאָגט דער פּראָקוראָר — צווישען דער ערקלערונג פון אָנגעקלאָגטען צובאַק „איך האָב געקעמפט פאַר פּוילען" און דער דעקלאַראַציע פון פעלדבערג'ן „איך בין שטענדיג געווען אַ לאָיאַלער, פּוילישער בירגער".

— איך בעט אייך, העררן ריכטער, אַז איהר זאָלט ארויסגעבען אַן אורטייל, וועלכע זאָל פון איין זייט פעסטשטעלען אַז

די יודען קענען זיך נישט אויפפיהרען פּראָוואָצירענד

פון דער אַנדערער זייט אָנגעוויזען, אַז די בעסטיאַליטעט פון די בעשולדיגטע קריסטען וועט שטרענג בעשטראָפט ווערען דורך די פּוילישע געריכטען.

די דישלעס און אָרטשיקעס האָבן פערשטעלט דעם סימבאָל פון די בעשולדיגטע קריסטען — דעם ק ייז. ס'איז פערשטעלט געוואָרען דאָס צוקלאָפּטע קעפּעל פון שמואליק מינקאָווסקי, דעם יתום נאָך די מינקאָווסקי'ס.

צו זיין לאָיאַל. אבער ווען איהר וועט נישט רעדען אויף דער טעמאַ,

וועלען מיר פערגעסען צוליב וואָס מיר זיצען דאָ

קאָוואַלסקי הויבט אָן דערמיט, וואָס יודען זענען צופרידען און זענען פעראינטערעסירט, אין אונרוהען, דעמאָלס מאַכען זיי דעם אנשטעל פון קרבנות.

מיר, זאָגט דער ענדעקישער גדול, זענען פעראינטערעסירט אין באָיקאָט אָבער נישט אין טעראָר. די יודען הויבן באַלד אָן נאָר צו ליאַרמען כדי זיי זאָלען קענען שאַפען הילפס־קאָמיטעטען, אויף שטיצע. דאָס האָט דאָך דא פעסטגעשטעלט דער פּאָליציי־קאָמיסאַר, אַז די יודען איז איצט בעסער ווי פריהער.

קאָוואַלסקי ציטירט דאַן אַן אויפרוף פון די פשיטיקער יודען פון 27 יאַנואַר וועגען דער אונטערעגליכקייט פון באָיקאָט און זיי האָבן זיך געווענדעט צום וועלט־יודענטום נאָך הילף. די יודען אין דער וועלט האָבן געענטפערט:

„העלפט אייך אַליין"

און ווי אַזוי די פשיטיקער יודען האָבן זיך אַליין געהאָלפען, האָבן מיר דאָס פעסטגעשטעלט בעת'ן פּראָצעס.

קאָוואַלסקי דרשנט ווייטער:

יודען זענען פעראינטערעסירט צו העצען די פויערים געגען דער פּאָליציי

כדי די פּאָליציי זאָל אונטערדריקען אונרוהען אין בלוט פון די פויערים.

ער איז נישט מסכים מיט'ן פּראָקוראָר, וועלכער האָט פאַרגעוואָרפען די יודישע אָנגעקלאָגטע אַז זיי פעהלט בילדונג. דאָס — זאָגט ער — איז נישט אַזוי. לעסקאַ האָט געענדיגט אַ ישיבה, אָבער זייער קולטור איז נישט קיין קריסטליכע, זייער קולטור איז אַ שווערד און אַ ביקס.

אַרויסזאָגענדיג די דאָזיגע חכמה, ציטירט קאָוואַלסקי אַ גאַנצען באַרג ספרים, אין וועלכע ס'שטעהען געשריבען אַזוי ווי ער וויל. דאַן נעהמט ער זיך צו די יודישע שרייבער. ער ציטירט אַ בוך פון פּראָפ. שאָר, אין וועלכען ס'ווערט געזאָגט:

אַז די פראַנצויזישע רעוואָלוציע האָט געבראַכט די עמאַנציפּאַציע פון יודען

פון דעם דרינגט ער אַרויס, אַז יודען אונטערשטיצען רעוואָלוציעס. אַפילו די יודישע באַנקירען — דרשנט ער ווייטער — זענען פאַר'ן קאָמוניזם. אַ סימן, אַז דער אַמעריקאַנער וואַרבורג האָט אונטערשטיצט טראָצקי'ן (?) שלום אש ווידער האָט, לויט דעם חכם עזיק, בעליידיגט אין זיינע ביכער די פּוילישע זעלנער.

די יודישע עדות, שרייט ער ווידער אויף זיין דישקאַנט, טאָר מען נישט גלויבען, ווייל ערב יום־כפור פאַר כל־נדרי איז מען זיי מוחל אַלע זייערע שבועות און נדרים.

די יודען גלויבען מעהר נישט אין אַכטען געבאָט פון די עשרת הדברות,

וועלכער הייסט נישט פאַלש שווערען. קויטשעט אין פּראָצעס

קאָוואַלסקי, נאָר אין תלמוד, וועלכער ערלויבט פאַלש צו שווערען אין נישט־יודישע געריכטען...

אין דעם מאָמענט שפּרינגט אויף דער אָנגעקלאָגטער יאַנקעל קירשענצווייג, וועלכער איז שוין איינמאָל בעשטראָפט געוואָרען אויף 3 טע[...] קאַרצער און שרייט אויס:

— קאָוואַלסקי וועט נאָך זאָגען, א[...] יודען ברויכען בלוט אויף מצות.

דער פאָרזיצער רייסט איהם איבער און ע[...] קלערט, אַז אויב קירשענצווייג וועט נאָכאַמאָל איבעררייסען, וועט ער בעשטראָפט ווערען נאָך שטרענגער ווי פריהער.

דאַן נעהמט זיך דער לאָדוער „חכם" צו לעסקאַ'ן. ער זאָגט, אַז לעסקאַ האָט געשאָסען דירעקט אין וויעשניאַק'ן אַלס נקמה, ער האָט געוואָלט שיסען אַלע פויערים.

לעסקאַ שטעלט זיך אויף און וויל עפּעס ענטפ[...] רען קאָוואַלסקי'ן. דער פאָרזיצער לאָזט אבער נישט דערצו.

קאָוואַלסקי הויבט דאַן אָן צו פאָהרען און[...] פעלדבערג'ן. ער זאָגט, אַז ער איז דער אויסדרוק פון דער גרעסטער יודישער חוצפה, ביי איהם איז דער אתה בחרתנו העכער ווי אַל קאַין דער וועלט[...] ווען ער הויבט אָן צו רעדען

וועגען דעם פעראיין פון אברהם, יצחק און יעקב

רייסט איהם איבער דער פאָרזיצער:

— איך מאַך אייך ווידער אויפמערקזאַם, אַ[...] איהר רעדט ווידער נישט צו דער זאַך.

קאָוואַלסקי וואַרפט זיך פון איין טעמאַ אויף צווייטער און דאַן דערמאָהנט ער דעם בעריהמטען „אוושעם". דער פּראָקוראָר — זאָגט ער — איז דעריבער נישט גערעכט געווען, ווען ער האָט געזאָגט, אַז די מלוכה טאָלערירט נישט דעם עקאָנאָמישען באָיקאָט

רעפּ. שיקאָרסקי האָט דאַן איז סיי[...] געזאָגט,

אַז דער באָיקאָט ליגט אין די אינטערעסען פון דער מלוכה אין דער סיים האָט מסכים געווען דערמיט.

צום סוף פאָדערט קאָוואַלסקי מען זאָל איהם צופּסקענען דעם סימבאָלישען זלאָטי.

דערמיט האָבן געענדיגט זייערע רעדעס די ציוויל־מאָהנער און דער פאָרזיצער גיט דאָס וואָרט דעם ערשטען אַדוואָקאַט דעם ענדעק באַזשענאָ[...] ער פערטיידיגט איינעם פון די הויפּט אָנגעקלאָגטע כטושאַלקאָווסקי. ער פּרובט צו צוקלאַפּען די ערקלערונגען פון די יודישע עדות, בעזונדערס פון דער 70־יעהריגער פרוי פאַלאַנט, וועלכע איז אַזוי מוראדיג צושלאָגען געוואָרען דורך סטושאַלקאָווסקי'ן. דער איינציגער לייט־מאָטיוו אין זיין רעדע איז געווען דער, אַז יודען טאָר מען נישט גלויבען.

דאָס זעלבע רעדען נאָך 4 ענדעקישע אַדוואָקאַטען, וועלכע האָבן גערעדט אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג. דאָס זענען די אַדוואָקאַטען־ענדעקעס לינדעמאַן, ביעושיצקי, שוואַנטקאָווסקי און וועגדריכאָווסקי.

דערמיט ווערט פערענדיגט דער נעכטיגער טאָג אין פּראָצעס.

די רעדע פון ציוויל־מאָהנער אדוו. פעניגשטיין

אַדוו. פעניגשטיין הויבט אָן זיין רעדע דערמיט, אַז ער קומט נישט געריכט אין נאָמען פון 16 יודען געגען די 42 בעשולדיגטע קריסטען, כדי צו זוכען נקמה, נאָר ער שטעהט דאָ צוליב דעם, כדי פון ענטשפּרעכענדען פּונקט בעלויכטען

די פּראָבלעמען פון פשיטיק

פערויפענדיג זיך אויף די געשעהענישען פאַר פשיטיק, האָט דער ציוויל־מאָהנער דערוויזען און בעגרינדעט, אַז דער פאָרוואורף, דאָס יודען זאָלען האָבן פּראָוואָצירט די געשעהענישען איז אַן אַבסורדאַלער. ער ווייזט אָן, אַז באַלד נאָך די ערשטע געשעהענישען אין פשיטיק האָבן געבראַכט אַ בלוטיגען קרבן אין דער פערזאָן פון יוד דאַלמאַן.

דאַן האָט אַדוו. פעניגשטיין ווייטער געשילדערט די ווייטערדיגע געשעהענישען, וואָס האָבן געבראַכט בעסטיאַליטעט און פיינדשאַפט פון יודען. אַדוו. פעניגשטיין ווייזט ווייטער אָן, אַז מען מוז גלויבען די ערקלערונגען פון מינקאָווסקי'ס יתומים וועלכע זענען ארויסגעטרעטען אַלס עדות. ער בעט דאָס געריכט, אַז נאָך איין שרעקליכער עוולה, וואָס זיי האָבן געליטען מיט'ן טויט פון זייערע עלטערן, זאָל דאָס געריכט זיי נישט נאָכאַמאָל בעעוולה'ן, דורך אנערקענען זייערע ערקלערונגען פאַר נישט־ריכטיגע.

אַדוו. פעניגשטיין קריטיקירט אויספיהרליך די ערקלערונגען פון די עדות, וועלכע האָבן געהאַט די דרייסטקייט פאַר'ן געריכט צו זאָגען נישט־אמת, נאָר כדי צו בעלייטיגען יודען.

אדוו. פעניגשטיין ווייזט אָן, אַז

שולדיגע אין די פשיטיקער געשעהענישען זענען געווען עטליכע הונדערט

מענשען און אפשר עטליכע טויזענד. עטליכע צעהנדליג, וואָס געפינען זיך אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק זענען די אָנפיהרער.

דער אַדוואָקאַט ווייזט אָן אויף דער פּוילישער גרויסער קולטור און אויף די פּוילישע טראַדיציעס וועלכע זענען גאַנץ אַנדערע, ווי די ענדעקעס טוען דאָס. ער אַקצענטירט, אַז הגם ער איז ווייט פון יעדערליי נאַציאָנאַלער מעגאַלאָמאַניע, מוז ער אָבער ציטירען פּושקינ'ס אַ וואָרט „אַ פאָלק, וואָס איז גרויס מיט זיינע ליידען", ווייל

יודען פעהלט קיינמאָל נישט קיין ליידן.

אַדוו. פעניגשטיין זאָגט, אַז דער אַדוואָקאַט פון צד שכנגד, וועלכער האָט געזאָגט, אַז „יודען ווילען פערמיאוסען די פּאָליציי" מיט'ן פאָרוואורף פון רויב", האָט געזאָגט נישט אמת.

די יודען, ענדיגט דער אַדוואָקאַט, ווילען נישט פערשפּרייטען זייער בעשולדיגונג אויף אַלע פּאָליאַקען און דעם פאָרוואורף פון מאָרד עבטראַכטען זיי פאַר אַ גרעסערע חרפה ווי דער אָנגריף פון רויב פון יודישען פערמעגען.

זיין הערליכע רעדע פערשטאַרקט נאָך אַדוו. פעניגשטיין מיט אַ פערגלייך מיט'ן דרייפוס־פּראָצעס, דאַן דריקט ער אויס זיין טיפסטען גלויבען אין דער פּוילישער טראַדיציע, וועלכע וועט נאָך מעהר דאָקומענטירט ווערען מיט דעם גערעכטען אורטייל אין דאָזיגען פּראָצעס.

דאַן האָט גערעדט דער ציוויל־מאָהנער מצד די קריסטען, אַדוו. ניעדזשוויעצקי. ער האָט געהאַלטען אַ לעקציע וועגען באָיקאָט און וועגען דעם ווי אַזוי ס'דאַרף שפּייזען די פשיטיקער יודען.

קריסטליכע אדוואקאטען רעדען...

אויף דער נעכטיגער געריכטס־זיצונג האָבן צוערשט גערעדט די איבריגע קריסטליכע ציוויל־מאָהנער מיט קאָוואַלסקי'ן בראש און 5 אַדוואָקאַטען פון דער פערטיידיגונג, וועלכע האָבן געוואָלט גערעכט מאַכען זייערע קליענטען.

צוערשט האָט גערעדט די אַדוואָקאַטין גאַיעווסקאַ, וועלכע פאָדערט אַ זלאָטי מאָראַלישע ענטשעדיגונג פאַר איהר קליענט קוביאַק, וועלכער האָט געזאָלט בעקומען אַ קויל פון יאַנקעל קירשענצווייג.

זי איז נישט מסכים מיטן פּראָקוראָר

וועלכער האָט זיך אָפּגעזאָגט פון דער בעשולדיגונג בנוגע יאַנקעל קירשענצווייג. ווייטער זאָגט זי, אַז ביי יודען האָט מען צוהאַקט פּאָרצעלאַנענע טעלער, בעת די פויערים האָבן אַפילו נישט קיין ליימערנע טעלער.

פאַר דער זלאָטי מאָראַלישע ענטשעדיגונג, וואָס איהר קליענט וועט בעקומען, זאָגט די אַדוואָקאַטקע וועט קוביאַק קויפען אַ ליכט אין דער קירכע און בעטען פאַר זיינע ברידער, וועלכע זיצען אין תפיסה־בנין, וואָס געפינט זיך נאָהענט פון דער קירך.

דאַן רעדט

דער ציוויל־מאָהנער סמענדראָוויטש

ער מאָהנט אַ זלאָטי מאָראַלישע ענטשעדיגונג פאַר זיין קליענט קאָוואַלטשיק. ער קריכט אויף אַרויס מיט דער חכמה, אַז קיין יודען קען מען נישט גלויבען. די יודישע אָנגעקלאָגטע איז דערוויזען געוואָרען די שולד. אַזאַ פעלדבערג איז אויף אַלץ פעהיג.

נאָכדעם רעדט קאָוואַלסקי

ער האָט אויף זיין טיש אַ גאַנצען באַרג ביכער פון ניעמאָיעווסקי'ן, דמאָווסקי'ן און אַנדערע „יודען־קענער", אָבער אַ חוץ דעם האָט ער נאָך יודישע הגדות, שלחן ערוך און נאָך אַזעלכע זאַכען, מיט וועלכע ער גרייט זיך צום אָנגריף.

אין זיין רעדע פערקריכט ער אַזש קיין בויבעריק און דער פאָרזיצער איז געצוואונגען איהם עטליכע מאָל איבערצורייסען און אויפפאָדערן, אַז ער זאָל רעדען צו דער זאַך. דער פאָרזיצער האָט געזאָגט: „איך בעמיה זיך אייך אויסצוהערען, און

אדוו. פאסכאלסקי קומט נישט צום פּראצעס

ער האָט ווײַזשען צוגעשיקט אַ דעפּעשע פון פּאַריז

ראַדאָם, 20 (טעלעפאָניש)

ווי בעקאַנט, האָט אויפ'ן פּראָצעס געזאָלט אַרויסטרעטען אַלס פערטיידיגער פון די יודישע בעשולדיגטע דער בעריהמטער וואַרשעווער אַדוואָקאַט פּאַסכאַלסקי. נעכטען איז פון איהם אָנגעקומען אַ דעפּעשע פון פּאַריז, אין וועלכער ער שטעלט פעסט, אַז צוליב דער קראַנקהייט פון זיין פרוי, ביי וועלכער ער מוז בלייבען, וועט ער נישט קענען קומען פערטיידיגען אין פּראָצעס.

פּסק־דין אין פּראצעס פון די היטלעריסטען אין אויבערשלעזיען

קאַטאָוויץ, 20. (טעל.)

היינט איז פערעפענטליכט געוואָרען דער פּסק דין אין פּראָצעס פון די היטלעריסטען. פון 116 אָנגעקלאָגטע זענען 3 פער'משפט געוואָרען צו 10 יאָהר תפיסה, 3 צו 8 יאָהר, די איבריגע זענען דאָס רוב פער'משפט געוואָרען צו אַ יאָהר און חדשים תפיסה, 14 מאַן זענען בעפרייט געוואָרען.

פּסק־דין אין פּראצעס וועגען די געשעהענישען אין גדיניע

גדיניע, 20 (טעל.)

דאָס קרייז געריכט אין גדיניע האָט בעטראַכט דעם פּראָצעס פון די שולדיגע אין די געשעהענישען פאַר דעם אַרבייטס פערמיטלונגסביוראָ. איין אָנגעקלאָגטער איז פערמשפט געוואָרען אויף אַ יאָהר און 6 חדשים, 3 אָנגעקלאָגטע אויף יאָהר תפיסה, איינעם אויף 6 חדשים.

פייערליכע לויה פון מאקסים גארקי

מאָסקווע, 20 (ספּ. טעל.)

היינט איז פאָרגעקומען אויפ'ן רויטען פּלאַץ די פייערליכע לויה פון מאַקסים גאָרקי. די אורנע מיט דער אַש פון הוין פון פערבאַנד פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אויפ'ן רויטען פּלאַץ האָבן געטראָגען די מיטגלידער פון דער רעגירונג און פּאַרטיי, דערונטער סטאַלין, מאָלאָטאָוו, דימיטראָוו, אַלעקסי טאָלסטאָי און אַנדערע זשיד. בעת'ן פערמויערן די אורנע אין דער וואַנד פון מ[...] פּלאַצאָוו זענען אָפּגעגעבען געוואָרען האַרמאַ[...] שאָסען; אויף דער אורנע זענען ארויפגעלעגט וואָרען אַ קראַנץ פון דער פראַנצויזישער רעגיר[...] און פון פּרעזידענט מאַסאַריק.

אין משך פון 2 טעג האָבן אָפּגעגעבן[...] כבוד דעם פערשטאָרבענעם 700 טויזענט מאַ[...]

האט זיך געחבר'ט מיט שיכורים

כדי זיי אפצוהיטען פון צו בעגיין עבירות

ער האט זיך פערנומען מיט היילען ארימע קראנקע קינדער. — פאר כל-נדרי איז ער פערפאלען געווארען און מען האט איהם געטראפען וויגען א קינד אין א פערווארפען הויז. — אויס רחמנות צו אנ'ארימאן האט ער חתונה געהאט מיט זיין נישט - געראטענער טאכטער. — ביי זיין לויה האבען קלעזמער געשפילט דעם ניגון פון די מלאכי השרת.

פון מנשה אונגער

צווישען די ערשטע רבים, וועלכע האבען פער-ברייט דאס חסידות אין גאליציען, איז געווען דער רבי ר' משה לייב סאסאווער, וועלכער האט איינ-געפלאנצט די חסידישע שיטה פון אהבת-ישראל און גמילות-חסדים צווישען זיינע תלמידים און חסידים.

געווען איז דער רבי ר' משה לייב סאסאווער א תלמיד פון רבי'ן ר' שמעלקע פון ניקלשבורג און איז אויך געפאהרען צום רבי'ן ר' אלימלך פון ליזשענסק, און פון זיי האט ער זיך טאקע אפגע-לערנט נישט צו זיין א רבי פון בעמען קוויטלעך אויף דעם שטול, נאר ארומפאהרען איבער די יי-דישע ישובים און זעהן וואס עס פעהלט די יודען, היילען קראנקע, אויסלייזען תפוסים (ארעסטירטע) און „משתתף זיין זיך אין איטליכען'ס צער, אזוי ווי די צרה וואלט געקומען אויף איהם גופא".

און דער רבי ר' משה לייב סאסאווער פלעגט באוועגען קינדער-יתומים, צוזאגען זיי די קעפ-לעך און היילען זיי פון קרעץ און גרונד, דורך יודישע שמירעכצן און קרייטעכצער.

יעדען אינדערפריה, ווען די חסידים זענען אריינגעקומען צום רבי'ן ר' משה לייב און פון איהם געוואלט הערען חסידות, ער זאל פאר זיי זאגען תורה, האט דער רבי ר' משה לייב פאר זיי בלויז געזאגט א פאר ווערטער, ווי אזוי מען דארף ליב האבען א יודען; און תמיד פלעגט ער אויסלאזען זיין שמועס מיט די חסידים, אז „דער מענש וועלכער קאן נישט אויסזייגען דאס בלוט פון די געשווירען פון די קעפלעך פון די יודישע יתומים, דער האט אפילו די העלפט פון „אהבת ישראל" נישט דערגרייכט"...

וועגען דעם רבי'ן ר' משה לייב סאסאווער ווערט דאס טאקע דערצעהלט די וואונדערבארע מעשה, אז איינמאל ערב יום-כפור פארנאכט האט ער פערשפעטיגט צו קומען אין שוהל אריין זאגען כל נדרי." זענען די חסידים ארויסגעגאנגען זוכען דעם רבי'ן, האבען זיי איהם געפונען אין א שטוב וואו ער האט געוויגט א קינד. האבען די חסידים איהם געפרעגט, ווי ער קומט דא אהער. האט ער געענטפערט, אז ווייל די מאמע איז אוועק אין שוהל און האט איבערגעלאזט דאס קינד אליין, האט זיך דאס קינד צוויינט, האט ער, דער רבי ר' משה לייב סאסאווער, איינגעשלעפערט דאס קינד, זינגענדיג א לידעלע...

אנ'אנדערש מאל ווידער האט דער רבי ר' משה לייב סאסאווער זיך פערשטעלט פאר א פויער צו זעהן ווי אזוי עס לעבט זיך די יודען אין די דערפער. איז ער אדורכגעגאנגען פאר אנ'איינגעפא-לענע הייזעל, האט ער געזעהן, אז אין דער שטוב ליגט א קימפעטארין, און עס איז א גרויסע קעלט אין שטוב. איז ער אוועקגעגאנגען אין וואלד אריין, האט אפגעהאקט האלץ און אריין אין דער שטוב פערקויפן ס'האלץ. האט די קימפעטארין גע-זאגט, אז זי האט נישט קיין געלד צו בעצאהלען פאר'ן האלץ, און דער מאן איז אוועק אין שטאט — זוכען א מנין יודען צום ברית.. האט דער פער-שטעלטער „פויער" געענטפערט, אז עס מאכט נישט אויס: ער קאן דאס האלץ איהר אוועקגעבען אויף בארג. און אזוי ווי די געזוינערי'ן האט קיינעם נישט געהאט אין שטוב ווער ס'זאל צוהאקען דאס האלץ, האט דער רבי ר' משה לייב סאסאווער אויס-געטון זיין פויערשען קאזשוך (א פעלץ פון שאפ-סען-פעל) און האט אליין אנגעהויבען צוהאקען דאס האלץ. דערווייל איז דער קימפעטארינס מאן אנגעקומען פון דער שטאט מיט א מנין יודען, האבען זיי דערקענט דעם „פויער", וואס האט צוהאקט דאס האלץ, דעם רבי'ן ר' משה לייב...

און נישט בלויז אויף מענשען האט זיך דאס הארץ פון רבי'ן ר' משה לייב סאסאווער דער-בארעמט, נאר אויך אויף אלע לעבעדיגע בעשע-פענישען. אזוי פלעגט דער רבי ר' משה לייב סאסאווער אויף יעדען יאריד זיך ארומדרעהען אין מארק צווישען די פוהרען און אנטרינקען פערד און זיי געבען האבער, ווייל די פויערים האבען א גאנצען טאג געשיכור'ט אין די שענקען און זיי האבען פערגעסען צו געבען די פערד עסען...

דער רבי ר' משה לייב האט אויך חתונה געהאט מיט א טאכטער פון אנ'ארימאן אויס רח-מנות צו איהם. אזוי ווערט דערצעהלט, אז איינ-מאל איז אין דער ישיבה צום רבי'ן ר' שמעלקע אריינגעקומען א יוד אנ'ארימאן און האט געוויינט פאר'ן רבי'ן ר' שמעלקע, אז ער האט שוין א טאכ-טער א בוגרת און קאן מיט איהר קיין שידוך נישט טון, ווייל ער האט נישט קיין געלד צו געבען נדן, און דערצו נאך איז די טאכטער נישט קיין איבעריג געראטענע. דערפאר בעט ער דעם רבי'ן ר' שמעלקע, ער זאל איהם געבען א ישיבה-בחור פאר אנ'איידעם. האט דער רבי ר' שמעלקע נישט געוואלט זיך צוהערען צו די רייד פון דעם ארימען יודען און ער האט איהם געזאגט: „ווייל דו האסט נישט קיין געראטענע טאכטער, ווילסטו זי אנשלייערן מיינע תלמידים? וואס זענען זיי שולדיג?" אבער דער ארימאן האט נישט געוואלט אפטרעטען פון בית-המדרש. זיין געוויין האט דער-הערט דער ישיבה-בחור ר' משה לייב. האט ער געשיקט א שדכן צו דעם ארימען יודען, איהם פרעגען, צי ער וואלט געוואלט איהם אליין נעמען פאר אנ'איידים.

ר' משה לייב האט אבער גע'שמט אין דער גאנצער שטאט פאר א גרויסען עילוי, האט דערפאר דער ארימאן געמיינט, אז ר' משה לייב מאכט פון איהם חוזק און ער וויל מיט איהם טרייבען קאטא-וועס, האט ער געענטפערט, אז „בעוויל איך בין אנ'ארימאן דארף מען שוין פון מיר שפאטען". און וואס בין איך שולדיג, אז גאט האט מיך גע-שטראפט מיט א נישט-געראטענער טאכטער — צי דארף מען דיך דערפאר פון מיר לאכען?" האט זיך דער שדכן געשוואוירען פאר דעם ארימאן מיט כלערליי שבועות, אז דער עילוי ר' משה לייב מיינט עס אויף אנ'אמת'ן און אז ער האט איהם צו איהם געשיקט פרעגען, צי ער וויל איהם נעמען פאר אנ'איידעם.

איז דער ארימאן אוועק מיט דעם שדכן אין בית-המדרש אריין און האט אליין געפרעגט ר' משה לייב'ן, צי ער וויל נעמען זיין טאכטער פאר א ווייב. דערביי האט ער נאכאמאל דערצעהלט וואס פאר א נישט-געראטענע זיין טאכטער איז, און ער האט זעהר ביטער געוויינט... האט ר' משה לייב געענטפערט: „הערט אויף צו וויינען. איך וויל ווערען אייער איידעם און צודעקען די חרפה פון אייער נישט-געראטענער טאכטער". און דער עילוי ר' משה לייב האט געהייסען אריינפיהרען א סופר, און מ'האט באלד געשריבען תנאים...

דער רבי ר' משה לייב סאסאווער איז אויך תמיד ארומגעפאהרען און צונויפגעקליבען געלד פאר פדיון-שבויים און „הכנסת-כלה"-געלד פאר ארימע כלות. און איינמאל האט דער רבי ר' משה לייב חתונה געמאכט אנ'ארימע חתן-כלה. אויף דער חתונה האט ער זיך שטארק משמח געווען. א סך חסידים זענען געקומען צו דער חתונה און זיי האבען געזעהן, ווי דער רבי טאנצט מיט דער כלה דאס מצוה-טענצעל. דער רבי האט בעשטעלט די בעסטע קלעזמארים פון בראד, זיי זאלען משמח זיין חתן-כלה, און ער אליין האט משמח געווען אלע געסט און די מחותנים, און ווען דער רבי ר' משה לייב האט בעהאלטען אינמיטען טאנצען דאס מצוה-טענ-צעל, האט ער זיך אפגעשטעלט און געהייסען די קלעזמער נאכאמאל שפילען דאס זעלבע ניגונ'דל וואס זיי האבען געהאט געשפילט צו דער חופה, און דערביי געזאגט צו א פאר „געהויבענע" חסי-דים: „איך וואלט זעהר געוואלט, אז צו דער לויה מיינער זאל מען שפילען אט דאס ניגונ'דל, ווייל דאס ניגונ'דל זינגען די מלאכה-השרת אין הימעל".

דאס איז געווען דינסטאג, ד' שבט, תקס"ז (1807). צו דער לויה זענען געקומען חסידים פון בראד און פון גאר ווייטע געגענטען, און ווען מען איז שוין מיט דער מיטה געווען נאהענט צום בית-הקברות, איז פלוצלינג דורכגעפאהרען א פוהר מיט יודישע קלעזמער, וואס זענען געפאהרען צו א חתונה אין א דערנעבענדיג שטעטעל אריין, זיי האבען דערזעהן אזא מחנה חסידים געהען נאך א לויה, איז אנ'אלטער קלעזמער אראפגעשפרונגען פון דער פוהר און האט געפרעגט ביי מלווים, וואס פאר א געטליכער מאן איז עס נפטר געווארען וואס האט אזא גרויסע לויה. האט מען איהם געזאגט, אז דאס איז נפטר געווארען דער סאסאווער רבי ר' משה לייב. האט דער קלעזמער געהייסען אפשטעלען די לויה און האט געבעטען, מען זאל איהם אויס-הערען וואס ער האט צו זאגען. און ער האט דער-

(ווייטער זעה 13-טע זייט)

קייז מסעדה, די לעצטע יודישע פעסטונג

ארץ-ישראל בילדער

...און דער אויפגערשטער האט ארויסגעצויגען די … פון איהר שייד, און דער טאג איז געווען פול מיט היציקייט און אברהם איז געזעסען פאר די טיר … פון זיין געצעלט און עס זענען אנגעקומען דריי אורחים...

אין אט די ווערטער פון חומש, האב איך זיך דערמאהנט, בעת איך האב מיט מיינע לעצטע כוחות געקלעטערט בארג-ארויף צו די חורבות פון מסעדה די לעצטע יודישע פעסטונג, ווייל דער ארויפגאנג צו מסעדה אינם הייסען חמסינישען טאג פון די מיפערישען פון ים המלח, ווי די היץ איז … אהן צו טרינקען איז נישט וואס איז … אליין א ווארענעניש.

פינף מענשען, יונגע, פול עמערגיע זענען מיר … געווען, וואס האבען זיך אונטערגענומען … אויף די חורבות פון מסעדה, ווייל … ד. ה. די עטליכע און פופציג זעכען אזוי … געווארען פון דער היץ, אז וועגען קומען צו די חורבות האט נישט געקענט זיין קיין רייד.

מיט אנ'אינערליכען פחד, וואס האט … ערגעץ א פערבעהאלטענעם קוואל. (— אפשר … עס געווען דער נאציאנאלער געפיהל, וואס קומט … מאל פלוצים און שטארקט דיך, אזוי האט די … אויסהאלטען פערשידענע איבערראשענדע …ות)....

… בין איך ארויף אויף די חורבות און בעת … פיס האבען געקלעטערט איבער די אראפגעפאלענע … שטיינער, וואס האבען, אזוי ווי נישט גע-… לאזען ארויפקומען, ווי א נאטירליכע שוץ גע-… די שונאים, זענען פאר מיינע אויגען אפגעשוועבט … די בילדער פון דעם לעצטען יודישען קריג.

… זעה איך **יוחנן פון גוש חלב** דעם פראס … מענש פון פאלק, וואס האט גערופען צו בונט … איז **שמעון גיורא** און אט זענען זיי די מוי-… פון די לעצטע העלדען, וואס האבען מיטן … פון זייערער קערפער, מיטן טייערסטען, וואס … פערמאגט, מיטן אייגענעם לעבען מקדש השם … אבי נישט ארייגצופאלען אין די הענד פון … אונטערדריקער און איך האב מיר געטראכט ווי … ווען מיר הייגט און איך האב נישט גע-… פערשטיין ווי אזוי האט עס געקענט פאסירען … אנדערונג אין דער פסיכיק פון דעם רוב פון … פאלק. די כל המיני שלום-מאכער מיט די … אונטערדריקער, די **קריכער**, וואס זענען זיך גרייט … מאל צו בויגען פאר די הערען פון דער …

… אין מאל איז געלעגען דער ים המלח, וואס … מיט אנ'אפען מויל געווארט אויף רויב, אויף … און דער טאג האט שוין אנגעהויבען צו-… און מיר איז א שאד געווען אראפצוקריכען … די חורבות פון מסעדה, וואס האבען מיך אנ-… מיט לאנגלען ווייץ פון נצחון, פון בע-… אז אפילו ווען דער טויט מאכט צו די … פערן פאלען אין שלאכט פאר די מענשליכע … פאר די גערעכטיגקייט ווערט מען נישט פער-… צום טויט. די פערזעמענקייט, די לעצטע שטיי-… פון יודען, אמאליגער פעסטונג מסעדה האבען ווי מיט ווערטער גערעדט צו מיר און דאס נישט בעד-שריבענע בלאט פון דער יודישער געשיכטע. וואס האט נישט געהאט קיין אייגענעם יודישען געשיכטע שרייבער, נאר דעם פערהרעטער פלאוויוס, וואס האט זיך געבוקט צו רוים. כדי צו ראטעווען זיין אייגען לעבען, איז פאר מיר אויף די שטיינער געווען אנ-געשריבען מיט א שריפט פון בלוט, מי"ט די לעצטע אטעמס וואס האבען ארויסגעזונגען אין די לעצטע מינוטען פון לעבען דאס ליד פון פערזעסטונג צו שקלאפעריי, צו זיין קנעכט און מיט א געפיהל פון אינערליכער צופרידענקייט בין איך אראפ פון מסעדה און מיר דוכט זיך, אז איך וועל עס קיינמאל נישט פלוטען א ליד נאר איך האב עס נישט ביז היינט און מיר דוכט זיך, אז איך וועל עס קיינמאל נישט אנשרייבען, סיידען אין די לעצטע שעה'ן פון מיין לעבען, ווייל צו הייליג איז עס, מען זאל עס קע-נען ארויספרעגבען מיט די ליפען. מיט ווערטער, וואס זענען בלאסער און שוואכער טויזענדער מאל ווי די געפיהלען און שטימונגען וואס האבען מיך ארומגענומען בעתן קלעטערען די פאר שעה אויף די שטיינער פון מסעדה די לעצטע יודישע פעסטונג, וואס האט 2 יאהר צייט געקעמפט געגען די אונטער-דריקער, בעת גאנץ ארץ ישראל איז שוין געלעגען א בעזיגטע און א געשענדעטער אין די בלוטיגע רוי-מישע הענד.

חיים לייב פוקס

אונזערע בעסטע מאכלים זענען גענו-מען געווארען פון די אלטע רוימער

אין די הויפען פון די אלטע צע-זארם האט מען געוואוסט די אמת'ע קונסט פון קאכען

פון קלארא לעוויז

ווען דער בערימטער אלט-רוימישער פיינ-שמעקער, אפיציאוס באליאוס. האט אויפגעגעסען א פערמעגען אין בעטרעף פון 500,000 גאלד-שטיק, האט ער זיך גענומען דאס לעבען. ער האט געלאזט וויסען דער וועלט, אז ער בעגעהט זעלבסט-מארד, ווייל ער וועט ווייטער נישט אימשטאנד זיין צו דערנעהרען זיך אויף א „מענשענווירדיגען" אופן. ער האט געלאזט דער וועלט אלס אנדענק א זעהר אינטערעסאנט קאך-בוך, אין וועלכען ער מאכט קלאהר, וואס ער פערשטעהט אונטער „מענשענוויר-דיגער דערנעהרונג. די קאך-קינסטלער פון אונזער צייט האבען א סך מאל פרובירט קאכען לויט זיינע רעצעפטען, אבער אהן ריכטיגען ערפאלג, ווייל א סך לאטיינישע פאך-אויסדריקען לאזען זיך נישט איבערזעצען. די קענער פון לאטיין האבען זיך נאך ביז-איצט נישט געספראוועט מיט'ן טעקסט פון אפי-ציאוס. אבער א פאקט איז, אז די צוגרייטונג פון א סך אונזערע איצטיגע מאכלים שטאמט נאך פון דער קאך-קונסט, ווי זי איז פראקטיצירט געווא-רען אין קייזערליכען רוים! אזוי, צום ביישפיל, הערינג מארינירט אין עסיג זענען שוין פארהאן אין דעם קאך-בוך פון אפיציאוס. מיר וואלטען אפשר גארנישט געוואוסט וועגען זשעלע, מארמעלאד, פאש-טעטען פון גענזען-לעבער, ווען דאס וואלט אונז נישט איבערגעליפערט געווארען נאך פון יענע אלטע צייטען. ביי רוימישע סעודות פלעג-גען זיין בעזונדערס בעליבט געבראטענע און גע-פילטע טשערעפאכעס. כדי שטענדיג צו האבען א גענוגענדען זאפאס פון טשערעפאכעס, איז שוין אין 50-טען יאהר פאר קריסטוס'ן דעם רוימער פולוויאוס ליפינוס געקומען אויפ'ן געדאנק צו האדעווען טשערעפאכעס, פונקט ווי מען האדעוועט אנדערע הויז-חיות, און דאס איז איהם טאקע גלע-צענד געלונגען. ער האט צווישען זיינע טשערע-פאכעס געהאט שווערע עקזעמפליארען, וואס הא-בען געוואויגען ביז צוואנציג פונט יעדער. אויף פאלגענדען אופן פלעגט מען טשערעפאכעס צו-גרייטען פאר'ן טיש: מען פלעגט זיי וואשען און דערנאך קאכען אין געזאלצען וואסער. דאן פלעגט מען ארויסנעמען דאס פלייש פון דער הארטער שאל. נאך אמאל אפגעבריהט זיי צוליב רייניקייט וועגען, און די ליידיגע שאל פלעגט מען אנפילען מיט סארדעלען, מעהל, אייער, אליוו אויל און צוהאקטער ציטרין-שאלעכץ. די געפילטע טשערע-פאכע פלעג מען אפבאקען און דערלאנגען אלס פארשפייז צו א בראטען פון נאכטיגאל-צינגלעך אדער אנ'ענליכען דעליקאטען מאכל.

דער איצטיגער אייראפעער מיאוס'ט זיך צו עסען קליינע ברואים'לעך, וואס ווימלען אויף דער ערד. פון דער אנדערער זייט עסט ער אזעלכע שפיי-זען — ווי פערשידענע זייערע הארטע קעז — פון וועלכע א הינדו אדער מאלאייער וואלט געקראכען קרעמפען. אין עוואנגעליום לייענען מיר, אז יוחנן דער טויפער האט זיך גענעהרט אין מדבר מיט היישעריקען און ווילדען האניג. עטליכע פארשער פון נייעם טעסטאמענט האט עס שאקירט, און זיי האבען פרובירט די שטעלע אנדעריש איבערזעצען, נישט היישעריקען, נאר פלאנצען, און אז יוחנן איז, הייסט עס, געווען א פרומער וועגעטעריאנער. אבער פארוואס זאל יוחנן נישט האבען געגעסען היי-שעריקען? ביז אויף היינטיגען טאג פערצעהרט דער גאנצער אריענט מיט פערגעניגען קוכענס פון היי-שעריקען און אנדערע היישעריק-געריכטען. זיי ווערען צוגעפראדעט אהן גרויסע צערעמאניעס. די קעפלעך, פיסלעך און פליגעל שניידט מען אפ, און דער קערפער ווערט געפרעגעלט אין אייגע-נעם פעטס. אדער מען צוהאקט דעם קערפער אין קליינע שטיקלעך. די שטיקלעך טוט מען אריין אין מעהל. מען פערמישט דאס מעהל מיט געזאלצען וואסער, און פון דעם טייג באקט מען קוכען, וועלכע קען אין צייט פון נויט דינען אנשטאט ברויט.

אין אלגעמיין אבער, שפייזען זיך פרימיטיווע פעלקער מיט ווערים און ענליכע חיה'לעך דערפאר, ווייל עס פעהלט זיי אנדערע פלייש-נאהרונג. ווי רייך עס איז נישט די פלארא און פאונא פון טרא-פישע לענדער, ווייסען אפט נישט די פרימיטיווע פעלקער, ווי אזוי דאס ריכטיג אויסצונוצען. ווען עס געהט זיי אויס די געוועהנליכע שפייז, און זיי קענען זיך קיין עצה נישט געבען, עסען זיי ערד. דאס דארף זיין א פעטע לייםיגע ערד, וועלכע ווערט צוערשט געבראטען, דאן ווידער פייכט געמאכט און געפורעמט ווי קיכלעך. צוויי אדער דריי חד-שים לאנג בעת דער טרוקעניש לעבט די בעפעלקע-רונג ביים טייך ארינאקע כמעט אויסשליסליך פון ערד מיט א לייכטען צוגאב פון א ווערעמקע, א פישעל. ווען עס גליקט אפ. איין מענש עסט אויף אנ'ערך איין פונט ערד א טאג, און דער רעזולטאט איז, אז ער פיהלט זיך ווייניגסטענס געזעטיגט, כאטש זיין קערפער ווערט אפגעמאגערט פון אזא דיעטע. קומען בעסערע צייטען, הערט מען אויף צו עסען ערד, כאטש איינציגע שבטים עסען אפילו דעמאלט אויך ערד, אלס צושפייז. עס איז ביי זיי א ליידענשאפט ווי ביי אנדערע רויכערען אדער טרינקען.

שפרינגען מיר אבער איבער פון די פרימי-טיווע מזרח'ישע פעלקער צו די אלטע קולטורען פון כינע און יאפאן, געפינען מיר דארטען א סך א ראפי-נירטערע קאך-קונסט ווי ביי אונז. אין כינע האט מען די צוגרייטונג פון טיי דערהויבען צו א וויסענ-שאפט. מיר האבען איבערגענומען פון רוסלאנד דעם מנהג צו לייגען א פעניצעל ציטרין אין א גלאז טיי, אבער דער מנהג שטאמט נאך פון די אלטע כינעזער, וואו פון טיי-בלעטער געמישט מיט מילך, ציבעלע, אפעלסינען-שאל, ציטרין און אנדערע גע-ווירצען ווערט געמאכט נישט א געטראנק, נאר א מערקווירדיגע שפייז, גוט גענוג פאר די בעס-טער.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 21 יוני — א׳ תמוז תרצו

זון-אויפגאנג 3.13
זון-אונטערגאנג 8.00

גאדלעווסקי—לאדזער שטאט-פרעזידענט

אלס וויצע-פרעזידענט זאל נאמינירט ווערן דער געוועזענער דירעקטאר פון „באנק ראלני“, לוקאמסקי

ווי מיר דערוויסן זיך, איז אויפן אצט פון איצטיקן גייענדן ציטווייליגן שטאט-פרעזידענט, אינזש. וואצלאוו גלאזעק — נאמינירט געווארן אלס צייטווייליגער לאדזער שטאט-פרעזידענט, דער סייאיצ וויצע-פרעזידענט, מיקאלאי גאדלעווסקי.

אויף דעם וויצע-פרעזידענטס-אמט וועט ווערן ארויסגערוקט א ריי קאנדידאטורן. די גרעסטע שאנסן האט די קאנדידאטור פון געוועזענעם דירעקטאר פון דער „באנק ראלני“, קאזשימיעזש לוקאמסקי. אויף דעם ראזינען אמט פון וויצע-פרעזידענט ווערט אויך ארויסגערוקט די קאנדידאטור פונם געוועזענעם וויצע וואיעוואדע, ה׳ זיידלער. דער דאזיגער קאנדידאט האט אבער ווייניק שאנסן.

דער נייער לאדזער שטאט-פרעזידענט, מיקאלאי גאדלעווסקי איז געבוירן געווארן דעם 27 אפריל 1888 אין נאוואגראד-וואלינסק, טשערניגאווער גובערניע, געלערנט אין דעם הארטיגן גימנאזיום און געענדיגט יורי אונם פעטערבורגער אוניווערסיטעט. זיך באטייליגט אין דער מלחמה. שפעטער געווען פלאצקער סטאראסטע און פון 1932 ביז 30 סעפטעמבער 1935 — וואלינער וויצע-וואיעוואדע. דעם 30 סעפטעמבער איז ער נאמינירט געווארן אלס לאדזער וויצע-פרעזידענט, און יעצט — אלס שטאט-פרעזידענט.

ער איז גאר אליין געפארן

אבער נישט קיין ארץ-ישראל, נאר קיין מצרים

(א) א טעוויסער הערש וואלבערג, וועלכער האט לעצטנס געוואוינט אויף סקלאדאווע 31, האט זיך אין פעברואר 1936 בעמיט צו בעקומען 2 סערטיפיקאטן פאר זיך און פאר זיין כלה, רייזעל ווייריך.

דעם 6 מערץ פ. י. האט ער חתונה געהאט, און ער מיט׳ן ווייב האט זיך געווענדעט צו א געוויסן רייזפעלד (שענקעוויטשא 4), וועלכער האט זיך אפיציעל בעשעפטיגט מיט ארויסארבייטן סערטיפיקאטן, איהם איבערגעבן 750 זלאטים קאסע-געלד, און אויפ׳ן צווייטן טאג איז ער ארויסגעפארן קיין ווארשא, בכדי פלומרשט ארויסצוקריגן די נויטווענדיגע דאקומענטן.

אין דער ווירקליכקייט אבער האט רייזפעלד צוגענומען די פאר גילדן און איז אוועקגעפארן קיין עגיפטן.

זיין ווייב, רחל האט זיך אויך שנעל אפגעטראגן פון איהר דירה.

אז וואלבערג האט דערזעהן — נישט רייזפעלד און נישט די סערטיפיקאטן זענען דא, האבן זיי דעם ענין איבערגעגעבן אין דער פאליציי.

פאליציי האט געטון איהרס — אויסגעזוכט און ארעסטירט רייזפעלד׳ס פרוי, און נעכטען איז זי אוועקגעשטעלט געווארן פארן שטאטישן געריכט.

פאר׳ן ריכטער האט זי געטענה׳ט, אז זי איז אין דער זאך גאט די נשמה שולדיג, און אז — פערקעהרט — זי אליין איז א קרבן פון איהר מאן, וועלכער האט זי אוועקגעוואָרפן.

אזוי ווי אבער עדות האבן דערקלערט, אז די קארעספאנדענץ זיך די גאנצע צייט מיט איהר מאן, און עס איז דא א חשד, אז זי אליין וועט אוועקפאהרן — האט דאס געריכט בעשלאסן זי צו פערהאלטן אין ארעסט, ביז עס וועט פאר איהר אריינגעטראגן ווערן קויציע 500 זל.

דער פראצעס איז אפגעלייגט געווארן, בכדי אדורכצופיהרן צוגאב-אויספארשונגען.

כוליגאנישע אנפאלן אויף יודישע פערביי-געהער

(— געכטען זענען אין פערשידענע פונקטן פון דער שטאט פארגעקומען כוליגאנישע אנפאלן אויף רוהיגע פערבייגעהער.

ביים רוג אנדזשעיא און ליפאווא איז בעפאלן געווארן דער 22-יעהריגער יצחק פרידמאן (אל. 1-טערמאי 35), וועלכער איז דורך אומבעקאנטע כוליגאנעס בעפאלן געווארן. מיט אנ׳אייזן האט מען איהם דערלאנגט איבערן קאפ.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט הילף.

דער 2-טער פאל פון צושלאגן יודישע פערבייגעהער איז פארגעקומען נעבן דעם הויז אויף קארטיקא 71.

גראד האבן שפאצירט אויף דער גאס דער 18-יעהריגער דוד פיימאן און דער 38-יעהריגער ישעיה וואלדמאן (שענקעוויטשא 82) פליצים זענען זיי בעפאלן עטליכע כוליגאנעס און זיי צושלאגן, אז זיי האבן זיך געמוזט ווענדן אין אמבולאטאריום פון דער פאגאטאוויע, וואו מען האט זיי פערבאנדאזשירט די וואונדן.

די כוליגאנעס זענען נעלם געווארן.

אויף פעטריקאווער גאס נעבן טויער נומער 29 איז געשלאגן דער 15-יעהריגער בנימין מינצבערג (פילסודסקיעגא 65) און טעליעגט נעבראכטן.

פלוצלינג איז צו איהם צוגעגאנגען עפעס א פאר שגיין, און אה; א פארוואס איהם אנגעהויבן מיט א שטעקן צו שלאגן איבערן קאפ און גאנצן קערפער.

מען האט ארויסגערופן די פאגאטאוויע, פון וועלכער דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז ביים יונגל איז צובראכן געווארן די נאז-ביין, און ער האט בעקומען פיל וואונדן אויפ׳ן גאנצן קערפער.

דעם כוליגאן איז געלונגען צו פערהאלטן. מען האט איהם אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט, וואו ס׳איז פעסטגעשטעלט געווארן, אז ער הייסט קריביק און וואוינט אויף אוזשענדוניטשא 16.

וועגן דעם איז צוזאמענגעשטעלט געווארן א פראטאקאל.

אין די איבריגע פאלן וועט געפיהרט אנ׳ אויספארשונג.

די פאליציי איז אבער בעזייטענס געווען אינ׳ פארמרט. ס׳זענען פערשטארקט געווארן די פאליציי-שמירות אין פערשידענע פונקטן פון דער שטאט, און ס׳איז נישט דערלאזן געווארן צו שטערן די רוה.

אין פארק פון דריטן מאי האבן צוויי חברה׳ ליוט, דער 23-יעהריגער לעאן לוקאשיק (טוגשארי ניאגא 35) און דער 24-יעהריגער י. מיעטשיסלאוו קאסטשעווסקי (ווילנאו) זיך פערהאלטן אגרעסיוו בנוגע יודישע פערבייגעהער, וועלכע זענען אויף ברוטאלן אופן פעראנשעפעט געווארן.

די אוואנטוריסטן זענען פערהאלטן געווארן. ביי זיי האט מען געפונען רורקעס און קאסטעטן צום שלאגן.

ביידע האבן זיך נעכטען געראט צו פאַרענטפערן פארן סטאראסטווע-געריכט, וועלכער האט זיי פערמשפט צו 1 חודש ארעסט יעדן.

— (א) זיגמונט אורבאנטשיק (גיעמאיעווסקיעגא 1) איז פאר ארויסרופן אפטע אוואנטורעס פערמשפט געווארן דורכ׳ן סטאראסטע-געריכט אויף 5 טעג ארעסט. בעת דער פערזענליכער רעוויזיע האט מען ביי איהם געפונען א שטילעט און קאסטעטן.

בעשטראפטע כוליגאנעס

(א) אויפ׳ן 6-טען יוני ה. י. האבן פערשידענע גרופן כוליגאנעס געמאכט פארבערייטונגען צו אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען.

קאנפערענץ פון סוחרים און קליינהענדלער פעראיינען

וועגן דער אקציע איינציגאלטן דעם לאקאטאריי-שיץ פאר געשעפטס-לאקאלן

די אקציע, וואס דער יודישע לאקאטאָרן-פעראיין (פעטריקאווער 31) האט אונטערגענומען, אז דער טערמין צו קינדיגן געשעפטס-לאקאלן זאל אפגעלייגט ווערן האט ארויסגערופן א געהעריגן אפקלאנג אין די פעראינטערעסירטע קרייזן.

אויף דער קאנפערענץ, וועלכע איז אין שייכות מיט דער דערמאנטער אקציע גערופן געווארן אויף מאנטאג, ד. 15 יוני זענען געקומען פארשטעהער פון פאלגענדע פעראיינען:

חעמאליסטן (פעטריקאווער 90), קאלאניאל-הענדלער (שרודמיעסקא 20), פרוכטן-סוחרים (נאדלודקאו 8), געפליגעל-הענדלער (פולנאצנא 25), גראשער (זשידאווסקא 8), קליינהענדלער (פרוי הייטס-פלאץ 3) און קליינהענדלער זגערזשער 38).

געעפענט די קאנפערענץ האט דער פרעזעס פון יוד. לאקאטארן-פעראיין, דירעקטאר פ. וויינמדויב ה׳ אינפעלד האט אין א רעפעראט אנגעוויזן אויף דער סכנה, וואס דראהט די געשעפטס-לאקאטארן און אפילו דעם גאנצן לאקאטארן-כלל, אויב די ווירטסלייט וועלען די גזירה צום בעשטימטן טערמין, דעם 30 סעפטעמבער, שוין מענען רעאליזירן, ער האט אויך בעגרינדעט די צוועקמעסיגקייט פון דער געפלאנטער אקציע און אנגעצייכנט דעם אופן פון איהר אויספיהרבארקייט.

אין די דעבאטן, אין וועלכע ס׳האבן אנטייל גענומען די פערטרעטער פון כמעט אלע אויסגערעכנטע פעראייטען, איז אויסגעדריקט געווארן די טיפע פערשטענדעניש פאר דער אונטערגענומענער אקציע און די גרייטקייט זיך אין איהר אנצושליסן.

ס׳איז אויך געטאדעלט געווארן די פיזהעריגע גלייכגילטיגקייט מצד די אפיציעלע פיהרער פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס צום דאזיגן ענין, פון וועלכן ס׳איז ממש אפהענגיג דער ווייטערדיגער קיום פון די מאסן בעריהמטע סוחרים און קליינהענדלער, אינדוסטריעלער און האנדווערקער.

די קאנפערענץ האט אקצעפטירט דעם פארנעשטעלטן פלאן פון דער אקציע, וועלכע וועט זיין אויסגעדריקט אין אייגארדנען מיטינגען און פערזאמלונגען, ארויסשטעלן אויפרופן, ארגאניזירן מאסן-פעטיציע, און אויסארבייטן געהעריגע מעמאריאלן און שיקן דעלעגאציעס צו די רעגירונגס-פאקטארן.

ס׳איז אויך בעשלאסן געווארן אריינצוציהן אין דער אקציע וואר בריטערע געזעלשאפטליכע קרייזן און אויך צו קומען צו א פערשטענדיגונג מיט די פוילישע פעראינטערעסירטע ווירטשאפטליכע גאניזאציעס.

צום סוף איז בעשלאסן געווארן צו שאפן קאמיטעט וואס זאל אנפיהרן מיט דער גאנצער אקציע. אין געשאפענעם קאמיטעט גייען אריין צו צוויי פארשטעהער פון יעדער אנגעשלאסענער ארגאניזאציע.

די פארשטעהער פון די בעטייליגטע און די קאנפערענץ פעראיינען האבן זיך גלייך אנגעשלאסן אין דער אקציע, פאר די איבריגע פעראינטערעסירטע ארגאניזאציעס, וועלכע וועלן מעלדן זייערע אקציעס צו דער אקציע, זענען רעזערווירט אין געשאפענעם קאמיטעט צו 2 פלעצער.

מעלדן וועגן אנשלוס אין דער אקציע און וועגן קאנדידאטן אין קאמיטעט קען מען מאנטאג ד. 22 יוני 8 אווענד אין קאלאניאל-הענדלער פעראיין שרודמיעסקא 20 טעל. 142-98

א מבולאטאריום
ביים פעראיין „לינת משמורים“
פילסודסקעגא 21, טעל. 12-55
איז טעטיג פון 10 פריה ביז 4 נאכמיטאג.
עס נעמען אן
דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטן
ווי אויך ווזיטן אין דער שטאט. ס׳קען
אנגענומען אלע זעמטליכע אנאליזן
דענטיסטישער גאבינעט איז טעטיג א גאנצן טאג.
די פערוואלטונג.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי“
ציגעל - גאס 27. טעל. 112-25
דיר.: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפיל-פארשטעלונגען פון טעאטער
„אראראט“
קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.

היינט, זונטאג 2 פארשטעלונגען: 4 נאכמ. 54 גר. ביז 2 זל. און 9.15 אוונט
אין שלאגער-פראגראם א. נ.
חסידיש, נגידיש, ממזריש
א קייט פון די פריילעכסטע „אראראט“-פערל אין 2 טיילן, 16 בילדער.
אונזער אנסאמבל: חנה גראסבערג, מאלווינא ראפעל, שיינע פרים, יואל בערגמאן, וול. גאדיס, שמעון דזשיגאן, סאם היאר, מ. פולאווער און י. שומאכער.
דיריגענט: ד. בייגעלמאן.

קיין ארץ-ישראל
גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזן. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.
ים-אויספלוג לאנדאן-אמסטערדאם
דעם 7/7-16/7 פון 210 זל.
„פיארדי—נארוועגי“
דעם 19/7-30/7 פון 330 זל.
אויסלענדישע הנחה-און קורארץ-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט“
אויספלוגן און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען.
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.

פערענדיגט דער שול-יאהר

(א) נעכטען איז פייערליך פערענדיגט געווארן דאס שול-יאהר 1935-36.

סיי אין די מיטעלשולן, סיי אין די פאלקס-שולן זענען פונאנדערגעטיילט די „שוויאדעצטוועס“ און עס זענען פארגעקומען גאטעסדינסטן און אקאדעמיעס.

פון א סטאטיסטיק, וואס מיר האבן בעקומען, איז צו זעהן, אז אין די עפענטליכע פאלקס-שולן האבן זיך היי-יאהר געלערנט 74,600 קינדער, און אין די פריוואטע – 10,130.

פערענדיגט דעם אקופאציע-שטרייק ביי עטינגאנען

(א) נעכטען איז אין ארבייטס-אינספעקטאריאט פארגעקומען א קאנפערענץ, בכדי צו ליקווידירן דעם אקופאציע-שטרייק אין דער שפינערייי און וועבעריי פון דער פירמע עטינגאן (אויף דאוובארטשיקוב און ראדוואנסקא) וואו אנ׳ערך 1200 ארבייטער האבן 4 וואכן פערנומען די מויערן פון דער פאבריק.

אזוי ווי עס איז דערגרייכט געווארן א הסכם, איז דער שטרייק ליקווידירט, און מאנטאג טרעטן צו די ארבייטער צו דער ארבייט.

אפטייקען.

(א) היינט בייטאכט דיזשורירן: ס. קאן (פלאץ קאשטשעלני 8), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), וו. וואגנער (פעטריקאווער 67), י. זאיאנטשקיעוויטש (זשעראמסקיעגא 37), ז. גארטשעצקי (פושטשיאהר 59), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. שימאנסקי (פושענדזאלגיאנא 75).

א שרפה אין „רזשענטעלמא“

(א) נעכטען איז אין דער פאבריק פון דער פירמע „דזשענטעלמען“ (לימאנאווסקיעגא 156) פון אנ׳עלעקטרישן פונק אויסגעבראכן א שרפה. די אנגעקומענע פייערלעשער האבן די שרפה שנעל איינגעלאשן. דער היזק איז א קנאפער.

ארונטערגעפאלן פון טראמוויי

(א) אויף ראג פיעטרקאווער און גלובנע איז פון א גייענדיגן טראמוויי ארונטערגעפאלן די 22-יאהריגע מאשע ציקענבלאט (פון 11 ליסטאפאדא 44).

פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט א היים.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-02

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקערט
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטן
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 אווענט

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

לעצטע געזעגענונגס-פרעמיערע פון „אַראַראַט"

די נעכטיגע פּרעמיערע אין „ראָזמאָיטאָשטשי" „חסידיש, נגידיש און ממזריש" האָט אַרויסגערופן אַ גרויסע פעראינטערעסירונג ביים לאָדזער טעאַטער-עולם. די בעזוכער האָבן זיך שטאַרק געוויילט, ווייל דער לעצטער פּראָגראַם איז דער בעסטער. דער טעאַטער-עולם וועט לאַנג געדענקען דעם „אַראַראַט", וואָס האָט פרעהליך געמאַכט לאָדז גאַנצע 2 חדשים און ספּעציעל פאַר'ן פּראָגראַם „חסידיש, נגידיש און ממזריש". פאַרן אַוועקפאָהרען פון לאָדז. „חסידיש, נגידיש און ממזריש" מאַכט דעם עולם לאַכען ווייל אין איהם גייט אַריין אַ סך הומאָר, וויץ, סאַטירע, טענץ פון גרויסע וועלט-קינסטלער. ס'איז אַ נחת-רוח זיך צו וויילען אַ פּאָר שעה.

פּאַול (פּסחקע) בורשטיין אין לאָדז

נאָך גרויסע בעמיהונגען איז געלונגען דער דירעקציע פון טעאַטער „ראָזמאָיטאָשטשי" צו בעקומען אויף אַ פּאָר נעציילטע גאַסטשפּילען דעם אַמעריקאַנער סטאַר פּסח'קע בורשטיין.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע
1-טע קלאַס

2,000 zł. — 23402, 132783.
1,000 zł. — 48986. 61957, 138865, 147446.
500 zł. — 18327, 18721, 27602, 69809, 152662.
400 zł. — 7635, 31935, 32403, 40248, 42066, 50410, 138048, 147220.
200 zł. — 442, 41324, 68983, 86991, 87056, 97987, 101617. 121857. 155023, 182044.
150 zł. — 2549, 3844, 13206, 14384, 22150, 23077, 27302, 53523, 54659, 69150, 69895, 71292, 78110, 82995, 95044. 85044, 87330, 92949, 114765, 116247. 128486, 129281, 134402, 136251, 143505. 143563, 143712, 154703, 155733, 156338. 164014, 166162, 167833, 171292, 176904. 178351, 180352, 180877, 186358, 187753, 193601, 193752.

Po zł. 50, z litera s zł. 100.

197 266s 68 508s 25 611s 22s 701 844 1053s 25 236 518 24 600 772 868 2007 20s 52 108 10 39s 428 512s 63 856 80 3016s 235 652s 753 895s 4093s 96 217 45 52s 64s 434s 42s 720 66 919 37s 5000 410 645 731 838s 916 6066s 257s 91 480 591s 637 765 980 7038 167 258 427s 98s 517s 48s 85 712 71s 957 8157 237 70 330 587 697 9144 296 378s 630 858 964

10012 254 428 70s 933 70 92s 11567s 426 88 549s 630s 774 85s 866 85 964 93s 12012 72s 104 20 89s 99 347s 443 565s 630s 73s 90 770s 913 13335 543 628 787s 14086s 188s 219 62 438 536s 668s 81 964s 15131c 62s 89s 94 310 727 971 16215s 64s 548s 755s 91s 889 17324 78 510s 769s 84 870 18012s 373 423 613s 73s 95 711 19457s 541 722s 98 826.

20051 102s 20 256s 64s 305 94 648s 924 21056s 59 68 149 52 75 98s 388s 703 91 953 22073 135s 300 11s 451 530 602 20 51 709 912s 15 23030 396s 407 585s 669s 827s 71s 916s 33 24149s 300s 53 421 36 719 25032 55s 158 228 404s 524 613 65 26114 42s 254 27115 463 755s 78 871 28125s 237 363s 440s 59 586 760s 875s 90s 945 29068 838.

30035 128 45 8 63s 255s 304s 29 444s 507 765 991s 97s 31024s 29 313 484 5 716 38 875 32491 539s 601s 866 33004 298 357s 97 538 767 89s 98 855s 34008s 231 574s 913s 61s 35042 223s 308 708 62 9 805s 943s 36000s 23s 39 70 201s 4 356 447 85 592s 625 93 768s 848s 37141 82 357 456s 703 871 966 38036 104 213 321 31 512 30s 738 61 830 931s 63 39004 68s 91 133s 46s 51s 470 559 613s 818 967s

40174 80s 230 825s 32 90s 41017 86s 160 66 606s 702 42130s 227 75 718 842s 43150s 66 208s 475 584 644 75 757 44276 84 421 613 45258 381 92s 404s 41s 61 80 674s 700 45 79 95 99 865 957s 46283 301 4 476s 536s 717s 89 843 71 47238s 78s 664s 86 48663s 73s 158 219 366 78s 687 915s 49051s 82 112 103 24 407 36s 79 545 74 79s 794 823 74s 945s

50043s 239 953 63 51058s 113s 393 648 711 845s 73 52095s 106s 712 19s 819 53s 970 33033s 225s 319s 41 416s 522s 73 607 67s 736 926s 54161 313 500 720 966 55118 30 227 353 493 591 688 864 900 56254s 366 645 52013 22s 353 403 51 548s 56 625 744 829 58331s 426 536 678s 718s 30 49 93 59148 207s 787 810 925s.

60216 94s 485 99s 631 705 69s 70s 964s 61040s 194 205 53 98 373 498 584 95 718 84s 818 961 62029s 142 57s 88 255 412s 76s 92s 868 63330s 501s 668 64074s 143 52 67 289 443 579s 792s 65065 72s 107 59 93 250 310s 83s 499s 603s 60 719 816 981 66060 354 59s 717 40s 49s 53 67009s 507 16s 785 996 68217 407 11 13s 71 540 712s 65 83 932 69037s 216s 401 12 60 69s 592 751.

70295 398 475 688s 726s 814s 949s 54 71013 200 19s 29s 88s 373s 425s 552 703 917 931s 72023 212 353 411 45 90 98 525s 693s 753 89 903 33 73136 402 74 90 509 39 601s 85s 795s 895s 979 74187 203 345s 501 661 95 876s 99s 75003 29 33 280 82s 565 823 919 28s 38s 76012 36 317 639s74 77113 60 355 537s 613 888s 968 78074 202s 461 614 836s 79096s 135 44s 266s 414s 98 106 10 676 703 86s

80045s 83 256 382 639 802s 81013 48 175 91s 359 593s 559s 91 637 723 817s 973 82033s 155 291 521 44s 52 75 883 946 83100s 39s 68s 550 623 98s 802 84136s 86s 239s 330s 697 85053s 128s 43 298 687 786 800 942s 94s 86287s 629 931s 87107 238s 9 393s 504 87 603s 743s 856s 88245s 80 464 750 89055 167s 337s 400s 80 576 629 980 2 95s 98

90225 8 450 517 32s 99 602s 98 838s 971s 91005 11 260 74s 81 434s 92042 116 17s 71 252s 67 343 93 402s 91 564 646s 936 57 93019 48 162 307 61s 418s 63s 93 822 94347 40 675 766 95451 519 790s 96041 3s 124 97s 216 95s 527s 645 66s 713 66s 77 99 97093s 312s 504 69 784 98068 92 126 33 59 85s 452 93s 735 61 80 820 99119 206 425 29 44s 54 751 90 876 85s

100300 9s 15s 74s 424 64 87 539 669s 761 938 101043 516 666 894 959 70s 9s 102081 126 409s 93 684 938 103032s 160 82s 220s 350 701 912s 91s 104031s 107 93 223s 502s 105053 498 500s 53 654s 858s 943 106016 52 78 349 467 83 615s 36s 720 46 829 107114 21 54 200 42s 60s 76 337 44 588s 717s 108181 82 200 363 80 570s 614s 964 109117 218 344s 413 514 630 195 820 42.

110018s 22 64 74 79 192 248 498 570 651 716 26 27s 824 910s 111063 815s 45 112028 265 424s 769 88 879s 113163 213s 474 595s 637 39s 810 94 990 114009 71 183 99s 256s 400 571 702 15 115392 452 644s 873 978 116019 130 76s 95 475 734 117071 326 29 58s 533s 70s 740 53 65s 83s 118172s 268 673 861 956s 119101 19 286s 95s 304s 73 489 794 828 59

120012 18s 27s 31 70 174 542s 95 606 33 98 769 813s 121072 127 74 81s 282 325 73 414s 19s 567 649s 748s 85s 968 122036s 53 101 208 79s 421s 558s 84s 755 78s 123031 201s 74 90 380 422s 529 606s 722 55 814 35 124084s 181 218 58 516 615s 40 86s 125115 66 225 320s 462s 564s 622s 67 897s 901s 3 126010s 93s 211 79 98 316s 529s 57 685s 711 900 55 127089 104s 40 76s 550 64 85s 725 892 128058 195 394 5s 520s 62s 671 939 90s 129095 143 451 638 701 83s 835s

130029 317 523s 78 696 722 52 8 838 131122 305 99s 479 719s 132050 112s 263s 359s 719 857 133139 285 99 356 847 134008s 24 161 588s 724 91s 135033s 75s 231 61 374s 409 83s 559 656 733s 52 82 993s 136008s 276 318 84 553s 137050 93s 169s 266s 75 355 434s 51 536 625 865s 993s 5s 138087 398s 463 738s 139034s 95s 330 620 69s 837

140010s 141 53 846s 96s 999s 141037 166 84 247s 302 49s 53s 86s 459 568s 704 32 842 142004 93 193 450 563s 666 930s 40 53 98 143182 280 435 72s 588 725 144154 225 38s 438s 639 47s 51s 804s 145136s 249s 50s 325 56s 996s 146069 429s 502s 726 810s 51s 63 71 921 2 50s 147016 185s 266s 328 82s 88s 425 50 5 61s 69 911 95s 148081 132 211s 453s 522s 76s 704 28 149273s 419 52 98s 661 818s 86

150123 92s 561 601 65 78 772 963 151195 328 496s 526 74 799 152317 52s 74 592s 749 844s 62 92s 153054 64 152 206 80 414 615 738 907 154208s 24 362 431 530 75s 83 709 975 155245s 362s 413 504 28 33 622 54s 61s 770 974 156334 400 608 918 76s 157150 54 62 262 411 518 47 684 803 65s 158121 32s 289 413 81s 617s 968 159383 485 816s 900 99

160047 267s 443 769 853 161151s 252 621s 47 751s 857s 99 960s 162397 893 163231s 354s 533 795 808s 26 164001 188s 235 309s 33 704 14s 165320 537 75 604 718 824 166154s 215s 30 544s 81s 679 91s 832 48 945 167075s 72 369s 743 875 932 168125 462 630s 44 844 908s 169302 414 45 502s 603s 863 972

170143 223 403 644 97s 99s 716 863 98s 926 171049 113 96 221 7 95s 563s 67 658 746 875 960 172092 161 271 437 49s 92 903 16 68s 173088 125 253 58 87 317 50s 73 934 62 174041 137 609 730 57 818 26 919s 175215 312 14s 56s 81 411 518 47 682s 737s 176094 397 461 679s 712 851 976 99s 177105 318 66s 523 627 819s 87s 178136s 269s 412 514 56s 89 815s 24 179058s 429s 731 80s 820s 966

180173s 303 66 401s 511 608 990 181030 134 213s 304s 519s 758 92 865 182111 364s 608 731s 81 833 939 183344s 45 791 184004s 309 85 610 762 869s 915 33 185173 283 415s 515s 742s 853s 987s 186013 204 365 79s 666 843s 49s 187183 579 188031s 54 107s 30 412 85 519 93 605 29 78 784 861s 189314 498 816 35 928

190112 16 48s 83 201s 325 44 98 495 564 807 96s 934 37 191154 73 249 71s 370 97 527s 71 610s 818 192277s 755 908 193001 300 632s 80 735s 828 194093 176 358 490 554 77s 640s 829s 44s

CIĄGNIENIE DRUGIE.

25,000 zł. — 68463.
10,000 zł. — 45995, 126344.
5.000 zł. — 60736, 192595.
2,000 zł. — 127952.
1,000 zł. — 21005, 106975. 131636.
500 zł. — 7285, 31431, 59095. 71345, 93873 128925 138074 155039
400 zł. — 15070 24263 39715 95443 90759 131143 145409 149373 164448 173044.
200 zł. — 14674 32319 45496 64564 93213 131444 132166 135169 176175 181520 188642
150 zł. — 8135 8804 9463 12886 14849 15005 15834 18473 21678 25434 25972 31379 32113 34129 36613 38742 37447 38527 38353 38723 49891 44576 45381 45997 49566 50701 51806 58636 60023 65152 65381 65126 70017 70923 70725 74720 77094 79523 79918 80258 82350 84090 86423 92660 98107 99208 104055 108189 109871 110087 110204 112695 113424 120363 128825 133214 136240 137687 142581 143285 143495 147415 148305 149953 150013 151718 152486 154294 156896 157056 162213 168805 175270 175571 177125 179394 185749 186323 189362 192807 194633

Po zł. 50, z literą s zł. 100.

1247s 598s 2226 58s 758 989s 3155 417 93 803s 46 4387s 874s 5390 563 732 62 6185s 602 61s 74s 747 839 58s 920 7092 142 504s 8368s 437s 540 758s 64s 9133s 609 798s 836s 72s.

10061 322 45 97s 447 56 506 11154 331 711 856 926 12654 13047s 248 304 53 494s 712s 867s 943s 14955 15108 297 313s 439 16238s 347 77s 98 829s 17646 710 804 18378s 596s 698s 19001 126 32s 42 241 64 339 418.

202625 15 21230 506s 783s 22269 423 643s 845 925s 39 23060 96s 232 480s 629 24064 181 399s 512 56 74s 728 26240 60 562 721 93s 96 27221 28570 689s 754s 29275s.

30036s 155 97s 552 31364 32309 474s 666 33333s 939s 34042s 174 357 846 35190 326s 36233 461 761 37181 326 752 77s 96 900 38169s 274 529 627 868 952 39044 204 535 71s 729.

40013s 72 105s 949s 41019s 741 42236 322 507 600s 914s 43248s 922s 44257 498s 918 45458s 46500 89s 727 28 886s 47008s 141 210s 494 48087 206 333 610 823s 49205 660s 984s.

50501s 613 51277s 697 958s 52203s 367 81s 627 767 981 53060 630 54283 350s 686s 89 792s 904s 55553 909 15 89 56088 212 392s 833 57038s 667s 72s 712s 58133 357s 947s 59345s 785s 807 945.

60005 468 61407s 62396 403 644 761s 63286s 430s 64291 654 704s 919 65122 643 707s 908s 66403s 879s 83s 67179 68067s 457s 583 90 617 784 69167s 269s 852.

70236 91s 591s 71003s 78 456 85 915s 72037 74s 302 917 73040 700 13 881 74218 322 538s 760 99 917 75404 625 76537s 734 77179 470s 78209 423s 45 534.

80178 202 05 312s 521 44 651 783 908 81158s 80 383s 589s 911 82002 11 250s 577 646 85 819 26 83227 84075 283 323s 85 263s 492 580s 882 921 86242s 514 39s 922 25 87109 237 314s 533 88104 35 235 696s 89052 460s 741 955s 91.

90000 205 331 91046 95 228 379 430s 43 986 92215 319 452s 625s 31s 999 93168 284s 387 627s 816s 94264 517s 887s 95202 349 558s 96324 97744 98670 774 78 856 99065s 72 200s 50s 92s 345 804s 89s 945.

100319 96s 537s 857 101305 102059 297s 614s 34s 872 103058 453 619 702 805 951 104054 194 437 988s 106158s 325s 62 452s 88s 98 107080 304s 48 56 484 958 108009s 65 348 593 625s 109054 170s 216 832 907s 28.

110063 291 583 668 870 111310 43 466 851 112000s 159 216s 831 906 113127s 79 220 448s 706s 893 919 114396 828 115711s 116274 340 64 574 716 117242 598 692 889 118205 328 43s 768 86s 119019s 27 127 574s 857s 935.

120137s 53 567 736s 880 906 121150s 576 784 122394 535s 669 720s 92 894 941 51 123358s 626s 932 124161 72 912 125031s 103s 299s 126201s 368s 546 127338 505s 20 932 128082 216 58 323 40 407 80 507s 815s 129140s 286s 355 72 468 910s.

130040 44 244 322s 483s 517 131013 374 132029s 411 507 614s 710s 133190s 992s 134185s 465 673 76s 928 135127 564s 806 09s 136708s 137061s 417 580s 638 89s 842s 138840 139264 72 371s 486 558 657

141531s 622 765s 852 142421 734 92s 805 937s 143152 422 144253s 856 956s 145051 190 294s 616 146105s 367 676s 147634 876s 939 148206s 441s 618s 149090 167 90 629 854s

150042 285 641 930s 151057s 183 98 268s 96s 458 152139 215 342s 593s 695 849 982 153126 714 16s 22 878 154292 669 716 72 898s 155589 156413 83 635 731 849s 167077s 176 318 511 158543s 53s 98 717 159021s 402 69 80 530s 786s

160381 89 668 967 161141 393 480s 885s 162241 346 692s 163145s 292s 96 561 96 620 164213 76 875 165284 414 719 166040s 117 564s 640s 856 167029 421 169335 169010 385 599s

170120 862s 88s 171338 693 866 172179s 671s 173021s 198 645s 929 174338 897 175018 137 587 66s 708 176531 604s 765 823s 177099 490s 927 178739 955 179008 52 975s

180072 637s 44s 728 59 870 182117 283 434 574s 90s 704s 183421 699s 184076 473s 185193s 405 639s 186026 282s 808s 187705 79s 188048 173s 528s 39 76 842 189095s 428

190393s 769s 867 904 191051 870 986 192330 524 691 955s 193097 254 353s 777s 868s 194359s 825.

3-cie CIĄGNIENIE

Po zł. 50.—, z literą s 100.— zł.

118 232s 490s 626 779 989s 1315 71s 658 2377 561 730s 82s 821s 3104 447 943 4133 739 49 990 5147 337 534 739 6410s 502s 7118s 57 323s 556 72 642 925 8084s 121 461 720s 890 9116 262s 69s 412 512s 81 640s

10223 517 812 990 11111 96 342s 51s 599 12320 423 830s 937s 13044 488 14309s 77s 644 713 957 15214s 78 802s 16015s 733 17025 183s 18235s 372s 763s 841s 19378s

20175s 514s 625 21362 70s 469s 859s 22115s 88 439 56s 83 566 23045 202 397 621 72s 24071 86s 225s 25126s 367 526s 995 26414s 27628s 927 28168s 576 756 29450s 503 95 719s 24s 41

30172 338s 78 580s 982s 31138 95s 366 412s 32009s 293s 341s 428s 75 755s 33591 862s 34265s 556 755s 87 845 35070 918 36728s 74s 37086s 511s 789 38554s 742 44 39362

40315 598s 41206 305s 795s 884s 42014s 143 569 43073s 147 82s 363 440 626s 44025s 111s 65 452 867s 46189s 371s 78 47073 443s 85s 776 48367 793 49186 224 349 528 956 58

50091 242 336 74 499 657s 830 51465s 68s 52048 318 23 619 53003 85 562s 54286 414 959s 55302s 453 609 43 709 56468 626 708s 16s 57407 58042 509 708s 969s 59059s 324 408 96s 944s

60086s 192s 549s 94 737 87 61095 563 978 62067 85 173s 591 698 63856 64231s 475 760s 868 91s 953s 65032 213 558 66591 628 718 905 30s 67761s 855s 68275s 497 786s 69024 850

70312s 35s 689s 987 71517 80 72694s 874 73171s 415 43s 74532 896 914 75004s 06s 76126 472 503 915 27 77022s 44 127 244s 372 639 54s 795 816 78009 22 246 344 439 504 924s 77 79233s 563s 99s 790 942

80344 406s 500s 606 29 765 997 81043 65 99 303s 653s 69 747 82079s 393 83267 628s 83s 883 84458 98 626 972 85587 78 86015 319s 538 657s 87051 230s 342 673 891 88614s 84 922s 48s 89286s 514s 41 739.

90070s 107s 213s 476s 604 848 91209 462 925 92094 119 547 921 93210s 716s 94086 310s 53 98 434 95183 261s 72s 96464 97520s 610 908s 98169 205 492s 583 88s 611 99168 630.

100201 92 347 751 101010s 99 472 632 902 07 102076s 138 59 374s 762 98 103137 210s 77 347 537 63s 10404 855s 158s 372 851 105188 340 106098 285 531 625s 712 107519 731s 903 108642s 109552s 776s

110324s 488 544 111095 168s 584s 112460 650 703s 967 113529s 114001 207 26s 115153s 409 500 24s 836s 84s 116355 514s 118167 274 407 34 75 508s 929s.

120206s 18 694 121332 552s 926 [illegible] 225 70 323 468s 570 673 751 990 123292 326 612 16 862 124010s 125 45 253 893s 125364s 900 126048 523s 790 127320s 752 128040 551 912s 129235 431 525 606 99 925.

130088s 446 637 92s 854 948s 131466s 507 853 132302 576s 81 677 756 81s 133166 455 730s 857s 134361s 65s 80 420 755 819s 983 135101 136059 389 497 509 723 137090s 649s 138419s 77 139002 75 316 883.

140119 807s 141234 377 90 810s 933 142125 645 763s 921 143612s 144000 541 743 145101 04 470s 546 146093 160 372600 86 147463 654s 890 935 148016 17 50 485s 680 807 20 149353 628s.

150206s 643 152192 305 950s 153418s 558s 608 154378 488 577 769s 930 66 155058 134 279 356 403 26 39s 156060 454 568 72 817 157032 200 91 507 749s 158020 250s 855 985s 159123 362 429s 33 805

160858 161051 310 646 869s 162143 368s 614s 163245s 415 852s 915 164224s 432s 165329s 821 34s 955 166039 358s 167640 787 994 168325s 60 702 169478 598 948

170512s 970s 171328 935 172164 212 544s 68 748 807s 78 173109 20s 477 174216 488s 719 33s 91s 175303 45s 619 790 862 176004 68 805 906 177600 178551 633 69 179015 68 168 282 481 520s 715 806 86

180058 88s 705s 895 181546s 57s 866 182046s 105s 653 183644 892s 911s 184002 47 304 71 779 185191 264 87 730 186640 187026s 188152s 788 988s 189526 672 77s

190296s 426 500 47 655s 77 822 191104s 228 533 675 192087 321s 525 771 79s 859 193292s 4[illegible] 194312 518.

סטאַניעווסקי-צירק געקומען קיין לאָדז
ער פּרעזענטירט די ליליפּוטען - שטאָט און ליליפּוטען - צירק

דער בעקאַנטער אייראָפּעאישער סטאַניעווסקי-צירק איז געקומען קיין לאָדז. דאָס מאָל קען מען זעהן די גרעסטע וועלט-סענסאַציע: צירק און שטאָט פון ליליפּוטען. ס'לוינט וועגען דעם צו דערמאַנען מיט עטליכע ווערטער. ווי בעקאַנט איז לעצטענס ענטשטאַנען אין ענגלאַנד אַ שטעטעל פון ליליפּוטען, וועלכעס קאָנצענטרירט אין זיך ליליפּוטען פון דער גאַנצער וועלט.

צווישען זיי געפינען זיך פּאַלאַקען, די ליליפּוטען וואוינען אין לוקסוס-הייזער און בעשעפטיגען זיך אין גרעסטען טייל מיט דער צירק-קונסט.

זיי האָבן צווישען זיך פאַרשטעהער פון אַלע פאַכען, זיי האָבן אויך אַ צירק, אין וועלכען ס'קומען יעדען טאָג פאָר פאָרשטעלונגען צו מיניטאַלע פּרייזען. די פאָרשטעלונגען זענען העררליכע און האָבן די גרעסטע אַטראַקציעס אויסגעפיהרט אויסשליסליך דורך די ליליפּוטען- אַרטיסטען.

דער סטאַניעווסקי-צירק האָט אונז געבראַכט די דאָזיגע אַטראַקציעס, דער איינגאַנגס-פּרייז אין ליליפּוטען-צירק איז אַ מינימאַלער.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

זונטאָג, דעם 21-טען יוני

8 צייט-סיגנאַל, 8.18 מוזיק פון פּליטען, 8.45 ידיעות, 11.10 מוזיק פון פּליטען, 11.45 דיאַלאָג, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 מוזיק. פריהמאָרגען, 2.30 פּעליעטאָן, 2.45 טאַנץ-מוזיק (פּליטען), 3 הומאָר און פרעהליכע מוזיק, 3.15 רעקלאַמע-קאָנצערט, 3.30 רעוויע מיט פּוילישע רעוועלערסען (פּליטען, 4.20 „די אַבדיקאַציע פון מלך המלכים", 5.05 „דער נס", 5.25 פידעל-קאָנצערט, 6 הערשפּיל, 6.30 גרויסער קאָנצערט, 8.25 פּאָעזיע, 8.45 פּאָלנישע איבערזיכט, 8.50 אָווענד-ידיעות, 9 „אויף די פרעהליכע לעמבערגער כוואַליעס", 9.30 „קראַקאָ אין טאַנץ און געזאַנג", 10 טראַנסמיסיע פון פוסבאָל-מעטש „קראַק — בעלגראַד", 10.15 ספּאָרט-ידיעות, 10.30 טאַנץ-מוזיק, נאָכ'ן קאָנצערט — ידיעות און קאָמוניקאַטען.

פאַרזאַמלונג אין קליינהענדלער-פאַראיין, אגראַדאָווע 10
געווידמעט דעם יוד. וועלט-קאָנגרעס

האַנטערשטאָג אָוונט איז אין קליינהענדלער פאַראיין אַגראַדאָוואַ 10 פאָרגעקומען אַ פאַרזאַמלונג, געווידמעט דעם יודישען וועלטקאָנגרעס.

די פאַרזאַמלונג האָט געעפענט דער פּרעזעס ה' ליבוש ראָזענבערג, וועלכער דערקלערט אין קורצען די אויפגאַבען פון יודישען וועלטקאָנגרעס און ערטיילט דאָס וואָרט דעם סעקרעטאַר פון דער לאָדזער עקזעקוטיווע פאַרן יודישען וועלטקאָנגרעס ה' אַרצי, וועלכער האָט אין זיין רעפעראַט בעלויכטען די שווערע סיטואַציע פון די יודישע מאַסען אין אַ גאַנצע ריי לענדער און די נויטיגקייט צו שאַפען אַ פאָלקס רעפּרעזענטאַנץ צו פאַרטיידיגען די רעכט פון די יודישע מאַסען.

נאָכ'ן רעפעראַט פון ה' אַרצי האָט פּרעזעס ה' ראָזענבערג פאָרגעלייגט פאָלגענדע רעזאָלוציע:

„אויף דער אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג, וואָס איז פאָרגעקומען אין קליינהענדלער - פאַראיין, אַגראַדאָוואַ 10 דעם 18-טען יוני ה. י. איז איינשטימיג בעשלאָסען געוואָרען צו שטיצען די אַקציע פאַרן יודישען וועלטקאָנגרעס מיט אַלע קרעפטען הן עקאָנאָמיש און הן מאָראַליש און מאַסענהאַפט בעטייליגען זיך אין די וואַהלען.

די פאָרגעלייענטע רעזאָלוציע איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען.

פּאַפּיר-הורטאָווניקעס
פאַר'ן פאָנד פון נאַציאָנאַלער פאַרטיידיגונג

העד יעזשי דערינג, דער דירעקטאָר פון דער לאָדזער פיליאַלע פון דער פירמע „צענטראַפּאַפּיער", האָט איניצירט צווישען די לאָדזער הורטאָווניקעס פון דער פּאַפּיר-בראַנזשע, צו אָרגאַניזירען אַ זאַמלונג לטובת דעם „נאַציאָנאַלען פאַרטיידיגונגס-פאָנד". גלייכצייטיג האָט ער אויף די הענט פון שטאָטישען סטאַראָסטע ד"ר סטאַניסלאַוו וראָנאַ, איבערגעטראָגען אויף דעם ציל אַ סומע פון 1000 זל.

אויך די אָנגעשטעלטע פון דער דאָזיגער פירמע, אָנערקענענדיג די וויכטיגקייט צו פאַרשטאַרקען די בעוואַפנונג פון דער אַרמעע, האָבן בעשלאָסען צו דעקלאַרירען 1 פּראָצענט פון זייערע חודש-לוינען ביז ענדע ת. י.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָבן אויך אַנדערע סוחרים פון דער פּאַפּיר-בראַנזשע אָנגעהויבען אַן אַקציע צו פאַרשטאַרקען דעם „נאַציאָנאַלען פאַרטיידיגונגס-פאָנד" צוו. אַנד. האָט אויך אויף די הענט פון סטאַראָסט ד"ר וראָנאַ, איבערגעטראָגען אַ איינמאַליגע נדבה ה' אַ פרידמאַן, אינהאַבער פון פּאַפּיר-פאַבריק און פּאַפּיר-סקלאַד אין לאָדז.

גלייכצייטיג האָט ער אַרויסגעטראָגען אַ דעקלאַראַציע, אַז די אָנגעשטעלטע פון דער פירמע האָבען זיך פרייוויליג פאַרפליכטעט איינצוצאָהלען אויף דעם ציל, 1 פּראָצ. פון זייערע געהאַלטען ביז ענדע ת. י.

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָוועגד.

סענאַט-קאָמיסיע אָנגענומען דעם געזעץ-פּראָיעקט וועגן די פּאָלמאַכטען
סענאַטאָר שאָר האָט געשטימט דאַקעגן

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש)

היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער סענאַט קאָמיסיע, אויף וועלכער דער וויצע פּרעמיער און פינאַנץ מיניסטער קוויאַטקאָווסקי האָט געהאַלטען אַ לענגערע רעדע וועגן דער ווירטשאַפטליכער לאַגע און די מיטלען וואָס די רעגירונג האָט בדעה אָנצונעמען בכדי צו בעקעמפען דעם קריזיס.

דאַן איז פאָרגעקומען אַ דיסקוסיע אַרום דעם פּראָיעקט וועגן די פולמאַכטען פאַר די בעריכטען אין דער דיסקוסיע האָט אויך גענומען אַ וואָרט דער סענאַטאָר פּראָפעסאָר שאָר, וועלכער איז אַרויסגעטרעטען געגען די אַנטי יודישע עקסצעסען און זיך אַרויסגעזאָגט געגען די פולמאַכטען.

אין דער אָפּשטימונג האָט די קאָמיסיע אָנגענומען דעם פּראָיעקט פון געזעץ מיט אַלע שטימען אַ חוץ דער שטימע פון סענאַטאָר שאָר, וואָס האָט געשטימט דאַגעגן

הילפס-קאָמיטעט פאַר מינסקער יודען טרויבט געוואָרען
נאָר אויף 14 טעג

וואַרשאַ, 20 (טעל)

נעכטען האָט די קהלה בעקומען אַ מעלדונג, אַז דער הילפס קאָמיטעט פאַר די יודען פון מינסק מאַז. איז ערלויבט געוואָרען נאָר אויף 14 טעג.

בן-גוריון קומט היינט קיין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש)

מאָרגען 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט צו פליהען פון לאָנדאָן בן-גוריון, דער פאָרזיצענדער פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו. 7 אַ זייגער וועט פאָרקומען אַ זיצונג פון אַלע ציוניסטישע צענטראַל-קאָמיטעטען און פאַרטיי-ראַט. אויף וועלכע בן-גוריון וועט אָפּגעבן אַ בעריכט וועגן דער לאַגע. 5 אַ זייגער וועט פאָרקומען אַ מאַסען מיטינג אויף וועלכען ס'וועט אַרויסטרעטען בן גוריון. דערמיט וועט זיך אייגענטליך אָנהויבען די ארץ-ישראל-וואָך.

פּאָרט-אַרבייטער אין אַנטווערפּען טרעטען צו צו דער אַרבייט

בריסעל, 20 (ספ. טעל.)

די פּאָרט-אַרבייטער אין אַנטווערפּען קעהרען מאָנטאָג צוריק צו דער אַרבייט.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

היינט אָנהויב 12 אַ זייגער בייטאָג

היינט פּרעכטיג מייסטערווערק
פון ERNEST LUBICZ
„לעצטע וואָך"

אין דער הויפּט-ראָלע:
GARY GRANT

דאָס געהיימניש פון אַ בריטישער עקספּעדיציע אין אַפריקאַ.
דער פילם איז גרעסער ווי "BENGALI"

געזעץ-פּראָיעקט צו ענדערן דעם סטאַטוט פון פראַנצויזישער באַנק

פּאַריז, 20 (ספ. טעל.)

אויף דער נאָכמיטאָג-זיצונג פון סענאַט האָט דער פינאַנץ-מיניסטער אָריאָל אַריינגעטראָגען דעם פּראָיעקט פון געזעץ וועגן ענדערן דעם סטאַטוט פון דער פראַנצויזישער באַנק.

10 טויזענט דאָלאַר פאַר פּוילישע יודען
איז אָנגעקומען פון דער פעדעראַציע פון די פּוילישע יודען אין אַמעריקאַ

וואַרשאַ, 20 (יט"א טעל.)

געוו. סענאַטאָר שערעשעווסקי האָט היינט טעלעגראַפיש בעקומען 10 טויזענד דאָלאַר פון הילפס-פאַראיין פאַר פּוילישע יודען אין אַמעריקאַ.

אין הסכם מיט דער אָנגעקומענער דעפּעשע, איז געשאַפען געוואָרען אַ פאַרטיילונגס-קאָמיטעט פון פאָלגענדע פּערזאָנען: פּראָפ. שאָר, סענ. שערעשעווסקי, הרב רובינשטיין, ד"ר ראָזמאַרין. אינזש. שאָשקעס, אינזש. בייער און ד"ר זילבערשיין.

פּאַרק „העלענאָוו"

לאָדזשער יודישער מוזיק-פאַראיין „שיר" נאַרוטאָוויטשאַ — 32 —

שבת, דעם 27-טען יוני ד. י. 8.45 אָווענד קומט פאָר אַ

גרויסער קאָנצערט פון יודישע לידער

אויסגעפירט דורך דעם
שיר=כאָר

אונטער דער ליטונג פון פּראָפ. י. פּיוויששים

מיטן אָנטייל פון אויבערקאַנטאָר א. בלעכאַראָוויטש (וואַרשאַ).

ביים קלאַוויר: Dyr. TEODOR RYDER

בילעטען צום פּרייז פון 1,09 זל. פאַר קינדער און שול-יוגענד 54 גר.

שוין צו בעקומען אין לאָקאַל פון „שיר" נאַרוטאָוויטשאַ 32.

בעמערקונג: גרופּלעטאַפּטען בעקומען הנחה=בילעטען צום פּרייז פון 54 גר. אין לאָקאַל פון „שיר" נאָר ביז פרייטאָג, דעם 26 ה. ח.

אימפּאָזאַנטע פייערונג
פון 20-יעהריגען יובל פון דער מעדעם-שול
איז נעכטען פאָרגעקומען אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"

נעכטען איז אין „ראָזמאַיטאָשטשי" טעאַטער פאָרגעקומען אַן אימפּאָזאַנטע פייערליכקייט לכבוד דעם 20-יעהריגען יובל פון דער מעדעם-שול אין לאָדז.

די גרויסע אַקאַדעמיע האָט געעפענט דער בעקאַנטער שול-טוער ה' פּאָזנאַנסקי. פאַר דעם גרויסען פּובליקום—פריינד פון דער יודישער שול—דעפילירען דאַן פערביי הונדערטער און הונדערטער קינדער פון די קלענסטע ביז די גרעסטע, וועלכע לערנען זיך איצט אין גראָסער-קינדערהיים און מעדעם-שול און אויך די אַלע, וועלכע האָבען געענדיגט די וועלטליכע שולען מיט דער יודישער אונטעררייכטס-שפּראַך.

דאַן האַלט ה' פּאָזנאַנסקי זיין ערעפנונגס-רעדע. קודם-כל דערמאָנט ער די פערשטאָרבענע בעגייסטערטע שול-טוער ווי וול. מעדעם, ישראל ליכטענשטיין, בינוש מיכאַלעוויטש, כמורנער און אַנדערע וועמענס בילדער ס'זענען אויסגעהאָנגען אויף דער סצענע, זייער אָנדענק ווערט בעעהרט מיט אויפשטעהען פון די ערטער, אַזוי גוט ווי דער אָנדענק פון די ערשטע טוער פאַר אַ יודיש-וועלטליכער שול אין לאָדז, די פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון געוו. שול און פאָלקס-בילדונג-פאַראיין, די פערשטאָרבענע: יוסף פּיפּיקאָוו, לאַזאַר פוקס, אַלבאַוו, ישראל שורעק און חפץ.

דאַן רעדט דער רעדנער וועגן די שוועריגקייטען, וועלכע די מעדעם שול האָט געהאַט צו בעקעמפען אין דער צייט פון איהר עקזיסטענץ. ער רעדט וועגן די בעגייסטערטע אַרבייט פון די יודישע לעהרער און וועגן דער מסירת נפש פון די יודישע אַרבייטער-מאַסען פאַר זייער שול. דער רעדנער שיקט איבער בעגריסונגען די געוועזענע לייטער פון דער מעדעם-שול מ: ראַווין, ש. י. דאַווין, האָלצמאַן און בעזונדער בעגריסט ער דעם איצטיגען לייטער ה' לאַזאָווסקי.

נאָכדעם ווי דער כאָר פון דער שול אונטער דער לייטונג פון ה' לאַזאָווסקי זינגט אייניגע הערליכע יודישע לידער, הויבען זיך אָן בעגריסונגען. ס'בעגריסט אין נאָמען פון דער צענטראַלער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע ה' דוד מאַלאַק, פון בונד, צוקונפט, סקיף און מאָרגענשטערן — ה' זעלמאַנאָוויטש, פון די פּראָפעסיאָנעלע אַרבייטער-פאַראיינען — ה' מילמאַן, פון די געוועזענע שילער — ה' קערש.

אַ ים מיט בלומען ווערט דאַן דערלאַנגט דעם אונערמידליכען שול-טוער ה' פּאָזנאַנסקי, די לעהרער, דעם לייטער ה' לאַזאָווסקי, דער פערוואַלטונג פון דער מעדעם שול און אַזוי ווייטער.

ה' לאַזאָווסקי רעדט נאָך דאַן וועגן דער ראָל פון די לעהרער און דער יודישער געפיניגטער שול. בעגריסונגען זענען אָנגעקומען פון „יווא", „אָרט", פריידענקער-פערבאַנד א. א.

נאָך דער הפסקה האָבען די קינדער פון דער גראָסער=קינדערהיים און פון דער מעדעם שול געגעבען אַ הערליכע קינדער-פאָרשטעלונג.

ליטווישע יודען געבליבען אָהן אַ פערטרעטונג אין ליטווישען סיים

ריגאַ, 20 (ספ טעל)

פון קאָוונאָ מעלדעט מען: „ליעטוּוואָס אַידאַס" מעלדעט, אַז די וואַהל-קאָמיסיע האָט פערעפענטליכט די ליסטע פון די דעפּוטאַטען וואָס זענען אויסגעוועהלט געוואָרען אין סיים, די איינציגע יודישע קאַנדידאַטען זאַלצבערג און רובינשטיין, וואָס זענען אַרויסגעשטעלט געוואָרען דורך דער זעלבסטפערוואַלטונג, זענען נישט אַריין אין סיים. צוליב דעם הערשט צווישען דער יודישער מינדערהייט אַ שטאַרקע פערביטערונג.

אויך אַנדערע מינדערהייטען וועלען נישט האָבען קיין פערטרעטונג, דער צוזאַמענשטעל פון סיים וועט דעריבער זיין אַן איינהייטליכער, וואָס וועט בעשטיין פון איין פאַרטיי טעמאַוטיניקעס

האָט זיך גע'חבר'ט מיט שיכורים
כדי זיי אָפּצוהיטען פון צו בעגיין עבירות

(ענדע פון דער 7-טער זייט)

צעהלט, אַז ער איז אַ קלעזמער, אַז ער האָט אַמאָל געשפּילט אויף אַ חתונה, וואו דער רבי ר' משה לייב האָט חתונה געמאַכט אַרימע חתן-כלה, האָט דער רבי דעמאָלט אָנגעזאָגט, אַז זיי זאָלען שפּילען דאָסזעלבע ניגונ'דל ביי זיין לויה, וואָס זיי האָבען געשפּילט ביי דער חופּה. און אַזוי ווי זיי פאָהרען איצט אויף אַ חתונה, און גראָד איז איצט די לויה פון דעם רבי'ן ר' משה לייב, זעהען זיי, אַז אין דעם איז אַ גאָט-זאַך, און דערפאַר ווילען זיי איצט שפּילען דאָס דאָזיגע ניגונ'דל.

האָט מען געזעצט אַ בית-דין, אייניגער אַנ-אַלטער חסיד האָט עדות געזאָגט, אַז ער געדענקט טאַקע אויך, ווי דער רבי האָט זיך דעמאָלט אויף דער חתונה אָפּגעשטעלט אינמיטען טאַנצען און האָט געזאָגט, אַז ער וואָלט געוואָלט, אַז מען זאָל איהם מיט דעם ניגונ'דל בעגלייטען אויפ'ן עולם-האמת, ווייל די מלאכי השרת זינגען דאָס דאָזיגע ניגונ'דל. האָט דאָס בית-דין גע'פּסק'ענט, אַז מען דאַרף שפּילען דאָס ניגונ'דל ביי דער לויה, אַזוי ווי דער רצון פון רבי'ן איז געווען.

זענען די קלעזמער אַראָפּ פון דער פוהר, און דער אַלטער קלעזמער איז געגאַנגען פאָראויס פון דער גרויסער לויה און האָט געשפּילט אויף זיין פידעלע דאָסזעלבע ניגונ'דל, מיט וועלכען ער האָט געפיהרט די אַרימע חתן-כלה צו דער חופּה.. דער אַלטער קלעזמער האָט אַזוי געשפּילט דאָס ניגונ'דל ביז אויפ'ן בית-הקברות אַרויף, ביז מען האָט אַרויפגעשיט די לעצטע לאָפּעטע ערד אויפ'ן פרישען קבר פון דעם רבי'ן ר' משה לייב סאַסאָווער.

אויספלוגען

קייך וויען
דעם 25 ביז'ן 30 יוני. פון 95 זל.

טשערנאָוויץ
דעם 25/6 ביז'ן 1 יולי. פון 5.3 זל.

קיין ריגע
דעם 26 ביז'ן 30 יוני. פון 89 זל.

פערקלענערטע פרייזן קיין גדיניע

איינשרייבונגען נעהמט אָן
„אָרביס" פּיעטרקאָווסקע 18,
טעל. 249-40.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
ביינער-כירורג=ספּעציאַליסט
צוריקגעקעהרט
D-ra STERLINGA 22,
telefon 174-42.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ.
אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" רוג זגערזשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 101-29
און פון 4—10 אָווענד אויף נאַרוטאָוויטשאַ 13. —:— צוגענגליכע פרייזען פאַר אַרבייטסלאָזע — הנחה.

Dr.
Szymon Grynberg
ווישניעוואַ גוראַ
(Willa Cyka) טעל. 26
נעמט אָן אין לאָדז
פּילסודסקיעגאַ 55, טעל. 168-58
פון 1—2 און פון 5—6 נאָכמ.

Dr. med.
A. STILLER
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 4—8
פּילסודסקיעגאַ 15,
טעל. 206-75 פראָנט, 2. שטאָק

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעצ. פאַר הערץ=קראַנקהייטען)
CEGIELNIANA 17, tel. 174-15
נעמט אָן פון 6 ביז 7.30 אָווענד.

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָווענד.
זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

Starszy Felczer
B JOSKOWICZ
פּולנאַצנאַ 4, טעל. 141-86
נעמט אָן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ
טעגליך פּאָקען-שטעלען
מיט פרישע קראָוויאַנקע.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָווענט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

ד"ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 79-89.
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען - אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

33=טער יודישער קרבן אין א"י

נייע געזעץ וועגען טויט=שטראף פאר כלערליי טעראר=אקטען.— לעבענסלענגליכע תפיסה פאר בעהאלטען געוועהר

ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
דער היינטיגער אפיציעלער קאמוניקאט טיילט [...] אז די אראבער האבען איבערגעריסען די בריק [...]ישען רמלה און ירושלים. דער דייטשער יוד [...] לוסער איז היינט צופעליג דערשאסען גע[...]רען, ס'איז נאך נישט בעקאנט ביי וועלכע אומ[...]שטענדען ער איז דערהרג'עט געווארען.
ס'איז פארגעקומען א שיסעריי ביי שכונת [...] און באר יעקב.
די אראבער האבען צוגעריבען א סטאדע יודי[...] פיה.
די אראבער האבען איבערגעריסען די טעלעפאנ[...] פערבינדונג צווישען ירושלים און תלפיות.

ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש).
די פאליציי האט אדורכגעפיהרט א שטרענגע [...]פארשונג און האט פעסטגעשטעלט, אז דער דייטש[...] יוד אליעזר ליסער, איז דערהרג'עט געווארען [...] אראבישע טעראריסטען. דאס איז אלזא שוין [...] 33־טער יודישער קרבן.

ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש).
אין דער אפיציעלער גאזעט פון דער רעגירונג [...] היינט פערעפענטליכט א נייער געזעץ וועגען [...] טויט־שטראף פאר אלערליי סאבאטאזש און טעראר־[...]טען. א חוץ דעם זעהט פאר דאס געזעץ פאר 5 [...] ביז לעבענסלענגליכע תפיסה פאר בעהאלטען בײ זיך געוועהר, באמבעס, אויפרייס־מאטעריאלען א. אז. וו.

דער אפיציעלער קאמוניקאט מעלדעט, אז ביי צוויי אראבישע הילפס־פאליציאנטען האבען אראבער צוגענומען די ביקסען. ביי אדורכפיהרען רעוויזיעס האט מען ביי אן אראבער געפונען א אויטאמאטישען פיסטאלעט.

אויף'ן וועג צווישען ירושלים און יריחו איז אויפגעריסען געווארען א באהן־בריק.

פאליציי האט מיט שפור־הינט אדורכגעפיהרט א אויספארשונג צוליב דעם בעשעדיגען די וואסער־רעהרען הינטער ירושלים. די שפורען האבען צוגעפיהרט ביז דעם אראבישען דארף סארי. די פאליציי האט מיטגענומען 20 איינוואוינער פון דארף אלס ערוב'ניקעס.

אונטערצינדונגען, באמבעס, שיסערייען

וויטערדיגע טעראר=אקטען פון די אראבער

ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
די אראבער האבען אונטערגעצונדען א יודישע קינדער־היים אין אפערפראקא (?). די שרפה איז איינגעלאשען געווארען און קיינער האט נישט גע־ליטען.

אין א רייה פונקטען איז פארגעקומען א שיסעריי צווישען ענגלענדער און אראבער. צווישען שכם און ירושלים איז פערוואונדעט געווארען אן ענגלישער זעלנער אויף אן אנדער ארט זענען פערוואונדעט געווארען 2 ענגלישע זעלנער.

אין רוחמה האבען די אראבער אונטערגעצונדען עטליכע אביעקטען.

די באהן־ליניע צווישען קלקליה און פרכור איז בלאקירט געווארען דורך די אראבער.

צווישען לוד און ירושלים איז בעשאסען געווארען א צוג.

אויף דער באהן־סטאציע אין הטינות איז גע־ווארפען געווארען א באמבע ס'איז אויך געווארפען געווארען באמבעס אויף די פאליציי־סטאציעס אין עזה, בית חנן.

קאלעקטיווע שטראפען אויף 4 שטעט און 18 דערפער

ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
די אראבישע צייטונג „אדיפאע“ טיילט מיט אז אין דער לעצטער צייט זענען אין צוזאמענהאנג מיט די טעראר אקטען און אין הסכם מיט די אויסנאהמס געזעצען ארויפגעלעגט געווארען קאלעקטיווע שטראפען אויף 4 שטעט און 18 דערפער. אויף ראזשור איז ארויפגעלעגט געווארען א שטראף פון 200 פונט פאר ווארפען א באמבע אויף א יודישען אויטאבוס, אלס משכון האט מען ביי זיי צוגענומען די תבואה און פיה.

פאלשע ידיעה פון „פעלעסטי“

ירושלים, 20 (יט"א טעל.)
דער „דבר“ איז בעפולמעכטיגט קאטעגאריש אפצולייקענען די רעוועלאציעס פון „פעלעסטין“, אז א גרופע יודען מיט ד"ר מאגנעס בראש האט זיך געווענדעט צו די אראבער וועגען אן אפמאך אויף 10 יאהר.

ד"ר וויצמאן וועגען אפמאך מיט קעניג פייזאל

לאנדאן, 20 (יט"א חעלעגראפיש).
ד"ר וויצמאן האט ווידער אפגעדרוקט א בריף אין „טיימס“ וועגען דער שטעלונג פון די אראבער צו זיין אפמאך, וועלכען ער האט בשעתו אונטערגעשריבען מיט'ן קעניג פייזאל, ד"ר וויצמאן פערדופט זיך אויף א בריף פון פייזאל'ן צום דעמאלסדיגען הויך־קאמיסאר הערבערט סאמיועל, אין וועלכען פייזאל האט טולשטענדיג בעשטעטיגט דעם אינהאלט פון דעם אפמאך.

ענגלישע פרעסע וועגען דער ארץ-ישראל-דעבאטע

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)
די היינטיגע ענגלישע פרעסע רעדט שטארק ארום די נעכטיגע א"י־דעבאטע אין פארלאמענט. „מאנטשעסטער גארדיען“ שרייבט, אז די אראבישע פאדערונגען זענען אבסורדאלע. מ'דארף נאר א טראכט טון וועגען דער אגראר־רעפארם מכח מאכען מעהר פרוכטבאר דעם באדען. מ'דארף אויך נעהמען ערנסט די פראגע וועגען קאנטאן־פער טיילונג. „ניוס לעטער“ דער ארגאן פון מאקדאנאלדן שרייבט, אז ענגלאנד טאר נישט ארויסווייזען איהר שוואכקייט בנוגע די א"י־געשעהענישען

זיך אנגעהויבען די וואהל=אקציע צו דער קהלה אין ווארשא

ווארשא, 20 (טעל).
די יודישע קהלה האט בעקומען א אפיציעלע מעלדונג וועגען די קהלה וואהלען אין ווארשא, און אז אלס וואהל־קאמיסאר איז בעשטימט געווארען קאפילינסקי, רעפערענט פאר יודישע ענינים אין דער סטאראסטווע. דינסטאג וועט פארקומען א זיצונג אויף וועלכער עס וועט געוועהלט ווערען א וואהל קאמיסיע

שמעלינג בעזיגט לואיסען

ניו יארק, 20 (ספ. טעל.)
היינט 4 א זייגער פארטאגס לויט דער מ[...] צייט איז אין ניו יארק פער־ענדיגט געווארען דער באקס מעטש צווישען דעם נעגער לואיס און דעם דייטש שמעלינג.

אין דער 12־טער רונדע איז לואיס בעזיגט געווארען דורך א נאק־אאוט.

צום מעטש האבען זיך צוגעקוקט איבער 85 טויזענט מאן.

קאנדאלענץ-דעפעשע צוליב'ן טויט פון מאקסים גארקי

ווארשא, 20. (יט"א טעלפ.)
דער ווארשאווער פען קלוב האט איבערגע[...]קט צום סאוויעטישען שרייבער פערבאנד א קאנ[...]לענץ־דעפעשע צוליב'ן טויט פון מאקסים גארקי, [...]ניכען וועט פארקומען א טרויער אקאדעמיע.

[...]ער'הרג'עט א יודישען אר־בייטער אין קאוונא

קאוונא, 20 (יט"א טעלעגראפיש)
[...] צעת דער לויה פון אן ארבייטער איז גע[...]מען צו א צוזאמענשטויס מיט דער פאליציי. [...] יודישער ארבייטער איז דערהרג'עט געווארען, [...]ליכע זענען פערוואונדעט געווארען.

די טראגעדיע פשיטיק פאר'ן ראדאמער געריכט

דער ראדאמער קאוואלסקי

[...] אייגענטליך איז דער ראדאמער קאוואלסקי, [...] גאיעוויטש, דער זעלבער שונא ישראל מיט [...] זעלבע זאאלאגישע אינסטינקטען, וואס דער [...]ואלסקי פון לאדז און די איבריגע חבריא ענ[...]קישע העק־אדוואקאטען, און דאס וואס קאוואל־[...] האט בעוויזען אין לאדזער שטאט־ראט, וויל גא[...]יטש אויפטון אין דער סיימיק־געביידע. פער־[...]שטעהט זיך, אז איהם פעהלט נאר אונטער דער [...] דאס בענקעל מיט וועלכען ער וואלט דרייסט [...]לידער געטון דעם אלטען פעלדבערג, אדער [...] יונגען לעסקא.

[...] און מערקווירדיג, ווי עס טרעפען זיך צונויף [...]מענטען ביי די וואהנזיניגע און פאנאטישע קא־[...]לסקי'ס. ווי זייער געביין זאל אלץ נישט רוהען. [...] גאיעוויטש זיצט אין ראדאמער שטאט־ראט [...]ווילעכדיגער יתום צווישען דער איבעריגער געגנדער [...]הייט סאציאליסטען און יודען. וועגען טריי[...] „בלינדער רכילות“ אזוי ווי קאוואלסקי אין [...] — וואגט ער אפילו נישט צו חלומען. דא [...] „אין פוצה פה ומצפצף“, דא וואלט ער דעם [...] אבשניט בעקומען. די איצטיגע טראגישע [...]געשיכטע האט אבער געוואלט, אז גאיע־[...] זאל נתעלה ווערען מיט פאפולאריטעט און [...]הויפט מיט קאריערמיזם. קריכט ער פון די [...] מיט זיינע ברייטע פלייצעס, ער איז הויך [...] דיק, א טיפער ברונעט מיט שווארצע היטלער־[...]סלעך און ער מאכט דעם רעפרעזענטאבלען [...]דרוק אויף זיינע קליענטען די קריסטליכע [...]קלאגטע, וועלכע זעהען אין איהם א איבער־[...]געבענעם פערטיידיגער.

דער לאדזער קאוואלסקי, ווען ער שושקעט [...] מיט גאיעוויטש'ן פיהלט ער צו איהם דרך־[...] פארט נישט אזא קאליע ווי ער פון גרויס־[...]טישען אינדוסטריעלען לאדז, ער איז איהם [...] מקנא מיט זיין עפטן בויך, מיטן פליישיגן [...], מיט זיינע גוטע אויסגעפיטערטע באקעז [...] זיינע פעטע ליפען — אין וועלכע מען דערפילט [...] אויף זיי דעם טעם פון געפרעגעלטע ראקעס, [...] ער האט אויפגעגעסען ביי זיין מיטאג־צוזא

מען מיט זיין ווייב זרש, די ציוויל־מאהנערין אויפ'ן פשיטיקער פראצעס.

און דער זעלבער גאיעוויטש האט דאס איינ־געפירט אריינצוטראגען אין די פשיטיקער אקטען די טרויעריג־„בעריהמטע“ דעקלאראציע, וואו „יד קעסטענבערג באמצע“, אז עס זענען דא גאנץ פעסטע בעווייזען פאר א יודישער פראוואקאציע אין פשיטיק..

דער ראדאמער קאוואלסקי איז געקנעטען פון איין און דעמזעלבען טייג וואס דער לאדזער הצד השוה שבהן — שדרכם להזיק..

קארטשאק לאזט זיך נישט פאטאגרא־פירען

אין די לעצטע טעג פון פשיטיקער פראצעס, האט ער זיך ווידער בעוויזען אין די געריכטס־קולוארען דער אונגעקרוינטער קעניג פון פשיטיק וויצעק קארטשאק, מיט זיינע רויטע, קנא־כיגע לאקירטע בעקלעך.

איינער פון די יודישע זשורנאליסטען פרובט אנשטעלען אויף איהם דעם פאטאגראפישען אפא־ראט, אין א מאמענט, ווען קאטשאק איז געזעסען אין קרייז פון זיינע פערעהרער און פאניפולירט מיט די הענד, ווי א צירקוס־דירעקטאר מיט זיינע אויסדרעסירטע חיות.

דאס צעשויבערטע גראהע קעפעל האט זיך ביי איהם געווארפען, ווי ביי א געקו'לטען האהן און די שווארצע נאסע וואנסעס זענען נאך געווען קענטיג אויסגעבאדען אין א קעלישעק..

אבער זעהענדיג, ווי מען וויל פאנגען זיין „אידעלע צורה“ איז קארטשאק אויפגעשפרינגען פון ארט אזא זשידאווסקע חוצפה, — האט ער א מורמעל געטון און כהרף־עין געמאכט ויברח.

דער פראצעס ענדיגט זיך, שוין און קאר־טשאק האט נישט געהאט די זכיה אריינגענומען צו ווערען אינם אלבום פון פשיטיקער פראצעס.

מעפיסטאפעלישע עפעקטען

אז קאוואלסקי דער „פערפעטואום מאבילע“ פון פשיטיקער פראצעס האט ענדליך דערזעהען.

ווי דער לעצטער אקט פון דער דראמע געהט צו ענדע, עס איז שוין נאכ'ן עדות־פערהער, נאך די דערקלערונגען פון די אנגעקלאגטע. באלד וועט פאלען די פארהאנג און די עלעקטרישע ליכט וועט פערלאשען ווערען. האט ער מיט א מע־פיסטאפעלשען שמייכעל אויף די ליפען אינ־סצעניזירט א טיוולאנישען חוזק, וואס זאל פער־בליפען די צושויער. ער האט פלוצים עטפלעקט זיין מאראלישע צוריסענקייט, אנגעהויבען בעבעקען אזוי נישט קלאר ווי הייסע פאסאליעס וואלטען זיך געוואלגערט אין זיין מויל, און ענדליך אויסגעשאסען מיט א פארשלאג, צו רופען זיין פשיאטשעל דעם „תלמודיסט“ גלח טשעטשאק, וועלכער זאל בעווייזען די שטעלע דארט אין „תלמוד“, ווי ס'שטייט געשריבען (?) אז יודען מעגען פאלש עדות־זאגען. ווען זיי שטעהען אין א סכסוך מיט קריסטען, דען די אלע יודישע עדות האבען קיין אמת נישט געזאגט, נאר די פרומע פויערים עדות, וועלכע האבען אנגעגעבען זייערע ערקלערונגען שטעהענדיג אקעגענאיבער דעם צלם — נאר זיי האבען אויפגעדעקט דעם נאקעטען אמת... אבער וועגען דעם, אז די עדות'טע בושאזשיצקא איז צו־געצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארט־ליכקייט פאר פאלש עדות־זאגען — וועגען דעם האט דער מעפיסטאפעלישער קאוואלסקי איגנאנירט פערגעסען, פונקט ווי ער פערגעסט זיך אין זיינע טייוולאנישע חוזק־שטיק.

דער ריכטער באבקאוויק ווייסט אבער יוא־סער פארטרעט עס שטעהט פאר זיינע אויגען, קא־וואלסקי מאכט זיך לעכערליך אפילו ביי זיינע ענדעקישע גענאסען, דא האט אויך נישט געקעט מגין זיין אזא „שטארקער“ קאליבער ווי גלח טשעטשאק און דער פארשלאג איז אפגעווארפען געווארען.

אט אזוי פיהרט מעפיסטאפעל זיין פראפאגאנדע פאר דעם ענדעקישען „לוסטיגען גיהנום“.

דער פראקוראר האט דאס ווארט

און ענדליך, ענדליך האט דער פראקוראר דאטקעוויטש גענומען דאס ווארט כדי צו פערטיידיגען דעם מלוכה־רעזאן.

איינס וואס דער פראקוראר דאטקיעוויטש האט יא אנערקענט, נאך מיט צוויי טעג צוריק, ווען אדוו שומאנסקי האט געמאכט דעם פארשלאג וועגען א לאקאלער וויזיע אין פשיטיק, כדי צו בעווייזען ללעסקא'ס אונשולד — האט דער פראקוראר דאטקע־וויטש בפירוש געזאגט: „אויב אדוואקאט שומאנ־סקי איז עפעס איבערצייגט אין לעסקא'ס אונשולד מוז איך ערקלערען, אז איך בין אויך איבערצייגט אין לעסקא'ס שולד“... און דעריבער — — —

דעריבער ווען מען לייענט נאך היינט די פלאמענדיגע רעדעס פון א ציצרא געגען די פאליטישע עסקנים פון זיין צייט, ווערט מען אבי־סעל געקרעפטיגט, ווען עס גילט צו זיי קעו אויפ'ן געפיהל און הארץ פון איינפאכען בירגער. א מוס־טער פון אזא רעדע, וואס האט געצינדעט און גע־ווארימט הערצער און געצינדעט די ריכטער, זי איז דאס פובליקום, זיך צוצוהערען און זיך פער־טראכטען, איז די רעדע פון פעדי א[...] לאסאז, וואס ער האט געהאלטען פאר די געשוואוירענע ריכטער אין קעלן.

דאס זענען היסטאריש־געווארענע ערעדעס אויף פאליטישע פראצעסן. זייער בעדייטונג בעשטייט אין דעם, וואס זיי צוגלידערען פאר'ן עולם דעם תוך פון פערברעך, אין שט־אף־בוך שטעהט פאר דעם פערברעך אנגעשריבען די הארבסטע שטראף.

דער פשיטיקער פראצעס בעווייזט אבער, אז די פערברעכערישע אקציע האט זיך גוט איינגע־געבען, — „אוושעם“. די עדוקעס האבען אויס־געפירט דאס, וואס זיי האבען געוואלט און דע־ריבער — — —

דעריבער איז שווער פאראויסצוזאגען מיט וואס זיי וועלען בעלוינט ווערען.

איינס איז אבער מעהר ווי זיכער, אז ביי דע־איצטיגער ענדעקישער קאניב טור, וועלען די „העלדען“ וואס זיצען אויף דער ראד אויף בעקוועם גוגס באנק אלע פאלס בעשיינט און בעקרוינט ווערען. איין פרוי האט אפילו געזאגט אין געריכט אריין א בוקעט בלומען „דלא נאשי קאכאניך זוכוב“ און אין שפעטערדיגע יאהרע וועט מען זיי אודאי שמעלען דענקמעלער.

די אראבער, ענגלאנד און ארץ־ישראל

צו די סענסאציאנעלע רעוועלאציעס פון ד״ר ווייצמאן

פון ישעיה אוגער

— ג. —

„אז דער היאזיגער הסכם צווישען דער ענגלישער פראנצויזישער און רוסישער רעגירונג וועגען דער צעטיילונג פון די טערקישע געביטען — האט יע־דער רעקלערט ארמסבי־גאר אין פארלאמענט — שטעהט נישט אין קיין שום סתירה מיט דער באלפור־דעקלאראציע, בעווייזט אויסער אנדערן דער אימשטאנד, וואס דער קאמאנער סיר מארק סייקס, ענגלאנדס ווירקליכער ראטגעבער אין אראבישע ענינים און דער איניציאטאר פון דעם הסכם צווישען ענגלאנד, פראנקרייך און רוסלאנד, האט נאכדעם זעהר ענערגיש און זעהר ווארים אונטערגעשטיצט די באלפור־דעקלאראציע. א חוץ דעם איז די באלפור־דעקלאראציע איינשטימיג אנגענומען און בעשטעטיגט געווארען דורך די קאאליציע־מלוכות אויף דער קאנפערענץ אין סאן־רעמא. דאס בעווייזט אלזא, ווי פאלש עס איז די מיינונג, אז ענגלאנד האט אין יאהר 1915 כלומרשט געגעבען די אראבער א הבטחה בנוגע ארץ ישראל. עס עקזיסטירט נישט אזא צוזאג".

אט די קאטעגארישע דערקלערונג האט אפגעגעבען אין פארלאמענט אין יאהר 1922 דער היינטיגער קאלאניען־מיניסטער און דעמאלדיגער „בעראמטער" מאיאר ארמסבי־גאר אלס תשובה אויף די פערשידענע אנפראגען פון די געגנער פון דער באלפור־דעקלאראציע.

א חוץ ארמסבי־גאר האבען אויך א גאנצע רייה אנדערע קאמפעטענטע ענגלישע פאליטיקער דאס זעלביגע בעטאנט און בעוויזען ביי פערשידענע געלעגענהייטען.

נאר אויב דאס איז נאך אלץ נישט גענוג, איז פערהאן אנ'אנדער בעוויז, אז די אראבישע פרעטענזיעס זענען אומבערעכטיגטע און אומבאגרינדעט, א בעוויז, וואס לאזט שוין נישט צו קיין שום ספקות און אינטערפרעטאציעס. דער דאזיגער בעוויז געפינט זיך שווארץ אויף ווייס אין די ענגליש־אראבישע אפמאכונגען. דארט ווערט נעמליך אויסדריקליך געזאגט, אז פון די לענדער, וועלכע די ענגלענדער האבען צוגעזאגט די אראבער, ווערען אויסגעשלאסען יענע געביטען, בנוגע וועלכע עס עקזיסטירען אנדערע אפמאכען מיט אנדערע צדדים — און דערצו געהערט דאך אויך די באלפור־דעקלאראציע.

אלס אזעלכע לענדער, וועלכע ענגלאנד האט אויסגעשלאסען פון דעם אפמאך מיט די אראבער, ווערען אויסדריקליך דערקלערט אין א בעזונדער פונקט פון דעם אפמאך די אלע געביטען, וועלכע „ליגען אויף מערב־זייט פון דער ליניע דמשק—האמס—אלעפא" און לויט א שפעטערדיגען צוגאב צו דעם דאזיגען פונקט „אויף די פערלענגערונג פון דער דאזיגער ליניע צו'ן דרום צו" (ז. וואלפנאנג ווייזל: „דער קאמף אום דאס הייליגע לאנד").

אויפן גרונד פון דער דאזיגער אפגרענעצונג פון די געביטען האבען די יודען א גערעכטע טענה, אז ענגלאנד איז בעגאנגען א גרויס אומרעכט דורך דעם, וואס זי האט אפגעריסען פון א"י דעם מערב־טייל פון עבר־הירדן צווישען ירדן און דער העדזשאס־באהן. דערמיט האט ענגלאנד אליין צונישט געמאכט די בעהויפטונגען, וואס זי האט אויסגערעדט פאר זיך אין די אפמאכונגען מיט די אראבער.

אז די אראבער האבען אין יאהר 1918 נישט ארויסגעוויזען קיין שום אפאזיציע קעגען דער באלפור־דעקלאראציע און געזען א „יודישער פאלעסטינא", וואס האט געדארפט געשאפען ווערען אויפן גרונד פון דער דאזיגער דעקלאראציע, און אז זיי האבען נישט געטראכט אפילו צו פערופען זיך אויף וועלכע עס איז הבטחות מצד ענגלאנד בנוגע א"י, בעווייזען די פריינדשאפט־דערקלערונגען פון עמיר פייזאל, דעם דעמאלדיגען קעניג פון סיריען און שפעטערדיגען קעניג פון איראק, און פון ברודער אבדולאה, וועלכער איז היינט דער עמיר פון עבר־הירדן. אבדולאה האט דעמאלט זאגאר געמאכט ד"ר ווייצמאנען א קעניגליכען קבלת־פנים. ער האט איהם אויפגענומען ווי דעם צוקונפטיגען הערשער אין א"י.

לויט ווי וואלפנאנג ווייזל און אנדערע דערצעהלען, האט די אראבישע בעפעלקערונג נאך דער אקופאציע פון א"י דורך די ענגלענדער געקוקט אויף די יודען ווי אויף „עפענדעס" און די בעלי־בתים פון לאנד און האבען קענטיג, שלום געמאכט מיט דעם געדאנק, אז א"י ווערט א „יודישע מלוכה".

ווי אזוי זשע איז אבער געקומען דערצו, אז די אראבער האבען פלוצלונג אנגענומען א שטעלונג געגען די יודען און אנגעהויבען שטערען די יודישע אויפבוי־ארבייט אין א"י? —

ענגלאנדס פאליטיק, זאגט ד"ר גרונדוואלד, א גוטער קענער פון די מזרח־פערהעלטענישען, אין זיין אויסגעצייכענטער אפהאנדלונג „ארץ ישראל אלס זיבעטע דאמיניע" („איינראפעאישע געשפרעכע", יולי 1929), איז געווען א דורכאויס לאיאלע. די כוונות פון די מאסגעבענדע מלוכה־מענער אין לאנדאן איז אין דער היכזיכט געווען דורכאויס אויפריכטיג. אבער פונקט ווי אין אינדיען, וואו די ליבעראלע דורכפיהרונג פון דער אינדישער דעקלאראציע איז דורכגעפאלען צוליב דעם ווידערשטאנד פון דער דארטיגער פערוואלטונג, אזוי איז עס אויך געווען אין ארץ־ישראל.

— ד —

עס איז אנ'אלטער כלל: לאנדאן טראכט און די קאלאניאל־פערוואלטונג לאכט. עס לאכט אויך די מיליטער־מאכט. לאנדאן קען אננעהמען זעהר וויכטיגע און ווייטגעהענדיגע דעציזיעס און די אדמיניסטראציע פון די קאלאניעס קימערט זיך דאס רוב זעהר ווייניג וועגען די בעשלוסען פון דער צענטראל־רעגירונג און טוט זיך וואס איהר געפעלט. דאסזעלביגע איז אויך מיט דער מיליטער־מאכט.

דער בעקאנטער יודען־פריינד און פערטיידיגער פון די ציוניסטישע שטרעבונגען קאלאנעל ווערדזשוואוד בעמערקט אין זיין בוך: „סעווענטה דאמיניאן" (די זיבעטע דאמיניע): אז „די שלעכטע געוואוינהייטען פון די ענגלישע קאלאניאל־בעאמטע, צוליב וועלכע ענגלאנד האט פערלוירען אמעריקא און שטעהט איצט אין געפאהר צו פערלירען אינדיען, וועלען פרובירען דערצו, אז די יודען וועלען ענטוישט ווערען און וועלען פערלירען דעם צוטרוי צו ענגלאנד".

די קאלאניאל־בעאמטע אין א"י האבען אבער געבראכט צו שפעט ערגערס ווי בלויז צו אנ'ענטוישונג פון גאנצען יודענטום — זיי האבען דערפיהרט צו די אלע פאגראמען און אומרוהען אין משך פון די 16 יאהר פון יודישער אויפבוי־ארבייט אין א"י.

אנגעהויבען האט זיך די נעגאטיווע און זאגאר אויסגעשפראכען פיינדליכע „איינשטעלונג" צו די באלפור־דעקלאראציע מצד דער ענגלישער אדמיניסטראציע און מיליטער־מאכט גלייך נאך דער אקופאציע פון א"י דורך די ענגלענדער אין יאהר 1918. די גענעראלען, וואס האבען דעמאלט געהאט די ממשלה איבערן אקופירטען א"י, האבען פאלשמענדיג איגנארירט די פאליטיק פון דער לאנדאנער רעגירונג און נישט נאר דאס, זיי האבען זאגאר געטון דעם היפוך דערפון, וואס לאנדאן האט געוואלט. מאנכע האבען עס געטון צוליב סימפאטיע צו די אראבער, צוליב פאן־אראבישער פאליטיק, ווי למשל די גרופע, צו וועלכער עס האבען אנגעהערט די טער רושענע מיטגלידער פון אינטעלידזשענס סערוויס (שפיאנאזש־אפטיילונג) און ענגסטען מיט די בעוואוסטע אראבער־פריינד לאארענס און פילבי אין דער שפיץ. אנדערע האבען עס געטון, ווייל זיי האבען אפשר געהאלטען א ווירקליכע פריינדשאפט צווישען יודען און אראבער פאר שעדליך, זאגאר געפעהרליך, פונקט ווי די פריינדשאפט צווישען די אינדוסען און די מאהאמעדאנער אין אינדיען איז אויף קיין פאל נישט געווען געוואונשען.

און ווידער אנדערע, מערסטענטייל'ס דער קאטוי־לישע בעאמטע און העכערע אפיצירען, האבען איגנארירט די פאליטיק פון דער צענטראל־רעגירונג אין לאנדאן צוליב רעליגיעזע טעמים אדער נאר פשוט צוליב שנאה צו יודען. דער אנטיסעמיטיזם האט זיך געפיהלט אין אלע אינסטאנצען פון דער מיליטער־פערוואלטונג. די שנאה צו יודען איז געווען אזוי גרויס, אז מ'האט נישט געוואלט אננעהמען קיין שום מיליטערישע הילף מצד די יודען. די בקשות פון די יודישע פריוווילינע, וועלכע האבען געוואלט ארייגמארשירען אין דער ענגלישער ארמעע, האט מען אלע אהן אנ'אויסנאהם אפגעווארפען. די יודישע לעגיאנערען־גרופעס, וואס זענען געקומען פון ענגלאנד און אמעריקא, האט מען פאלקאם איגנארירט און זיי אויף שריט און טריט בעליידיגט און דערנידריגט.

קאלאנעל פאטערסאן, דער בעוואוסטער קאמאנדיר פון ערשטען יודישען לעגיאן, א פריינד פון ציוניזם און זשאבאטינסקיס א פערזענליכער ידיד, דערצעהלט אין זיין פאפולערען בוך, „מיטן יודישען לעגיאן אין א"י" — און דאס בוך איז איינענטליך איין גרויסע שילדערונג פון די ליידען און דערנידערונגען פון יודישען לעגיאן און פון יודישען ישוב אין א"י בעת דער מלחמה — אז ווען ער איז געקומען קיין עגיפטען האט ער זיך אנגעשטויסען אויף אזא אנטיסעמיטיזם ביים אויבערקאמאנדיר אלענבי און זיין שטאב־שעף, אז דאס האט געמאכט אויף איהם איינפאך א דערדריקענדען רושם. ער ציטירט אויך דאס ווארט פון אנ'ענגלישען אפיציר,
כער האט איהם איינמאל געזאגט: „איך האב
ליב די יודען און אין גענעראל־שטאב האט מ
אויך נישט ליב — דאס ווייסט איהר גאנץ גו

צווישען די ענגלישע ארמעע־פיהרער און
ראלען זענען אויך געווען אזעלכע, וועלכע פלעג
פארשטעלען ביים ווארט „ציוניזם", אז דאס
עפעס א שייכות מיט די „פראטאקאלען פון ד
ציון", וועגען וועלכע זיי האבען שוין דעמאלט
האט א שטיקעל אהנונג. דער בעקאנטער ענ
פובליציסט פיליפ גרייווס, וועלכער איז געווען
טייל צום גענעראל־שטאב פון אלענבים ארמ
האט געקענט די שטימונגען און די מיינונג
פון די העכערע ענגלישע מיליטערס, קאנסט
אין זיין בוך „דאס לאנד פון דריי רעליגיאנ
די „פראטאקאלען פון די זקני ציון" בעאיינ
אויך היינט אין א גרויסער מאס די אנטי־ציונ
שע אנשויאונגען פון די לייט פון דער דאזיג
טענדענץ. (ז. מ. מהוקי: „עשר שנים של מ
ארץ ישראלית", תל־אביב 1928).

אט די קריזיזען האבען פון אנהויב אן זיך
בען די נחוצ'טע מיה צוגישט צו מאכען די ב
דעקלאראציע, די אראבער האבען נאטירליך
פערשטאנען די ריכטיגע כוונות פון דער ענ
מיליטער־מאכט און האבען איבער נאכט ג
זייער קוק אויף די יודען און אויף דער צוקונ
א"י. זעהענדיג, אז די פאזיציע פון דער נא
לער היים איז א שוואכע און אז די גענעראלען
פאטראנירען נאר מיט דער אראבישער בעפעלק
האבען די אראבער גענומען בעקעמפען די ב
דעקלאראציע און די יודישע אויפבוי־ארבייט
ארץ־ישראל.

די זעלביגע פאליטיק פון די גענעראלען
לימער־לייט האבען נאכהער ווייטער געפיהרט
גלישע קאלאניאל־בעאמטע אין ארץ־ישראל
די פערשידענע הויך־קאמיסארען. שפעטער
קאלאניאל־אמט אליין און די הויך־קאמיסאר
רונטער אויך אונזער יודישער נציב העלי
הערבערט סעמועל, סיסטעמאטיש גענומען
טיזירען די באלפור־דעקלאראציע מעהר לט
אראבער ווי לטובת די יודען.

טשערטשיל האט דער ערשטער אנ'עצה
די אראבער, אז זיי זאלען נישט שטערען
ביי דער אויפבוי־ארבייט. נאר זיי זאלען
פערשט, אז מ'זאל אויך פערווירקליכען דעם
טייל פון דער באלפור־דעקלאראציע, וואו
פישען"; פאספילד האט איגנארירט נעוואלט
פון די באלפור־דעקלאראציע, ווי מ'ווייסט
די הויך־קאמיסארען האבען דירעקט און
געשטיצט די אראבער בהסכם מיטן גייסט
שטימונגען, וואס האבען געהערשט אין קאלא

אט אזוי ארום איז עס געקומען צו די
נישען" פון 1920 און 1921, צום פאגראם
און צו די איצטיגע „אומרוהען" פון יאהר
נישט קוקענדיג דערויף, וואס די ענגלענדער
קיינמאל נישט איבערגענומען קיין שום פער
טען לגבי די אראבער און זיי קיין שום הבטח
געגעבען בנוגע ארץ ישראל.

ליבע, אייפערזוכט און עלילת־דם

די טרויעריגע ראלע פון א פראנצויזישער גרעפין, און די טראגעדיע פון דער יודישער שעהנהייט פולסעלינא

מיט 765 יאהר צוריק, כ' סיון ד' תתקל"א, האט מען אין בלוא (פראנקרייך) פערברענט לעבעדיגערהייט 51 יודען, צווישען זיי 17 פרויען, די קדושים פון יענעם ערשטען עלילת־דם, וואס איז געמאכט געווארען אויף יודען אין פראנקרייך.

די געשיכטע פון יענער טראגישער פאסירונג איז דערפאר אויסערגעוועהנליך אינטערעסאנט פון מענשליכען שטאנדפונקט, ווייל אין איהר האט געשפילט גאר א בעדייטענדע ראלע ליבע און אייפערזוכט.

אנגעהויבען האט זיך עס דורך א מאדנעם צופאל, א גאנץ אומשולדיגער, וואס ווייזט טאקי ווי הפקר דאס יודישע לעבען איז געווען, דורך א מינדעסטע נארישקייט האט מען געקענט אזוי גרויזאם יודיש בלוט פערגיסען. א יוד פון בלוא איז פארטאג צוגעריטען אויף זיין פערד צום טייך לאיר, אז ער זאל עס אפויען. דער יוד האט געטראגען אונטער זיין מאנטעל א ווייסען פעלץ, וואס האט זיך ארויסגעזעהן. דארף זיך מאכען, אז פונקט דעמאלט זאל דער קוטשער פון דעם בירגערמייסטער פון בלוא אויך קומען מיט א פערד צום טייך עס אנטרינקען. דאס פערד פון בירגערמייסטער האט גראד דערזעהן דעם ווייסען פעלץ, וואס דער יוד האט געטראגען; אזוי ווי עס איז געוועזען פינסטערליך אין דרויסען, האט זיך עס דערפאר דערשראקען; און האקט עס און בראקט עס — דאס דערשראקענע פערד פון בירגערמייסטער האט בשום אופן נישט געוואלט צוקומען צום טייך טרינקען. דער קוטשער, וועלענדיג געפינען א תירוץ פאר זיין בעל־הבית, פאר וואס ער האט דאס פערד נישט אנגעפאיעט, האט נישט געקענט אויסטראכטען קיין אנדערע זאך, צו זאגען, ווי: „אז א יוד, רייטענדיג אויף א פערד, האט אריינגעווארפען אנ'ערמארדעט קריסטליך קינד אין טייך אריין, און אט דערפאר האט זיך דאס פערד אזוי דערשראקען, אז ס'האט מעהר נישט געוואלט טרינקען קיין וואסער פון טייך".

דער בירגערמייסטער פון בלוא, צו וועמען דאס פערד האט בעלאנגט, איז געווען א זעהר בייזער אנטיסעמיט, ער האט געהאסט די יודען, און בעזונדערס האט ער פיינט געהאט א שעהנע יודישע פרוי, מיט דעם נאמען פולסעלינא, וועלכע האט געהאט א גרויסען איינפלוס אויף דעם הערשער פון זיער געגענד, דעם גראף טהעאבאלד פון שאטרע. די שעהנע יודישע פרוי זאל האבען געווען די געליבטע פון דעם גראף; און דער אנטיסעמיטישער בירגערמייסטער האט דאס בשום אופן נישט געקענט ליידען.

צו דעם האס פון דעם בירגערמייסטער איז אויך צוגעקומען די צורייצטע אייפערזוכט פון דער גרעפין איסאבעלא, די פרוי פון גראף. זי האט א דאי געהאסט די יודישע טאכטער פולסעלינא, ווייל זי האט אזוי צו זאגען אוועקגערויבט פון איהר די ליבע פון איהר מאן.

אט די דאזיגע עלעמענטען האבען זיך צוזאמענגעפלאכטען, כדי אויסצוועבען די געשיכטע פון דעם עלילת דם פון בלוא. דער אנטיסעמיטישער בירגערמייסטער איז אוועק צום גראף און האט איהם דערצעהלט, אז זיין קוטשער האט אליין געזעהן, ווי א יוד האט אריינגעווארפען אנ'ערמארדעט קריסטליך קינד אין טייך אריין, און ער האט צוגעגעבען, אז דאס קינד איז „זיכער" ערמארדעט געווארען צוליב בענוצען זיין בלוט אויף פסח. באלד דערנאך איז דער בירגערמייסטער אוועק צו דער גרעפין און זי אנגעריצט, אז איצט איז די צייט פאר איהר צו נעמען נקמה אין איהר קאנקורענטין פולסעלינא, און זי פערניכטען צוזאמען מיט אלע יודען פון דער שטאט.

דער גראף טהעאבאלד פון שארטר האט גלייך געלאזט אלע יודען ארעסטירען, בלויז פולסעלינאן האט ער געלאזט פריי. פולסעלינא האט אבער נישט געקענט רוהען, ווייסענדיג, אז איהרע יודישע קרובים זענען ארעסטירט. איהר אייגענע פרייהייט איז איהר נישט בעקוועם; און זי האט בעזוכט די ארעסטירטע יודען אין דער תפיסה, זיי געטרייסט און ביי זיי ערוועקט האפנונג, דאס מען וועט זיי אויך בעפרייען.

עס זענען אבער אריינגעקומען 2 אורזאכען, וואס האבען פערזיגעלט דעם גורל פון די יודען און אפילו דעם גורל פון פולסעלינא.

דער גראף האט א טראכט געטון צו תכלית: אויב בעפרייען די יודען, דאן זאלען זיי דערפאר בעצאהלען. ער האט טאקי אנגעפרעגט ביי די יודען, וויפיל זיי זענען גרייט צו געבען. זיי האבען געענטפערט, אז זיי וועלען געבען הונדערט פונט מזומן און 180 פונט חובות, וואס מען איז זיי שולדיג. דאס איז אפשר געווען אלץ, וואס די יודען פון שטאט האבען פערמאגט; אבער דאס איז נישט געווען גענוג פאר'ן גראף.

אויף דער צווייטער זייט האט די גרעפין נישט גערוהט. זי האט אונטערגעשיקט דעם גייסטליכען פון הויף, אז ער זאל ווארענען דעם גראף, דאס ער זאל נישט אננעהמען די זאך גרינג: אז פאר א „ריטועלען מארד" דארף מען די יודען גאר שטרענג בעשטראפען, איבערהויפט ווען אזעלכעס איז ביז דאן גארנישט געהערט געווארען אין פראנקרייך.

דער גראף האט געפרעגט: — אבער ווי געפינט מען אויס, צי דער קוטשער האט געזאגט אמת, און יודען האבען טאקי ערמארדעט א קריסטליך קינד? מען האט דאך קיין ערמארדעט קינד נישט געפונען, און מען ווייסט זאגאר נישט פון א פערשוואונדען קריסטליך קינד.

אט אויף דער פראגע האט דער גייסטליכער געהאט אנ'ענטפער, אז מ'זאל אויספרובירען דעם קוטשער צי ער זאגט אמת, דורך א בעקאנטען מיטעל, וואס איז געברויכט געווארען אין מיטעלאלטער: מען האט דעם קוטשער אויסגעטון נאקעט, איהם אריינגעזעצט אין א לודקע, וואס מען האט אנגעפילט מיט וואסער און זי אפגעלאזט איבערן טייך. ווען די לודקע זאל מיט איהם אראפזינקען, וואלט דאס געווען א סימן, אז ער האט געזאגט ליגען, אבער אזוי ווי די לודקע האט נישט אראפגעזונקען, איז געווען א סימן, אז ער האט געזאגט „אמת".

בעקומענדיג אט דעם „בעווייז" איז שוין מעהר נישט געווען קיין צוויפעל, אז די יודען זענען שול־
דיג און מען האט פערמשפט אלע יודען פ
דאס מען זאל זיי פערברענען לעבעדיג.
די אייפערזיכטיגע גרעפין האט שוין ג
אז מען זאל אויך די שעהנע פולסעלינא פ
נען צוזאמען מיט די איבעריגע יודען.

אין דעם אויבענדערמאהנטען טאג ה
די ארעסטירטע יודען, מיט פולסעלינאן
זיי, געפיהרט צום שייטער־הויפען. ווען ד
קאמען האבען שוין געברענט גרויים אונטערע
דאס האלץ אונטער זיי, האט מען געגעבען
א ברירה דאס זיי זאלען אויסקלויבען: עוו
זיך שמדין אדער דעם טויט. בלויז עטליכע
אויסגעקליבען צו רעטען זייער לעבען דור
די איבעריגע זענען געבליבען פעסט ביי ד
שער אמונה און זענען אומגעקומען אויף
השם. פולסעלינא איז געווען צווישען די
האבען זיך געלאזט בעסער פערברענען איי
שמדין. עס ווערט איבערגעגעבען, אז
פייערען האבען שוין געברענט אונטער די
האבען זיי געזונגען די הארציגע תפילה
און מיט איהר אויף די ליפען האבען זיי
הויכט דעם לעצטען אטעם.

ווי שוין געזאגט זענען דעמאלס אומ
51 יודען, צווישען זיי 17 פרויען. צווי
קדושים האבען זיך געפונען צוויי רבנים,
פון רשב"ם, דער חזן און זיין פרוי. אויך
מיידעלע איז פערברענט געווארען צוזאמ
איהר מוטער.

רבינו תם האט גוזר געווען, אז ד
צייט פון די קדושים זאל זיין א תענית.
דער תענית איז געהאלטען געווארען ד
יאהרען פון די קהלות אין פראנקרייך,
און אין דעם ריין־געביט.

אגב, דער גראף טהעאבאלד האט נ
שרעקליכער הריגה אין בלוא אויך געווא
וען אויסהרגענען די יודען פון גאנצען ד
שאמפיין, אבער א רייכער יוד, ברוך בן ד
האט געגעבען דעם גראף טויזענד פונט,
מיט אויסגעקויפט דעמאלס דאס לעבען
יודען.

דער 765־טער יאהרצייט פון די
שים פון ערשטען עלילת - דם
פראנקרייך

היסטאר

א"י=דיסקוסיע אין ענגלישען פארלאמענט

(ענדע פון דער ערשטער זייט)

...ייכהייט, סיי לגבי די יודען, וויאויך די ביורער ... אנהענגער נאציאנאליסטען און ראסע.

...אין זיין ווייטערדיגער רעדע, האט ארמסבי-גאר ...נומען א קורצען סך-הכל איבער די געשעהעניש... אין פאלעסטינא. ער האט אויסגעדריקט זיין ... דער פאלעסטינער אדמיניסטראציע, און דעם ...ר-קאמיסאר וואוקאפ, פאר דער פאלקאמענער ...לטונג בשעת די געשעהענישען. דער מיניסטער ...עקט דער פאלעסטינער פאליציי, סיי דער יודישער ...ר אראבישער פאר מיטהעלפען צו לאקאליזי... די אונרוהען און זיי אונטערדריקען. מיט בעזונ... אנערקענונג בעטאנט דער מיניסטער דעם ...ערדיגען ליב פאר דער האלטונג ... דער יודישער בעפעלקערונג אין פא... סטינא, וועלכע האט זיך נישט געלאזט פראוואצירען דורך די אראבער, צו קיין שום נקמה-...ויסטרעטונגען. צום סוף האט ארמסבי-גאר ציטירט א גאנצע רייהע ציפערן פון גאנג פון די געשעה... נישען, די צאהל געהרג'עטע, פערוואונדעטע, גע... ...נגע, ארעסטירטע, אינטערנירטע, וואס געפינען ... אונטער דער אויפזיכט פון דער פאליציי א.א.וו. ...די צאהל קרבנות ביז איצט זענען פאלגענדע: 42 ...געהרג'עטע מוזולמענער, 109 שווער פערוואונדעטע ... 54 לייכט-פערוואונדעטע. יודען דערהרג'עטע 28 ...ער-פערוואונדעטע 65, לייכט-פערוואונדעטע 84. ...די קרבנות פון דער קריסטליכער בעפעלקערונג, ...ף מען צוגעבען 1 געהרג'עטען בריטישען פא... ...ואטע, דריי שווער פערוואונדעטע, און לייכט ...ערוואונדעטע, 5 אפיצירען און 19 פונקציאנארען ... דער בריטישער פאליציי. און צווישען דעם מיליטער ... 4 זעלנער, 1 ענגלישער אפיציר לייכט פער... ...דעט. צווישען די קרבנות געפינען זיך 2 מוזול... ...נישע דערהרג'עטע פאליציאנטען, דריי שווער ...ערוואונדעטע און 34 לייכט-פערוואונדעטע. ארעסט... ...זענען צוזאמען 1.823 אראבער, פון וועלכער ... זענען פערמשפט געווארען אויף פערשידענע ...אפען. יודען זענען ארעסטירט 481 — 32 זער ... פערמשפט געווארען. 336 אראבער זענען בע... ...יט געווארען. 218 ווארטען נאך אויפ'ן געריכט.

24 יודען זענען בעפרייט געווארען און 75 ווארטען אויפ'ן געריכט.

45 אראבער געפינען זיך אין קאנצענטראציע-לאגער אין פאלפאן און 122 געפינען זיך אונטער פאליציי-אישער אויפזיכט אין פערשידענע ערטער. אונטער פאליציי-אויפזיכט געפינען זיך אויך 2 יודען, 2 ארמענער און 60 יודישע קאמוניסטען.

נאך דער פערענדיגונג פון דער דיסקוסיע האט ווידער גענומען א ווארט ארמסבי-גאר, וועלכער האט געענטפערט די אפאנענטען, בעזונדערס לאיד דזשארזש.

לאיד דזשארזש האט געפרעגט דעם מיניסטער, צי די רעגירונג איז דעצידירט צו מאכען א געבראויך פון די אויסנאהמס-געזעצען, וועלכע זענען ארויסגעגעבען געווארען אין פאלעסטינא אויפ'ן סמך פון וועלכע טעראר-אקטען דארפען ווי אמשארפסטען בעשטראפט ווערען, מחוץ-שטחות אויסשליסליך.

הערויף האט ארמסבי-גאר ערקלערט: יא, **די רעגירונג איז דעצידירט צו מאכען א געבראויך פון די אלע אויסנאהמס-פער-ארדנונגען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען צוליב דער בעזונדערער סי-טואציע,** אין וועלכער ארץ ישראל געפינט זיך.

די רעגירונג וועט אנווענדען די דאזיגע געזעצען אויסשליסליך מיט דער סאנקציע פון טויט-שטראף, אהן שום מורא און אהן שום וואקלעניש.

די רעגירונג וועט נישט ערטיילען קיין שום קאנצעסיעס אונטערן דרוק פון געוואלד-טאטען און דראהונגען. די רעגירונג וועט זיך נישט אונטערגעבען די אנגריפען פון די נישט רעספעקטירענדע עלעמענטען. **די אנגריפען וועלען מיט דער גאנצער שארפקייט אונטערדריקט ווערען דורך דער מאנדאטאר-מאכט.** די רעגירונג איז דעצידירט אפצוהאלטען א נצחון אין דעם דאזיגען קאמף מיט אומרעכטמעסיגקייט און אקטען פון געוואלד-טאטען און טעראר, ווען זי זאל אפילו מוזען דעריצו אנווענדען די שארפסטע מיטלען.

ביידע רעדעס פון קאלאניען-מיניסטער זענען אויפגענומען געווארען מיט שטארקע אפלאדיסמענטען.

דזשארזש בעטאנט די גרויסע פערדינסטען פון דר. וויצמאן פאר ענגלאנד און פארן בריטישען מיליטער בעת'ן וועלט-קריג.

דאס איז א מענש — ערקלערט לאיד דזשארזש מיט א וויסענשאפטליכען מוח, **וואס האט גע-לייסטעט אומדערשאצבארע דינסטען אין דער קריטישסטער צייט פאר אונ-זער אימפעריום.**

דר. וויצמאן האט אפגעראטעוועט אונזער ארמעע בעת דער וועלט-מל-חמה. ער האט אויך געלייסטעט פאר אונזער לאנד פיל אנדערע דינסטען, וועל-כע זענען ממש געוועזען דערלייזעריש.

הינווייזענדיג זיינע אויספיהרונגען פאדערט לאיד דזשארזש, אז די פאליטיק, וואס די רעגירונג פון זיין מאיעסטעט וועט פיהרען בנוגע פאלעסטינא זאל זיין אזעלכע, וואס זאל אומעטום ארויסרופען די איבערצייגונג, אז די מאנדאטאר-מאכט איז נישט בלויז דעצידירט צוריקצושטעלען אין ארץ ישראל רוה און רעכטליכע ארדנונג. טאר אויך צו דער **האלטען אין קראפט אזא אדמיניסטרא-ציע, וואס זאל אויספיהרען אלע פער-פליכטונגען און בעשטימונגען, וואס ענגלאנד האט אויף זיך גענומען:** די באל-פור-דעקלאראציע און דעם פאלעסטינא-מאנדאט, וואס איז א פועל-יוצא פון דער דאזיגער דעקלארא-ציע.

ס'איז אויך מעגליך — בעטאנט לאיד דזשארזש — אז פאלעסטינא נויטיגט זיך אין מעהר מיליטערי-שע פערשטארקונגען.

דער רעדנער רופט ארויס א גאנצע רייהע פאסטולאטען, וואס בעצוועקען צוריקצושטעלען די ארדנונג אין פאלעסטינא און צווישען אנדערען מאכט ער די אנערקענונג, אז די פאלעסטינער אדמיניס-טראציע זאל בעזארגען מיט געווער די יודישע קא-לאניסטען, וואס וואוינען אין ישובים, וועלכע זע-נען דערווייטער פון שטאטישע צענטערן.

קאלאניען-מיניסטער ארמסבי-גאר שטעלט פעסט, אז דער אפמאך צווישען ד"ר וויצמאן און עמיר פייזול איז א אויטענטישער

לאנדאן 20 (יט"א טעלעגראפיש)

בעת זיין רעדע אין פארלאמענט האט דער קא-לאניען-מיניסטער ארמסבי-גאר צווישן אנדערע אויך בעריהרט דעם פריינדשאפטס-אפמאך, וואס איז געשלאסען געווארען צווישען דעם עמיר פייזול און ד"ר וויצמאן אין יאנואר 1919, לויט וועלכען די אראבער זאגען איצט אז די לאנד-פאדערונגען פון פייזול'ן זענען דורך לאורענס'ן פאלש איבערזעצט געווארען אויף ענגליש.

די רעגירונג איז איבערצייגט, — האט דער מי-ניסטער געזאגט — אז דער דאקומענט איז א אויטענטישער און אז קיינער איז קיין שום פעלשונג נישט בעגאנגען. איך האב געקענט לאורענס'ן און ווייס, אז דער פארוואורף וואס די אראבער רוקען ארויס אויף זיין אדרעס איז אומבעגרינדעט. איך האב געזעהען דעם פאטאסטאט פון לאורענס'עס כתב יד און קען פעסטשטעלען, אז דער דאקומענט איז א אויטענטישער.

די ארץ-ישראל-דיסקוסיע אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)

דער ערשטער האט אין דער דיסקוסיע גענומען א ווארט טאם וויליאמס פון דער לייבור פארטיי, וועלכער ערקלערט. אז די אראבישע תביעות שטעהען אין א סתירה צום פאלעסטינער מאנדאט: אין פאלעסטינא איז פארהאן גענוג פלאץ פאר יודען און פאר אראבער. ער אפעלירט צו דער רע-גירונג זי זאל אונטערשטיצען די אידעע פון בויען א פארט אין תל-אביב.

לארד ווינטערטאן, קאנסערוואטיסט, א בעקאנ-טער פריינד פון די אראבער, דריקט אויס די טיפ-סטע בעוואונדערונג פון די העלדישע און פיל-ווערדיגע האלטונג פון דער יודישער בעפעלקערונג, וואס האט געבראכט בעוויזען, אז זי בעזיצט פער-אנטווארטליכקייטס געפיהל. די יודישע בעפעלקע-רונג האט זיך נישט געלאזט ארייננציהען אין א נקמה-אקציע פארוואס מען דארף איהר אויסדריקען אנערקענונג

דער רעדנער איז אבער אין דער מיינונג' אז די אראבער זייענדיג זיכער אין דער גערעכ-טיגקייט פון זייער זאך, האבען גערעכענט צו פיהרען די שטרייק-אקציע, אבער אויך ווינטמאן פעראורטיילט די געוואלד-אקטען פון די אראבער.

געוועזענער קאלאניען = מיניסטער עמערי שטרייכט אונטער די וויכטיגע סטראטעגישע בעדיי-טונג פון פאלעסטינע פאר דער בריטישער אימפעריע.

קאמאנדאר אליווער-לישקער לאמפסאן ער-קלערט, אז עס וואלט געווען א גרויסער קלאפ פאר פאלעסטינע ווען די איצטיגע געשעהענישען זאלען גורם זיין א אפשטעלען פון דער אימיגרא-ציע, דער רעדנער בעריהרט די גרויסע בעדייטונג פון פאלעסטינע אלס זיכערקייט פאר'ן סועץ-קאנאל.

בכדי צו גאראנטירען די זיכערקייט אויפ'ן סועץ קאנאל און דערמיט דעם שלום אויף דער וועלט, מוז מען אונטערשטיצען די יודישע קאלא-ניזאציע אין פאלעסטינא, אזוי אז די יודען זאלען אין פאל פון נויטווענדיגקייט שטעהען אויף אונזער זייט אין שוץ פון קאנאל.

דזשעמס דע ראטשילד זאגט אן, אז די ברי-טישע רעגירונג זאל אונטערשטיצען דעם פארט אין תל אביב. די יודען ווילען שפילען א מעהר אקטי-ווע ראל אין דער אקציע פון גאראנטירען די זי-כערקייט אין לאנד. עס איז נויטיג ארייננציהען מעהר יודען אין דער פאליציי.

אפילו פון היסטארישען שטאנדפונקט — זאגט ראטשילד — זענען די פרעטענסיעס פון די אראבער לעכערליך, ווען דאס ענגלישע מיליטער האט בעפרייט פאלעסטינא האבען זיך אין דער בריטישער ארמעע געמעלדעט 1200 יודען פון פאלעסטינא און קוים 150 אראבער איז געווען א צעהנפאכיגע ווי די צאהל יודען.

לאיד דזשארדזש'ס רעדע

דער הויפט-רעדנער פון צווישען די דעפוטאטען געוועזען לאיד דזשארדזש. דער אנגעזעהענער ...טהמאן, געוו. בריטישער פרעמיער אין די יאה-... פון דער וועלט-מלחמה, וועלכער איז געוועזען ...מיניסטער און אונטערצייכנער פון דער באל-פור-דעקלאראציע פון 2-טען נאוועמבער 1917, ...טהויב אנ'אויסדרוק פון **געפיל פון עקעל ...ליב די קאמפס-מיטלען, וואס די אראבער ווענדען אן אין פאלעסטינא,** בעזונ-...ס אין די צייטען פון די אומרוהען, וואס דויערן ...און אונטערבראכען איבער 2 חדשים.

לאיד דזשארדזש בעגרינדעט זיין אפאזיציע טער די אראבישע פרעטענסיעס אין פאלעסטינא. ער ...שטעלט פעסט אז די דאזיגע פרעטענסיעס זענען ...ם כל אין א סתירה צום פאלעסטינא-מאנדאט, ...ס איז **אנ'עהרען - פערפליכטונג פון ...ער בריטישער רעגירונג.**

...גרויס-בריטאניען, בעטאנט לאיד דזשארדזש, ...קען זיך נישט אפזאגען פון מאנדאט. זי קען אויך ...נישט אפרופען דעם פאלעסטינא-מאנדאט. די אייג... ...זאך) וואס ענגלאנד קען טאן, איז קומען צו דער ...פעלקער-ליגע, — מצד וועלכער ענגלאנד פיהרט אויס ...ם מאנדאט אין פאלעסטינא און זאגען: צום בע-...דויערן זענען מיר נישט בכח צו ערפילען די פער-...פליכטונגען, וואס איהר האט אויף אונז ארויפגע-...לעגט. מיר קענען נישט אויספיהרען דעם מאנדאט ...פאר דער הייליגער ערד. מיר קענען נישט אויס-...פיהרען די בעשטימונגען פון דאזיגען מאנדאט. מיר ...זענען אויך דעריבער: בעפרייט אונז פון דער דא-...זיגער פליכט, נעמט פון אונז צו דעם מאנדאט און ...גיט איהם איבער איינעם אנדערש!

...קיין שום אנדערן אויסוועג — ערקלערט ווייטער ...לאיד דזשארזש — זעה איך נישט אויב מיר זענען ...נישט בכח צו ערפילען די אויפגאבען, וואס ליגען ...אויף אונז אין שייכות מיט'ן מאנדאט אויף פאלעס-...טינא. איך צווייפעל אבער, צי די אראבער ווילען ...טאקע אנ'אמת, אז מ'זאל דעם פאלעסטינא-מאנדאט ...איבערגעבען א צווייטער מלוכה. די אראבער טוען ...זיכער אפ א חשבון, וואס עס בעדייט פאר זיי

דער ענגלישער מאנדאט. **ענגלאנד האט בע-פרייט די אראבער פון טערקישען יאך.** זי האט אויך א רייהע אנדערע פערדינסטען פאר די אראבער, וועלכע דאס דאזיגע פאלק קען נישט גרינג שעצען.

איבערגעהענדיג צום ארומרעדען די באלפור-דעקלאראציע שטעלט לאיד דזשארזש פעסט, אז די **דעקלאראציע איז ארויסגעגעבען גע-ווארען די יודען אין דער טרויעריגסטער צייט פון דער וועלט-מלחמה.** פראנקרייך האט זיך [illegible], איטאליען איז געוועזען רואינירט, ענגלאנד האט נויטיג געהאט הילף, לעגנלען הילף, און דעמאלט האט ענגלאנד בעשלאסען, אז זי דארף געווינען די סימפאטיע און מיטארבייט פון אזא וויכטיגער, בעוואונדערונגס-ווערטער און איינגע-ארטיגער געמיינשאפט, וואס די יודען פון דער גאנ-צער וועלט שטעלען מיט זיך פאר.

ענגלאנד האט אפעלירט צו די יודען נאך הילף — און די יודען האבען אויפן דא-זיגען רוף אפגעענטפערט. אט דאס איז געוועזען די באלפור - דעקלאראציע.

ביי דער דאזיגער געלעגענהייט טוט לאיד

„ŚWIĘTO MORZA"—to dozbrojenie Polski na morzu—to dzień, w którym cały naród musi okażać swą moc w dążeniu do wielkości i zbrojnej potęgi morskiej.

ראטען=פארבאנד טראכט וועגען א קריגס=פלאט

די רעגירונג פון ראטען-פערבאנד האט זיך גע-ווענדעט צו די ענגלישע רעגירונג, מיט א פארשלאג צו שליסען א ים-אפמאך.

די ענגלישע פאך-פרעסע פערנעהמט זיך שטארק מיט דעם ענין. עס ווערט אנגעוויזען, אז סך הכל מיט א פאר יאהר צוריק האט דער פלאגמאן פון רויטען פלאט אין שייכות מיט'ן וויזיט פון דער צווייטער עסקאדרע קרייצער שיפען אויפן באלטישען ים ערקלערט פאלגענדעס: „איך וועל זיך נישט אפשטעלען פון מיניהרען די טעריטאריאלע וואסערען און נישט פאר בענוצען אונטערוואסער שיפלעך אין פאל ווען דער קאפיטאליסטישער אריינדרינגלער" וועט פראבירען צו דעמאנסטרירען פאר אונזערע ברעגעס".

וואס שייך דעם איצטיגען סאוויעטישען פאר-שלאג ערקלערען די ענגלישע פובליציסטען, אז די גרויסע אינטעליגענס סערוויס איז ווארשיינליך גוט אינפארמירט מיט דעם פאקטישען צושטאנד פון סאוויעטישען פלאט, אבער די פאך-פרעסע קען זיך בעהינען נאר מיט נישט גענויע פאקטען און דאס צוליב דעם, וואס מאסקווע האט ביז איצט נישט גע-געבען אפיציעלע אינפארמאציעס און סטאטיסטי-שע ציפערן וועגען איהרע ים-כוחות. צוליב דעם זענען די ידיעות וועגען דער פראגע, וואס שטאמען פון ענגלישע קוועלען און פון דייטשע קוועלען זיך שטארק סותר.

צוליב דעם, וואס עס איז בעוואוסט, אז ראטען-פערבאנד איז גוט פערזעהען אין פאנצער-וואפען אויף דער יבשה, איז פערדאן א סיבה אנצונעהמען, אז עפעס ווערט אויך געטאן אויפן ים. עס בלייבט אבער נאך א ווייטערע מהלך פון א געהעריגען אוועק-שטעלען די פראדוקציע פאר יבשה און לופט-בעוואַ-פענונג אין דעם לאזען אין בעטריב שיף-בוי-ווער-שטאטען. די אינדוסטריאליזאציע פון ראטען-פער-באנד שטעהט אויף אזא הויך, אז מען דארף דאס אנערקענען פאר א גרויסען פאטענציעלען פאקטאר אין דער ריכטונג פון אנהויבען בויען א פלאט.

נאך דער שלאכט ביי טסושימא, בעת דער יאפא-ניש-רוסישער מלחמה, איז רוסלאנד תיכף ארויסגע-פאלען פון די רייהען פון די ים-מלוכות פון ערשטען ראנג, זי איז אבער געבליבען א מלוכה, וואס איז געוועזען פעראינטערעסירט אין האנדעל מעבר לים) אלזא אויך אין דער פראגע פון אויסנוצען די גרויסע וואסער וועגען. צום בעדויערן האט זי נישט קיין ים טראדיציעס, הגם זי האט ארויסגעגעבען איינציגע אויסערגעוועהנליך פעהיגע אנפיהרער אויפן ים.

בעת דער יאפאניש-רוסישער מלחמה איז דער ווערט פון רוסישען פלאט זעהר נידעריג געפאלען אין די אויגען פון דער גאנצער וועלט. דאס דערטרינקען ענגלישע פישער שלעפ-פישען אויפ'ן צפון-ים האט ארויסגעוויזען אנ'אומגעוועהנליכען פאניקישען צושטאנד וואס איז זיך גארנישט פארצושטעלען אין א געהע-ריג געשולטער און דיסציפלינירטער מיליטערישער ארגאניזאציע.

אהן שום ספק טראגט די איצטיגע יאפאנישע פאליטיק אריין אין דער מענטאליטעט פון די רעגי-רענדע ספערען אין ראטען-פערבאנד די אנערקענונג פון דער נויטווענדיגקייט און וויכטיגקייט צו בעזיצען א שטארקע ים-קראפט. עס וועט נאך נויטיג זיין א סך גוטע יאהרען, בכדי אויפצוהויבען דעם סאוויעטישען פלאט צו אזא צושטאנד, אז ער זאל זיך קענען פערמעסטען מיט דער יאפאנישער ים-קונסט אויף די וואסערען פון ווייטען מזרח. עס אונטערליגט נישט קיין ספק, אז די ערשטע סימנים פון די סאוויעטישע בעמיהונגען אין דער ריכטונג וועלען בע-גלייט ווערען מיט געהעריגע שריט מצד דער יאפאני-שער אדמיראליטעט. און דאס איז א פראגע וואס, וועט גיכער ווי יעדע אנדערע בעווענגען דאס לאנד פון דער אויפגעהענדער זון צו א פערהויטונגס-מלחמה יאפאן, וואס איז שטענדיג זעהר פאראויסזעהענדיג, ווייסט אויסגעצייכענט, אז אויב די גרויסע מעגליכ-קייטען און מיטלען פון ראטען-פערבאנד אין זין פון נאטירליכע רייכטימער, וועלען ווען עס איז ווי געהעריג אויסגענוצט ווערען וועט זי זיכער איבער-שטייגען יאפאן. זי וועט דעריבער נישט זיין גענויגט רוהיג און ווארטען ביז דער מאמענט וועט קומען.

די בריטישע פובליציסטיק אונטערשטרייכט א געוויסען פאקט, און נעמליך דאס איינשטעלען זיך אין ראטען-פערבאנד דעם אזוי גערופענעם רעוואלו-ציאנערען קאמפלעקס, וועלכער איז געוועהנליך דער וויכטיגסטער שונא פון יעדען מאטאריזירטען גע-ווער. דעריבער דארף מען זיך רעכענען מיט דעם צוריקקעהר פון נארמאל געזעלשאפטליך-אר-גאניזאציאנעלע בעדינגונגען און דעם לעבען אין ראטען-פערבאנד. עס וועט אלזא אויך צוריקקומען די פראגע פון דער אנטוויקלונג פון דעם ים-כח, אדער מיט אנדערע ווערטער. דאס איז בויען דעם סאוויע-טישען קריגס-פלאט.

שוין דער פארשלאג אליין פון דער רעגירונג פון ראטען-פערבאנד צו שליסען א ים-אפמאך מיט ענג-לאנד, איז דער בעסטער בעווייז, אז עס האט דארט צוריקגעקעהרט די פעראינטערעסירונג פאר א פלאט, פאר דער אנטוויקלונג פון דער קאמוניקאציע אויף די גרויסע וואסערן.

Dr. med. L. Berman
...נעגעלביאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע-האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. Wołkowyski
ציגעל=גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה[ייטען]
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אווענט

KONSUM PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
רעקימשינער 54. צוזאמען מיט די טראמוויען 10 און 6

פאר אפרייזענדע צום ים און אויף זומערוואוילונגען עמפעהלט דער קאנסום צו רעדוצירטע
נידריגע פרייזן: באד-מאנטלען, באד-ליילעכער, האנטיכער, דיוואניקעס פראטע, באד-קאסטיומען, פיושאמעס, לעזשאקעס, פלעזשע-היטעלעך
אויף לעזשאקעס, טישטיכער צו גארטענס ווי אויך סעהונדרא, בראקס און רעשטלעך.
מיר שיקן איבער פעקלעך קיין סאוויעט-רוסלאנד אויפן גרונד פון א ספעציעלן אפמאך מיט פארשטעהערשאפט פון ז.ס.ס.ר. אינפארמאציעס אויפן

AMIĘTAJCIE O KOLONJACH LETNICH!

Pamiętajcie o tem, że w roku bieżącym trzeba wysłać na letnie wywczasy 40 tysięcy dziatwy słabowitej i zagrożonej chorobami

אין דעם גרויסען פילם-מייסטערווערק
קעניגלעכער ליבלינ
1-טער פלאץ 1.09 זל. | 2-טער פלאץ 85 גר. | באלקאן 54 גר.

היינט און פאלגענדע טעג! די גלאנצנדע קינסטלעריי
Dolores del Rio
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטואליטעטען.
רעוועלאציאנס-נידריגע פרייזען!

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

Tow. Szerzenia Ośw. i Wiedzy Technicznej wśród Żydów
w Łodzi, Pomorska 46/48, tel. 163-80
Męskie Gimnazjum Mechaniczne
(רעארגאניזירטע מעכאנישע אפטיילונג פון דער טעקסטיל-שולע)
די אבסאלווענטען פון דער מעכאנישער גימנאזיום האבען דיזעלבע רעכטע ווי די, וואס ענדיגען די אלגעמיינע בילדונגס-גימנאזיום און געניסן אויסערדעם פאך-רעכט.
II. SZKOŁA PRZEMYSŁOWA
(וועבערײ-אפטײלונג)
די איינטריטס-עקזאמענס הויבען זיך אן מאנטאג, דעם 22 יוני 1936 א 10 זייגער פריה.
איינשרייבונגען פון קאנדידאטען און אינפארמאציעס ערטיילט דער סעקרעטאריאט טעגליך פון 10 ביז 2 ביינאכט.
Dyrektor.

הריינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

א גוטער שטריקער זוכט ארבעט. נעהמען ארבייט אויף 6, 7, 8, 9 נען קען זיין מיט ראלען און אפערטען אונטער A.G.W.

איך בעזיץ אנ'אבערלאק א שותף (טע) א מאכמאן אויף מען ארביים סוויטערס אדער טריקאטאזש. ערפאהרען אגראדאווע 10, אפוזן.

דאס ביי-ערעפענט יודישע אפטיק-געשעפט
„Opticum"
28 פיעטריקאווער 28
מאכט בעקאנט דער ג. קונדשאפט, בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, ביגירטע גלעזער, טערמאמעטערן א. ז. וו.
אלעס צו די ביליגסטע פרייזען. ס'ווערען אויך אויסגעפיהרט רעצעפטען פון דאקטוירען פינקטליך און רעעל. געדענקט די אדרעס:
28 פיעטריקאווער 28

אכטונג! ווער עס וויל האבען עלעגאנטסטע היטען צום זומער, אויך Hückel ווי אויך די בעסטע היטלען, טוכענע, סאמעטענע, זיידענע ביליגע פרייזען. אויך אלע ארט היטלען בעקומט איהר נור אין בעקאנטען הוט-געשעפט „erlaums" פיעטריקאווער 10. קומט און איבערצייגט אייך! שבת איז מיין געשעפט געשלאסן.

אגענטען (קעס) קענען בעקומען ארבייט צו פערשידענע ארטיקלען ראטעס. געלנאווסקי, גדאנסקא 131.

א פעהיגער אדמיניסטראטאר אננעהמען הייזער אין אדמיניסטראציע די בעסטע רעפערענצען. צוועגען קויציע. אפערטען אונטער „ושאר"

MOTORY
elektr.
ZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda i rozruszniki własnego wyrobu WARSZTATY REPERACYJNE, Nawijanie maszyn. Instalacje elektr. Reklamy neonowe.
J. Reicher i S-ka, Łódź
Kadulowa 28, tel. 21-000.

ראקאלען

אפצוגעבען א לעצט צימער גדאנסקא 24, וו. 9.

א צימער מיט 2 פענסטער מיט א בעזונדערן איינגאנג און בעקוועמליכקייטען איבערצוגעבען. צו ערפאהרען ציגעל-גאס 21, לינקס, 2 שט. וו. 17.

הער שמועלזאן ווערט געבעטען גלייך צו קומען פיעטריקאווער 199 וועגען דעם צימער, וואס ער האט געדונגען.

זאפארט איבערצוגעבען א שטוב מיט א קוך 66 זל. א קווארטעל דירה-געלד מלינארסקא 8, וו. 1.

א בעקוועם ארט צו שלאפען פאר צוויי יונגעלייט אין א ריין לופטיג צימער מיט בעקוועמליכקייט, מעסיגער פרייז. צו ערפאהרען קילינסקיעגא 39, וו. 18.

MIESZKANIE 4. pokojowe, II piętro słoneczne do wynajęcia. Południowa 28

Letnisko Tuszyn-Las (Palestynka) 5 minut od przystanku tramwajowego ,,Schodowa Góra" — w pięknie położonej willi Inżyniera Jana Binkowskiego są suche, słoneczne, ładne pokoje z kuchniami, lub bez, do wynajęcia. Wiadomość: Łódź, Narutowicza 54, tel. 158-45.

פערשידענעס

אנ'ערשטקלאסיגע נייהערין ערשט צוריקגעקומען פון פאריז נעהמט אן צו נייהען סוויטערס. בעספרט ארבייט. צו ערפאהרען נאוואמיעסקא 7 אין הויפן-געשעפט.

דאנערשטאג ביינאכט האט מען פון מיין שויפענסטער אויף זאכאדניא 30 ארויסגע'גנב'עט פערשידענע מאנאגראמען און זשעטאנען, וואס האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט. ס'ווערט געבעטען אפצוגעבען געגען בעלוינונג צום גראווירער אויף זאכאדניא 30. דיסקרעציע גאראנטירט.

צו פערפאכטען א שטרימף-פאבריק אין בעסטען צענטרום, אמעריקאנער מאשינען, רעדער מיט רינגעל אפאראט זעהר ביליג, וועגען אהן פאכט, צו ארבייטען בשותפות מיט א גוטען מייסטער אפערטען אונטער „ד".

PRZETARG.

Zarząd Miejski m. Łodzi ogłasza publiczny przetarg na wykończenie I części gmachu szkoły powszechnej przy ulicy ks. Mackiewicza w Łodzi.

Oferty pisemne, odpowiadające treści kosztorysu ślepego, należy składać w Zarządzie Miejskim, Plac Wolności Nr. 14, III piętro, w pokoju Nr. 44, do dnia 4 lipca 1936 roku, godz. 11-tej rano, w kopertach należycie zamkniętych i zalakowanych, z napisem: Oferta na wykończenie I części gmachu szkoły powszechnej przy ul. ks. Mackiewicza.

Szczegółowe informacje oraz ślepy kosztorys z warunkami przetargu otrzymać można w Wydziale Technicznym, Pl. Wolności Nr. 14, II piętro w pokoju Nr. 25. Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godz. 12-tej w południe. —

Łódź, dnia 19.VI 1936 r.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI

PRZETARG.

Zarząd Miejski m. Łodzi ogłasza publiczny przetarg na wykonanie studni publicznej przy zbiegu ulic:

a) Brzezińskiej i Marysińskiej,

b) Zgierskiej i Lotniczej.

Oferty pisemne, odpowiadające treści kosztorysu ślepego, należy składać w Zarządzie Miejskim, Plac Wolności Nr. 14, III piętro, w pokoju Nr. 44, do dnia 3 lipca 1936 roku godz. 11-tej rano, w kopertach należycie zamkniętych i zalakowanych, z napisem (oddzielnie na każdą studnię): Oferta na wykonanie studni publicznej przy zbiegu ulic: a) Brzezińskiej i Marysińskiej, b) Zgierskiej i Lotniczej.

Szczegółowe informacje oraz ślepy kosztorys z warunkami przetargu otrzymać można w Wydziale Budownictwa, Pl. Wolności Nr. 14, II piętro, w pokoju Nr. 25. Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godz. 12-tej w południe. —

Łódź, dnia 19.VI 1936 r.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI.

DR. MED.
J. Szreiber
כירורג
צוריקגעקעהרט
Narutowicza 9. tel. 122-95.
נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון 5-7 אוו.

DR. med. Markowiczowa
הויט און וועגערישע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
MONIUSZKI 2
און נעהמט אן פון 8 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 8 אוועגד.

Dr. M. ELJASBERG
Chirurg
PIOTRKOWSKA 80, tel. 117-87
צוריקגעקעהרט

DR. MED.
L. Pikielny
UROLOG
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. Kleszczelski
כירורג-אוראלאג
ספעציאליסט פאר הארץ, נירען און בלאזען-קראנקהייטען
Piłsudskiego 76
(Narutowicza 16)
נעמט אן פון 1 מיטאג ביז 8 אוועגד.

אויערן, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאריישעס פון 9-2 און פון 4-8 אוועגם.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס.

KUCHENKI SPIRYTUSOWE
EMES NIEZASTĄPIONE W GOSPODARSTWIE DOMOWEM

Palniki spirytusowo-żarowe
RUSTICUS
dają idealne i tanie oświetlenie.
Można je zastosować do każdej lampy naftowej
DO NABYCIA
A. WENGER, Skład wyr. żelaznych i stalowych
Łódź, Piłsudskiego 10.

הילף און רפואה פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) אויף בויוינקעל, נופעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערקרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאט-פיס.
דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער און געפעהרליך. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפערליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).
ביים ארפאלאזען זיך פון מאגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווערזיטעטס-פראפעסארען אנערקענט
ספעציאליסט
Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין וויען, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און 3 ביז 7 אוועגד
אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23
פערזענליכע ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט וויכטיג.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat". Piotrkowska 21